

NEJVYŠŠÍ
SOUD
ČESKÉ
REPUBLIKY

9/2003

ročník
LV

LexisNexis
Nakladatelství Orac

SBÍRKA SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ A STANOVISEK

OBSAH:

Rozhodnutí ve věcech trestních

Adhézní řízení, Trestní příkaz, Řízení o stížnosti pro porušení zákona	č. 49
Maření výkonu úředního rozhodnutí	č. 50
Podvod, Poškozování věřitele	č. 53
Příslušnost soudu, Vyloučení věci ze společného řízení	č. 52
Řízení o dovolání	č. 51
Souhlas poškozeného s trestním stíháním	č. 54

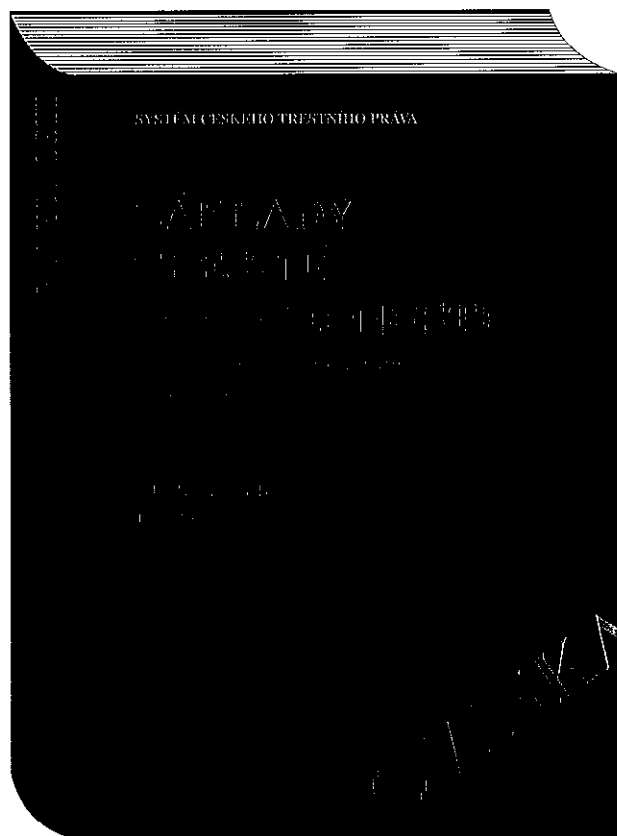
Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Dokazování	č. 76
Doručování – Konkurs	č. 75
Konkurs	č. 81
Konkurs	č. 82
Náhrada škody	č. 78
Nájem bytu – Společný nájem bytu manžel	č. 79
Pracovní poměr	č. 83
Výkon rozhodnutí	č. 77

ZÁKLADY TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI

Vladimír Solnař

Jaroslav Fenyk, Dagmar Císařová

vdzand, 456 stran, 450 Kč

Nakladatelství Orac vydává jednu ze stěžejních publikací zlatého fondu české právní literatury, knihu profesora Vladimíra Solnaře podávající základy teorie trestního práva se zaměřením především na právo hmotné. Vychází poprvé výrazně aktualizována v duchu změn, jimiž tento právní obor prošel v posledním období, a to za přispění předních autorů z oblasti teorie i praxe.

ROZHODNUTÍ VE VĚCECH TRESTNÍCH

LexisNexis

Nakladatelství Orac

Nakladatelství ORAC, s. r. o.

Limuzská 2110/8, 100 00 Praha 1

tel.: 274 013 266, fax: 274 013 2

e-mail: orac@orac.cz

www.orac.cz

I. Vyjádření poškozeného, že nárok na náhradu škody uplatňuje ve výši, která bude vyčíslena znalcem, nebo že se připojuje k trestnímu řízení ve smyslu § 43 tr. ř., nelze považovat za řádné uplatnění nároku na náhradu škody podle § 43 odst. 3 tr. ř.

II. Je v rozporu se zákonem (§ 314f odst. 1 písm. e/ tr. ř., § 228 odst. 1 tr. ř.), obsahuje-li trestní příkaz výrok o náhradě škody, aniž byl poškozeným nárok na její náhradu řádně uplatněn. V takovém případě je možno v řízení o stížnosti pro porušení zákona zrušit toliko výrok o náhradě škody, aniž by bylo nutno rušit celý trestní příkaz.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 12. 2002, sp. zn. 4 Tz 76/2002)

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ve prospěch obviněného R. K., zrušil trestní příkaz Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 31. 12. 2001, sp. zn. 2 T 390/2001, ve výroku o náhradě škody.

Z odůvodnění:

Samosoudce Okresního soudu v Českém Krumlově vydal dne 31. 12. 2001 trestní příkaz sp. zn. 2 T 390/2001, jímž uznal R. K. vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. zák., jehož se dopustil tím, že v době nejméně od 1. 6. 2001 do 1. 7. 2001 v katastrálním území a obci L., svévolně a bez povolení vytěžil sám, popřípadě s dalšími osobami,

- na pozemcích parcelního čísla A a B nejméně 23,39 m³ dřeva ve skladbě 2 smrky, 10 borovic a 21 bříz, přičemž majiteli lesního pozemku obchodní společnosti I. A., s. r. o., se sídlem v Č. B., tak způsobil škodu ve výši nejméně 24 486 Kč,
- na pozemku parcelního čísla C nejméně 3 m³ dřeva ve skladbě 2 borovice, 3 smrky a 37 olší a majiteli pozemku České republiky, s právem hospodaření pro L. ČR, s. p., se sídlem v H. K., tak způsobil škodu ve výši nejméně 900 Kč odcizením věcí a další škodu, představující náklady na zalesnění a zajištění kultury, ve výši 2492 Kč, a to přesto, že trestním příkazem Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 23. 5. 2000, sp. zn. 3 T 138/2000, který nabyt právní moci dne 9. 6. 2000, byl odsouzen pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. Za to mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání jedenácti měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařazen do věznice s dozorem.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. a § 314f odst. 1 písm. e) tr. ř. byl obviněný zavázán k povinnosti zaplatit na náhradu škody poškozeným 1) – obchodní společnosti I. A., s. r. o., se sídlem v Č. B., částku 24 486 Kč, a 2) – státnímu podniku L. ČR, se sídlem v H. K., částku 3392 Kč.

Trestní příkaz nabyt právní moci dne 19. 1. 2002. Proti tomuto trestnímu příkazu podal ministr spravedlnosti do výroku o náhradě škody stížnost pro porušení zákona, v níž namítá, že zákon byl porušen v ustanoveních § 43 odst. 3 a § 228 odst. 1 tr. ř. v neprospěch obviněného R. K.

Samosoudce okresního soudu vycházel při formulaci výroku o náhradě škody z připojení se poškozených k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody v tom rozsahu, jak jsou založena ve spise. Ani jedna z poškozených společností však ve svém písemném vyjádření neuvedla, v jaké, byť minimální, výši náhradu škody požaduje. Obě poškozené společnosti uvedly, že požadují náhradu škody ve výši, kterou ve znaleckém posudku vyčíslil znalec. Takové vyjádření nelze považovat za řádné uplatnění nároku na náhradu škody ve smyslu ustanovení § 43 odst. 3 tr. ř. Okresní soud o takovémto návrhu neměl vůbec rozhodovat.

Z těchto důvodů ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že výrokem o náhradě škody napadeného trestního příkazu došlo k porušení zákona v namítaném rozsahu, a aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. v napadeném trestním příkazu výrok o náhradě škody zrušil.

Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření ke stížnosti pro porušení zákona navrhla, aby Nejvyšší soud vyslovil porušení zákona v ustanovení § 43 odst. 2 tr. ř. ve znění platném do 31. 12. 2001, jakož i v ustanoveních § 228 odst. 1 a § 314e odst. 1 tr. ř. Navrhla zrušení celého trestního příkazu, neboť zrušení pouze jednoho výroku v trestním příkazu není podle jejího názoru možné. V této souvislosti by měla být zrušena i rozhodnutí, která na zrušený trestní příkaz obsahově navazují, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a shledal, že zákon byl porušen.

Ustanovení § 314f odst. 1 písm. e) tr. ř. stanoví procesní podmínky, za kterých může být výrok o náhradě škody obsahem trestního příkazu. Takovýto výrok, učiněný podle § 228 odst. 1 tr. ř. či § 229 odst. 1 a 2 tr. ř., je možný pouze v případě, jestliže byl nárok na náhradu škody řádně uplatněn podle § 43 odst. 3 tr. ř., v posuzovaném případě pak podle § 43 odst. 2 tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2001. Podle citovaného ustanovení má poškozený proti obviněnému nárok na náhradu škody, jež mu byla způsobena trestným činem, je oprávněn také navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obviněnému povinnost nahradit tuto škodu. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování a musí být z něho patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody uplatňuje.

Je tedy zřejmé, že základní podmínkou pro to, aby soud mohl v adhezním řízení rozhodnout o náhradě škody, je existující návrh poškozeného, který nadto musí být uplatněn způsobem, který nevzbuzuje pochybnosti, že poškozený skutečně náhradu

škody požaduje. Další podmínkou potřebnou pro závěr, že nárok byl uplatněn řádně, je uvedení údajů, z nichž je patrný důvod a alespoň minimální výše nároku na náhradu škody. Tomuto požadavku pak neodpovídá vyjádření L. ČR, s. p., se sídlem v H. K., v němž nárok na náhradu škody uplatňuje ve výši „která bude vyčíslena soudním znalcem“, ani přípis společnosti I. A., s. r. o., že „se připojuje k trestnímu řízení ve smyslu § 43 tr. ř.“. Z formulace těchto vyjádření není možno zjistit onu alespoň minimální výši škody, a bylo pak povinností samosoudce v situaci, kdy ve věci hodlal vydat trestní příkaz, buďto upozornit oba poškozené na vadně uplatněné nároky na náhradu škody s poučením, v čem je třeba nárok precizovat, anebo vydat trestní příkaz, aniž však měl podmínky pro to, aby takovýto trestní příkaz obsahoval výrok o náhradě škody, neboť za daného stavu věci nebyl nárok na náhradu škody poškozenými řádně uplatněn.

Vzhledem k argumentaci výše uvedené Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že výrokem o náhradě škody trestního příkazu Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 31. 12. 2001, sp. zn. 2 T 390/2001, byl porušen zákon v ustanoveních § 43 odst. 2 tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2001, § 228 odst. 1 tr. ř. a § 314f odst. 1 písm. e) tr. ř. v neprospěch obviněného R. K.

Podle § 269 odst. 2 tr. ř. poté Nejvyšší soud zrušil výrok o náhradě škody napadeného trestního příkazu, včetně všech na něj obsahově navazujících rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Nejvyšší soud se v posuzované trestní věci neztotožnil s návrhem státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, že je nutno zrušit trestní příkaz celý, tedy včetně výroku o vině i trestu, a to s odkazem na analogii § 314g odst. 2 tr. ř. Není pochyb o tom, že při vyslovení porušení zákona ve výroku o trestu není možno trestní příkaz zrušit pouze v tomto výroku a nastolit tak stav, kdy by byl výrok o vině pravomocný a orgán, jemuž by byla věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí, by jednal pouze o výroku o trestu. V tomto případě je nutno trestní příkaz právě z pohledu ustanovení § 314g odst. 2 tr. ř., ale i explicitně z textu ustanovení § 314f odst. 1 písm. d) tr. ř. pojímat jako celek, pokud jde o výroky o vině a trestu, když pro úplnost je možno odkázat na již poměrně obsáhlou judikaturu Nejvyššího soudu v tomto směru. Výrok o náhradě škody obsahuje trestní příkaz pouze tehdy, byl-li náležitě uplatněn. Pokud bylo výše konstatováno, že tomu tak nebylo, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že je možno zrušit toliko tento výrok v trestním příkazu, aniž by bylo nutno rušit jej celý. Neshledal účelné, aby v případě správného rozhodnutí o vině a trestu bylo jen z titulu vadného výroku o náhradě škody vedeno celé řízení znovu, když takovýto postup by byl v příkrém rozporu s požadavkem uvedeným v ustanovení § 2 odst. 4, věta druhá, tr. ř.

K naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. nepostačuje skutečnost, že se odsouzený zdržuje na území České republiky po právní moci rozsudku, jímž mu byl uložen trest vyhoštění, ale je také třeba, aby byly příslušným soudem provedeny úkony, které zákon spojuje se započítáním výkonu tohoto trestu (§ 350b tr. ř.).

(Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2002, sp. zn. 7 To 343/2002)

Městský soud v Praze zrušil k odvolání obžalovaného I. V. rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 21. 8. 2002, sp. zn. 3 T 119/2002, v celém rozsahu a znovu rozhodl tak, že obžalovaného I. V. zprostil obžaloby.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný I. V. uznán vinným trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí dle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák., kterého se měl dopustit jednáním popsáním ve výrokové části napadeného rozsudku. Za to byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání pěti měsíců nepodmíněně, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s dozorem. Proti citovanému rozsudku podal obžalovaný prostřednictvím svého obhájce odvolání, ve kterém namítal, že soud prvního stupně porušil zákon, pokud jej uznal vinným tímto trestným činem. Trestného činu dle § 171 odst. 1 tr. zák. se lze dopustit mařením nebo podstatným ztížením výkonu rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu. Z toho vyplývá, že k naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu nepostačuje pouhé nabytí právní moci rozsudku, kterým byl odsouzenému uložen trest vyhoštění z území ČR. Aby mohl být mařen výkon rozhodnutí, je třeba, aby v souladu s příslušnými ustanoveními probíhalo vykonávací řízení. Pravidla pro nařízení výkonu trestu vyhoštění stanoví § 350b tr. ř. Z provedeního dokazování nevyplývá, že by obžalovaný byl někdy v souladu s tímto ustanovením vyzván k neprodlenému vycestování z České republiky, tudíž jeho jednání nikdy nemohlo naplnit znaky skutkové podstaty zažalovaného trestného činu. Situace, kdy se odsouzený k trestu vyhoštění vědomě zdržuje na území České republiky, aniž by byl příslušným soudem vyzván, aby neprodleně vycestoval z České republiky, nenaplnuje znaky trestného činu dle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. ani žádného jiného trestného činu. Z tohoto důvodu navrhol, aby napadený rozsudek byl zrušen a on byl obžaloby zproštěn v plném rozsahu.

Městský soud v Praze jako soud odvolací podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. Odvolací soud dospěl k závěru, že odvolání je zcela důvodné.

Odvolací soud doplnil dokazování v rámci veřejného zasedání spisem Městského soudu v Praze sp. zn. 46 T 17/2000. Předně přečetl k důkazu ty jeho části, které souvisejí s výkonem uloženého trestu vyhoštění. Po takto doplněném dokazování odvolací soud zjistil následující skutečnosti. Nesporným faktem je, že rozsudkem Městského soudu v Praze pod sp. zn. 46 T 17/2000 ze dne 19. 4. 2001, který nabyl právní moci dne 20. 9. 2001, byl obžalovanému V. uložen kromě trestu odnětí svobody i trest vyhoštění z území České republiky na dobu čtyř let. Obžalovaný trest odnětí svobody vykonával vazbou a byl propuštěn na svobodu. Své odvolání proti tomuto rozsudku vzal zpět a tudíž Vrchní soud v Praze vzal toliko toto zpětvzetí odvolání na vědomí. Řízení o udělení azylu bylo ukončeno dne 29. 3. 2002, a to se zamítavým stanoviskem. Předseda senátu Městského soudu v Praze činný v trestní věci pod sp. zn. 46 T 17/2000 dne 17. 1. 2002 nařídil a zaslal Ředitelství služeb cizinecké a pohraniční policie nařízení výkonu trestu vyhoštění. Odsouzený však nebyl zároveň vyzván, aby z České republiky neprodleně vycestoval, jak to předpokládá ustanovení § 350b tr. ř. (na rozdíl od výkonu trestu zákazu pobytu, u něhož není třeba obdobnou výzvu odsouzenému adresovat a povinnost vyhnout se pobytu na zakázaném místě pro odsouzeného vyplývá přímo ze zákona a pravomocného rozsudku, kterým byl tento trest uložen).

Obžalovaný si byl po subjektivní stránce vědom toho, že se na území České republiky zdržuje neoprávněně. Jak sám uvedl ve své výpovědi, bydlel po různých známych a vystupoval pod cizím jménem, aby nedošlo k jeho vyhoštění z území České republiky. Trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle ustanovení § 171 odst. 1 tr. zák. se dopustil ten, kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu tím (pod písm. b/ tohoto citovaného ustanovení), že se zdržuje na území České republiky, ačkoliv mu byl uložen trest vyhoštění nebo mu byl pobyt na území republiky zakázán. Výkon trestu vyhoštění upravuje ustanovení § 350b tr. ř. Odstavec 1 tohoto ustanovení uvádí: „Jakmile nabude právní moci rozsudek, kterým byl uložen trest vyhoštění, předseda senátu zašle nařízení výkonu trestu Policii ČR a vyzve zároveň odsouzeného, aby z České republiky neprodleně vycestoval.“ Podmínka výzvy odsouzenému, aby z České republiky neprodleně vycestoval, v tomto trestním řízení nebyla splněna a předseda senátu neučinil nic pro to, aby tento úkon provedl. Odstavce 2 a 3 téhož ustanovení pak umožňují předsedovi senátu stanovit odsouzenému určitou lhůtu k opuštění republiky. Zákon tedy počítá ze strany soudu jak s úkony směřujícími vůči policejním orgánům, tak i s úkony vůči odsouzenému.

V tomto směru je třeba uvést, že pokud by vůči odsouzenému byly podniknuty úkony, jejichž cílem by bylo vyzvat ho k vycestování z území ČR, a on svým počínáním zmařil provedení tohoto úkonu, např. vyhýbal se přijetí takové výzvy, bylo by možné v jeho jednání spatřovat maření, resp. ztěžování výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. Tyto úkony však ze strany soudu nebyly vůbec učiněny. V nyní projednávané trestní věci tedy nelze obžalovaného postihovat za prostý úmysl se jím vyhnout.

Úvahy odvolacího soudu v této trestní věci lze tedy shrnout následujícím způsobem. Byť uvedené skutečnosti svědčí jednoznačně o tom, že se obžalovaný ve smyslu § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. „zdržuje na území České republiky, ačkoliv mu byl uložen trest vyhoštění,“ samotná tato skutečnost nepostačuje k postihu za trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 tr. zák. Z návěti tohoto ustanovení totiž vyplývá, že se jej může dopustit pouze „ten, kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu.“ Bez toho, aby došlo k zahájení výkonu takového rozhodnutí a podniknutí všech úkonů, které jsou s tím podle zákona spojeny, nemůže tedy dojít k naplnění všech znaků skutkové podstaty tohoto trestného činu.

Z právního posouzení dané věci lze tedy uzavřít, že k naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. nepostačuje to, že se odsouzený zdržuje na území České republiky po právní moci rozsudku, jímž mu byl uložen trest vyhoštění, ale je třeba též to, aby byly příslušným soudem provedeny úkony, které zákon spojuje se započítáním výkonu tohoto trestu (§ 350b tr. ř.).

Odvolací soud tedy napadený rozsudek postupem podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. zrušil v celém rozsahu a sám svým vlastním rozsudkem obžalovaného I. V. ze skutku obžalobou kvalifikovaného jako trestný čin podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. zprostil, a to podle § 226 písm. b) tr. ř.

Za rozhodnutí ve věci samé, ve smyslu ustanovení § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) až h) tr. ř., nelze považovat rozhodnutí nadřízeného soudu, kterým byla zamítnuta podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. stížnost proti rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci návrhu na soudní rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. 3 Tdo 359/2002)

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného J. D. proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 3. 2002, sp. zn. 10 To 12/02, jako soudu druhého stupně, ve věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 1 Nt 64/2001.

Z odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 1. 2002, sp. zn. 1 Nt 64/2001, bylo o návrhu obviněného J. D. na soudní rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů rozhodnuto tak, že se tento návrh podle § 6 odst. 1 a § 9 citovaného zákona zamítá. O stížnosti, kterou obviněný J. D. proti předmětnému usnesení podal, rozhodl ve druhém stupni Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 21. 3. 2002, sp. zn. 10 To 12/02, jímž podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. podanou stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Obviněný J. D. podal prostřednictvím obhájce v dané věci ve lhůtě stanovené v § 265e odst. 1 tr. ř. dovolání směřující proti shora uvedenému usnesení Vrchního soudu v Praze. Tento mimořádný opravný prostředek dovolatel uplatnil z důvodů uvedených v ustanovení § 265b odst. 1 písm. b), e), f), g), k) tr. ř. V odůvodnění dovolání poukázal zejména na to, že soudy obou stupňů při svém rozhodování porušily „formální a materiální obecně závazné právní předpisy“ a za těchto okolností nezjistily objektivní skutkovou podstatu, když se spokojily pouze s formálními a nevěrohodnými důkazy, což znamená, že ve věci rozhodly neobjektivně a nikoliv nepodjatě. Konstatované vady přitom nebyly odstraněny ani v řízení, jež bylo vedeno na podkladě podané stížnosti.

V petitu svého dovolání proto obviněný J. D. navrhl, aby Nejvyšší soud jako soud dovolací zrušil napadené usnesení Vrchního soudu v Praze i jemu předcházející usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 1. 2002, sp. zn. 1 Nt 64/2001, a poté aby bylo podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, rozhodnuto o jeho plné rehabilitaci. Dále navrhl, aby „obdržel ve smyslu § 4 zák. č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu, morální zadostiučinění formou veřejné omluvy v celostátních denících od soudců Š. a M.“

K věci se vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, která poukázala na to, že dovolání směřuje proti pravomocnému rozhodnutí týkajícímu se postupu podle zákona o soudní rehabilitaci, což znamená, že dovoláním není napadáno

rozhodnutí ve věci samé uvedené v ustanovení § 265a odst. 2 písm. a)–h) tr. ř. Na tomto základě pak navrhla, aby dovolací soud podané dovolání v neveřejném zasedání (§ 265r odst. 1 písm. a/ tr. ř.) podle § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř. jako nepřipustné odmítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v posuzované věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání stanovené v § 265a tr. ř.

Podle § 265a odst. 1 tr. ř. lze dovoláním napadnout pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé, jestliže soud rozhodl ve druhém stupni a zákon to připouští. V ustanovení § 265a odst. 2 písm. a)–h) tr. ř. jsou taxativně vyjmenována rozhodnutí, která zákon považuje za rozhodnutí ve věci samé, proti nimž je přípustné dovolání. Rozhodnutí, jež v posuzované věci vydal Krajský soud v Ústí nad Labem v řízení o návrhu obviněného J. D. na soudní rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů, není v ustanovení § 265a odst. 2 písm. a)–g) tr. ř. uvedeno. Z tohoto důvodu nelze považovat za rozhodnutí ve věci samé ani rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, který zamítl podanou stížnost, neboť podle § 265a odst. 2 písm. h) tr. ř. se rozhodnutí, jímž byl zamítnut nebo odmítnut řádný opravný prostředek, považuje za rozhodnutí ve věci samé, jen pokud takový opravný prostředek směřoval proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a)–g) tr. ř.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že dovoláním bylo napadnuto rozhodnutí, proti kterému zákon dovolání podle § 265a tr. ř. nepřipouští.

Podle § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř. Nejvyšší soud dovolání odmítne, není-li přípustné. Za tohoto stavu proto Nejvyšší soud rozhodl o dovolání obviněného J. D. tak, že je jako nepřipustné odmítl, přičemž toto rozhodnutí učinil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

I za účinnosti zák. č. 265/2001 Sb. je krajský soud oprávněn postupovat podle § 23 odst. 2 tr. ř. a rozhodnout o postoupení vyloučené věci okresnímu soudu. Má-li okresní soud, jemuž byla věc takto postoupena, za to, že sám není příslušným k jejímu projednání, může rozhodnout podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. o jejím předložení k rozhodnutí o příslušnosti soudu, který je nejbližší společně nadřízen jemu a soudu, jenž je podle něj příslušný (§ 24 odst. 1 tr. ř.).

(Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 5. 2002, sp. zn. 1 Ntd 36/2002)

Vrchní soud v Olomouci rozhodl ve věci určení místní příslušnosti k projednání trestní věci obviněného P. H. a spol., stíhaného obžalobou Krajského státního zastupitelství v Ostravě sp. zn. 1 KZv 44/2000, že příslušným soudem k projednání trestní věci je Okresní soud v Karviné.

Z o d ů v o d n ě n í :

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 5. 2002, sp. zn. 45 T 2/2002, bylo v trestní věci obviněného P. H., R. O., ml. S. P. a O. V., stíhaných obžalobou Krajského státního zastupitelství v Ostravě sp. zn. 1 KZv 44/2000 pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), e), odst. 3 písm. b) tr. zák. a další trestné činy rozhodnuto tak, že dle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. se věc předkládá Vrchnímu soudu v Olomouci k rozhodnutí o příslušnosti soudu. V odůvodnění rozhodnutí krajský soud uvedl, že u něj obžaloba byla podána dne 14. 12. 2001 na celkem 16 obviněných, stíhaných pro trestnou činnost spojenou s výrobou a distribucí drog. Usnesením ze dne 1. 2. 2002 došlo z důvodu ekonomiky a rychlosti řízení k vyloučení výše označené části trestné činnosti, pro kterou byla podána obžaloba, dle § 23 odst. 1 tr. ř. ze společného řízení. S ohledem na užitou právní kvalifikaci této (majetkové) trestné činnosti je zřejmé, že věcně příslušný k jejímu projednání by byl, v případě podání samostatné obžaloby, okresní soud. Pokud jde o příslušnost místní, pak sice byla tato trestná činnost spáchána v různých okresech České republiky, ale převažuje trestná činnost spáchaná v okrese K. Dle § 23 odst. 2 tr. ř. se příslušnost soudu, který věc vyloučil, nemění; vyloučí-li však krajský soud věc, o níž by jinak příslušelo konat řízení okresnímu soudu, může ji postoupit tomuto soudu. V předmětné vyloučené trestní věci bylo nařízeno neveřejné zasedání a v rámci tohoto byla tato část obžaloby předběžně projednána, bylo rozhodnuto o předložení věci Vrchnímu soudu v Olomouci k rozhodnutí o příslušnosti dle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř., neboť dle názoru senátu Krajského soudu v Ostravě je k projednání věci příslušný Okresní soud v Karviné a je namístě mu tuto trestní věc postoupit.

Vrchní soud, který je povolán (§ 24 tr. ř.) rozhodnout o příslušnosti soudu k projednání věci – za situace existence rozhodnutí vydaného podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. Krajským soudem v Ostravě, v němž se naznačuje, že příslušným k projednání

věci by měl být Okresní soud v Karviné – dospěl k závěru, že je namístě vydat rozhodnutí o příslušnosti soudu, byť nepovažuje procesní postup krajského soudu za odpovídající stávající právní úpravě. Podle § 24 tr. ř. by měl totiž společně nadřízený soud rozhodovat tehdy, vzniknou-li pochybnosti o příslušnosti soudu. Tak tomu bude (při pochybnostech o věcné příslušnosti soudu) zejména v případech, bude-li okresní či naopak krajský soud sdílet názor, že právní kvalifikace činu, užitá v obžalobě u něj podané, je neodpovídající skutkovému základu.

Krajský soud v odůvodnění svého usnesení cituje ustanovení § 23 odst. 2, věta za středníkem, tr. ř. (které umožňuje krajskému soudu rozhodnout o postoupení věci okresnímu soudu), avšak zvolil postup, jímž vyvolal rozhodování nadřízeného (vrchního) soudu, ač toto (z pohledu názoru zaujatého v odůvodnění rozhodnutí) nebylo nezbytné. Správně uvádí krajský soud, že již v podané obžalobě jednání kladené za vinu obviněným P. H., R. O., ml. S. P. a O. V. v bodech (III/1–7, IV/1–4, V, VI/1–10, VII/1–2), v nichž rozhodl o vyloučení ze společného řízení, bylo posuzováno v podobě kvalifikace, o níž by byl věcně příslušný rozhodovat okresní soud. S právním posuzováním činů se krajský soud ztotožnil, neboť dovozuje, že by o nich měl okresní soud jednat. Nevznikají proto pochybnosti o příslušnosti soudu k rozhodování, pro které by bylo nutno vyvolat řízení podle § 24 tr. ř. Krajský soud byl oprávněn rozhodnout o vyloučené části postupem podle § 23 odst. 2 tr. ř. a sám mohl vydat rozhodnutí, jímž by věc postoupil určitému místně příslušnému soudu. Tento soud by mohl (a contr. § 196 tr. ř.) – pokud by k tomu shledal opodstatnění – rozhodnout podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. a předložit věc k rozhodnutí vrchnímu soudu.

I když není postup zvolený krajským soudem považován vrchním soudem za zákonu odpovídající, není důvod k tomu, aby vrchní soud o příslušnosti soudu k projednání a rozhodnutí věci nerozhodl (vrchní soud není v pozici soudu kasačního a případné řešení věci cestou mimořádného opravného prostředku by odporovalo zásadám ekonomičnosti a rychlosti řízení). Vrchní soud se ztotožnil s hodnocením obžalobou v odůvodnění usnesení krajského soudu, pokud se týká otázky věcné příslušnosti soudu k projednání vyloučené části trestné činnosti. K projednání této části obžaloby je věcně příslušný okresní soud (§ 16 tr. ř.). Z hlediska určení místní příslušnosti bylo třeba vycházet ze znění § 16 odst. 1 a § 21 odst. 2 tr. ř. Je zřejmé, že tato trestná činnost měla být obviněnými spáchána na území jurisdikce více okresních soudů, z pohledu podmínek řízení (objasňování trestné činnosti) i z pohledu zájmu mladistvého (účast orgánu OPD) se jeví odpovídajícím založení místní příslušnosti Okresního soudu v Karviné, v jehož jurisdikci měly být spáchány dílčí útoky (např. III/4) nejprísérněji trestného (§ 21 odst. 2 tr. ř.) trestného činu (§ 247 odst. 1 písm. b), e/, odst. 3 písm. b/ tr. zák.). Proto vrchní soud rozhodl způsobem uvedeným ve výroku tohoto usnesení.

Jednání pachatele směřující ke zmaření uspokojení věřitele učiněné až v době existence závazkového vztahu, a nikoliv v době jeho vzniku, může vykazovat znaky skutkové podstaty trestného činu poškozování věřitele podle § 256 tr. zák., a ne trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák., byť by šlo o jednání mající podvodný charakter.

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 7. 2002, sp. zn. 5 To 65/02)

Vrchní soud v Praze k odvolání obžalované V. Š. proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 3. 2002, sp. zn. 43 T 23/2001, napadený rozsudek zrušil a ve věci sám rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 11. 3. 2002, sp. zn. 43 T 23/2001, byla obžalovaná V. Š. uznána vinnou trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. a odsouzena podle § 250 odst. 3 tr. zák. k trestu odnětí svobody na dva roky, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1, § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu čtyř roků. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obžalovaná uložena povinnost nahradit poškozenému J. V. škodu ve výši 2 950 000 Kč a podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl poškozený se zbytkem nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obžalovaná trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. dopustila tím, že spolu se samostatně stíhaným obviněným I. Š. dosáhli dne 7. 6. 1999 vydání rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 5 sp. zn. E 4291/98, které nabylo právní moci dne 31. 7. 1999, jímž byl zastaven výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí, a to parcely č. A, zapsané na LV č. B, a rozestavěné budovy na parcele č. C, m. č. P. – R., nařízený tímtož soudem dne 19. 2. 1999 v důsledku neuhrazení dluhu písemně uznaného obviněným I. Š. ve výši 3 950 000 Kč poškozenému J. V., který zastavení výkonu rozhodnutí navrhl v důsledku uzavření dohody o mimosoudním vyrovnání dluhu sepsané dne 14. 5. 1999 v advokátní kanceláři JUDr. H. K. v P., s obžalovanou V. Š. s tím, že dluh ve výši 4 000 000 Kč bude uhrazen z prodeje uvedených nemovitostí, a to 1 000 000 Kč do 15. 7. 1999 a 3 000 000 Kč do 31. 12. 1999, avšak po prodeji těchto nemovitostí za částku 4 217 500 Kč I. A. na základě kupní smlouvy sepsané mezi ní a obžalovanou V. Š. dne 18. 8. 1999 obžalovaná V. Š. získané peníze využila pro svoji potřebu na jiné účely a úhradu dluhu jinému věřiteli, zatímco poškozenému J. V. uhradila pouze částku 1 000 000 Kč, v srpnu 1999 mu nepravdivě tvrdila, že nemovitost není ještě prodána, přičemž splnění slibu uhrazení dluhu se obžalovaná V. Š. a obviněný I. Š. snažili zmařit uzavřením dohody o zúžení rozsahu společného jmění manželů ze

dne 19. 2. 1999, obžalovaná V. Š. též písemným odstoupením od dohody o mimosoudním vyrovnání dluhu ze dne 30. 12. 1999, a současný dluh vůči poškozenému J. V. tak činí částku 2 950 000 Kč.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonné lhůtě obžalovaná V. Š. odvolání směřující proti všem výrokům napadeného rozsudku. Obžalovaná opakovala, že je nevinná a že se vědomě podvodného jednání nedopustila. Namítala, že postupem orgánů činných v trestním řízení byla poškozena na svých právech, soud jednal ve prospěch poškozeného, neodkázal-li ho s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních, poněvadž nebyl schopen udržet svá tvrzení ohledně půjček. Podle názoru odvolatelky bylo porušeno i její právo na řádný proces, když byl zamítnut její návrh na výslech svědka JUDr. V. K., notáře, který sepsal notářský zápis o uznání dluhu. Dluh dosahující částky okolo 4 milionů Kč s možností přímé vykonatelnosti však před notářem uznal jen manžel obžalované I. Š. Podle názoru obžalované soud neměl snahu zjistit podrobně veškeré skutečnosti, které předcházely jednání obžalované; hodnotil-li výpovědi svědků, pak zásadně v neprospěch obžalované. Obžalovaná trvala na své nevině s tím, že jednala tak, aby chránila svůj majetek proti jednání poškozeného. Dokonce poté, co nabyla dojmu, že její manžel byl nějakou finanční částku poškozenému dlužen, zaslala mu 1 milion Kč získaný z prodeje nemovitosti, čímž se ale soud rovněž nezabýval. Upozornila též, že trestní stíhání vedené proti I. Š. bylo byť nepravomocně zastaveno s odůvodněním, že se trestného činu nedopustil. Odvolatelka navrhovala, aby byl napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. a), b) tr. ř. zrušen a věc vrácena soudu prvního stupně, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Protože nebyly splněny předpoklady pro zamítnutí nebo odmítnutí odvolání podle § 253 tr. ř., přezkoumal odvolací soud podle § 254 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, máje přitom na zřeteli zákaz reformace in peius, a dospěl k následujícím závěrům:

V posuzované věci bylo provedeno řízení, v němž nedošlo k žádným podstatným vidám, zejména pokud by měly mít vliv na možnost uplatnění práva obhajoby nebo na zabezpečení řádného objasnění věci. Městský soud v souladu s ustanovením § 2 odst. 5 tr. ř. postupoval tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který byl nezbytný pro jeho rozhodnutí. V hlavním líčení, máje na zřeteli tento záměr, zákonným způsobem provedl všechny dostupné významné důkazy a tyto zhodnotil způsobem odpovídajícím zásadám hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., načež vyvodil v podstatě správná a úplná skutková zjištění.

V odůvodnění napadeného rozsudku soud prvního stupně v intencích § 125 tr. ř. vyložil, které skutečnosti vzal za prokázané, o které důkazy svá skutková zjištění opřel, jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, jak se vypořádal s obhajobou obžalované, a s jeho skutkovými závěry se vrchní soud ztotožňuje, jsou logické a přesvědčivé.

Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku specifikoval okruh důkazů, na kterých vystavil svá skutková zjištění. Svoji pozornost soustředil na pečlivé vyhodnocení výpovědi obžalované V. Š. na straně jedné a poškozeného J. V. na straně druhé. Neopomněl připomenout ani další relevantní důkazy – výpovědi svědků J. J., JUDr. H. K., L. V. či I. A. K řádnému objasnění skutkového stavu nemalou měrou přispěly i listiny zmiňované v odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí, a to zejména notářský zápis N 299/98, NZ 288/98 sepsaný 19. 10. 1998 JUDr. V. K., tj. prohlášení I. Š. o uznání dluhu z půjčky 3 950 000 Kč, notářský zápis N 38/99, NZ 87/99 sepsaný 19. 2. 1999 notářem JUDr. R. H. o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění manželů V. Š. a I. Š., dohoda o mimosoudním vyrovnání dluhu uzavřená 14. 5. 1999 mezi J. V. a obžalovanou V. Š., kupní smlouva o prodeji nemovitosti z 18. 8. 1999 uzavřená mezi obžalovanou V. Š. a I. A., odstoupení obžalované od dohody o mimosoudním vyrovnání z 30. 12. 1999 adresované J. V. a v neposlední řadě i obsah spisu Obvodního soudu pro Prahu 5 sp. zn. E 4291/98.

Namítala-li obžalovaná, že postupem orgánů činných v trestním řízení a především pak soudu bylo porušeno její právo na spravedlivý proces, poněvadž nebyl akceptován její návrh na výslech svědka JUDr. V. K. a výpovědi svědků byly hodnoceny zásadně v její neprospěch, nelze její výhrady označit za opodstatněné. Z odůvodnění napadeného rozsudku, jak již bylo uvedeno, vyplývá, že Městský soud v Praze provedené důkazy hodnotil podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a učinil správná, logicky odůvodněná skutková zjištění. Způsob, jakým byly hodnoceny výpovědi svědka J. V., je transparentní, Městský soud přilehlavě upozornil na vyznění dalších důkazů – svědků i listin, které výpověď poškozeného potvrzují, jsou s ní ve shodě. Navrhovala-li obžalovaná výslech svědka JUDr. V. K., neshledává ani odvolací soud provedení tohoto důkazu nezbytným k řádnému objasnění věci. Součástí spisového materiálu je notářský zápis sepsaný označeným notářem s I. Š. dne 19. 10. 1998 – prohlášení o uznání dluhu 3 950 000 Kč, existence tohoto závazku I. Š. je doložena výpovědí svědka J. V., předloženými listinami, zpochybňována nebyla ani obžalovanou v procesu směřujícím k uzavření dohody o mimosoudním vyrovnání dluhu a další objasňování okolností, za nichž byl předmětný notářský zápis sepsán, neshledává odvolací soud potřebným a účelným.

Výsledky provedeného dokazování bylo bez důvodných pochybností zjištěno, že I. Š., manžel obžalované, uzavřel s poškozeným J. V. smlouvu o půjčce na celkovou částku 3 950 000 Kč, přičemž v době její splatnosti dlužnou částku ani částečně nezaplátil, jak to dokládá jeho prohlášení o uznání dluhu sepsané formou notářského zápisu 19. 10. 1998. Protože I. Š. coby dlužník neplnil dobrovolně, navrhl poškozený výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí konkretizovaných ve výroku tohoto rozsudku s tím, že v době podání návrhu a k době vydání usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 z 19. 2. 1999, sp. zn. E 4291/98, byly nemovitosti ve společném jmění manželů V. Š. – obžalované a I. Š. Téhož dne, tj. 19. 2. 1999 uzavřeli jmenovaní před notářem JUDr. R. H. smlouvu o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného

jmění manželů s tím, že výlučným vlastníkem i výše uvedených nemovitostí se stala obžalovaná. Následně dne 14. 5. 1999 byla v advokátní kanceláři JUDr. H. K. mezi obžalovanou coby výlučným vlastníkem předmětných nemovitostí a poškozeným uzavřena dohoda o mimosoudním vyrovnání dluhu, na základě níž obžalovaná jednak přistoupila k závazku I. Š. zaplatit dluh 3 950 000 Kč, uznala jej co do důvodu i výše a zavázala se jej uhradit za podmínek uvedených v obsahu dohody. Uzavřením dohody se obžalovaná ve smyslu § 533 obč. zák. stala dlužníkem vedle původního dlužníka, přičemž oba byli zavázáni společně a nerozdílně. Skutečnost, že si obžalovaná byla vědoma právních dosahů takto uzavřené dohody, dokládá její předchozí jednání s advokátem JUDr. R. Ž., jehož výsledkem byla dohoda stejného právního významu. Reaguje na takto uzavřenou dohodu, poškozený podal návrh na zastavení výkonu rozhodnutí a Obvodní soud pro Prahu 5 tak učinil usnesením ze 7. 6. 1999, sp. zn. E 4291/98, které nabylo právní moci 31. 7. 1999. Ač obžalovaná předmětné nemovitosti prodala I. A. ze částku 4 217 500 Kč (viz registrovaná kupní smlouva z 18. 8. 1999), poškozenému zaslala 20. 8. 1999 na účet 1 000 000 Kč, zbytek peněz použila pro svoje potřeby a vedle nepravdivých informací o prodeji nemovitostí se splnění závazku v plném rozsahu snažila zmařit i písemným odstoupením od dohody o mimosoudním vyrovnání dluhu z 30. 12. 1999, zbytek dlužné částky do současné doby neuhradila. Nerelevantní je v těchto souvislostech i ta část obhajoby obžalované, v níž zmiňovala potřebu úhrad dluhů souvisejících s podnikáním I. Š. či vkladů do podnikání I. Š.

Takto správně zjištěný skutkový stav posoudil Městský soud v Praze jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. S tímto právním závěrem se odvolací soud neztotožnil.

Trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák. se úmyslným jednáním dopustí, kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti a způsobí tak na cizím majetku zákonem kvalifikovanou škodu. Objektem tohoto trestného činu je cizí majetek (tj. majetek, který nenáleží pachateli či výlučně pachateli). Objektem činu obžalované však nebyl majetek poškozeného, poněvadž škoda na majetku poškozeného byla způsobena nesplněním závazku původního dlužníka, tj. I. Š. Skutek obžalované by vykazoval znaky trestného činu podvodu tenkrát, bylo-li by prokázáno její jednání s podvodným úmyslem již při uzavírání smluv o půjčce mezi I. Š. a poškozeným v částce 3 950 000 Kč, tento závěr však učinit nelze. Stejně tak nelze hovořit o tom, že by se obžalovaná prodejem nemovitostí, které byly v jejím výlučném vlastnictví, „obohatila“ ve smyslu zákonných znaků trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák., poněvadž tak nedosáhla žádného neoprávněného majetkového zvýhodnění. Pro nedostatek požadovaných zákonných znaků skutkové podstaty – objektu, objektivní stránky – nelze proto čin obžalované posoudit jako trestný čin podvodu podle § 250 tr. zák., což ale neznamená, že jej nejde při zachování totožnosti skutku posoudit jako jiný trestný čin.

Skutek, který lze popsat jako jednání, mající objektivně podvodný charakter, směřující ke zmaření uspokojení věřitele až v době existence závazkového vztahu, nikoliv jeho vzniku, jímž by byla věřiteli způsobena škoda, vykazuje znaky skutkové podstaty trestného činu poškozování věřitele podle § 256 tr. zák. Tohoto trestného činu se úmyslným jednáním dopustí, kdo i jen částečně zmaří uspokojení svého věřitele tím, že mimo jiné zcizí část svého majetku (tj. převede část svého majetku na jinou osobu např. prodejem) a způsobí tak zákonem kvalifikovanou škodu. Objektem trestného činu poškozování věřitele podle § 256 tr. zák. je právo věřitele na uspokojení pohledávky, kterou má vůči pachateli; není pochyb o tom, že právě tento objekt byl činem obžalované zasažen. Ustanovení § 256 tr. zák. poskytuje ochranu právu věřitele na uspokojení jeho pohledávky vůči dlužníku, aniž by bylo rozhodné, zda jde o dlužníka „faktického“, či o dlužníka, který dluh převzal (§ 531 obč. zák.) nebo k němu přistoupil (§ 533 obč. zák.). Poškozený se stal věřitelem obžalované a ona jeho dlužníkem vedle původního dlužníka I. Š. uzavřením dohody o mimosoudním vyrovnání dluhu ze 14. 5. 1999 (§ 533 obč. zák.), obžalovaná si dále počínala způsobem předvídaným v ustanovení § 256 odst. 1 písm. a) tr. zák., poněvadž, nedisponujíc jiným majetkem, předmětné nemovitosti prodala, peníze použila převážně pro svoji potřebu, poškozenému zaplatila 1 000 000 Kč a částečně tak zmařila jeho uspokojení, neboť z jiného jejího majetku již 2 950 000 Kč, tedy zbytek své pohledávky, neměl možnost uspokojit. Škoda, kterou obžalovaná činem způsobila, představuje proto částku 2 950 000 Kč. Ve smyslu § 16 odst. 1 tr. zák. o časové působnosti trestního zákona vrchní soud posoudil trestnost činu obžalované nikoliv podle zákona účinného v době jeho spáchání, ale podle zákona pozdějšího, tj. podle trestního zákona účinného od 1. 1. 2002, protože to je pro ni příznivější. Podle § 89 odst. 11 tr. zák. ve znění zák. č. 265/2001 Sb., byla-li činem způsobena škoda dosahující částky nejméně 500 000 Kč (nedosahující však 5 000 000 Kč), jde o škodu značnou a čin obžalované byl proto posouzen jako trestný čin poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák., když není žádných pochybností ani o zachování totožnosti skutku (totožné je jednání i následek).

Znaky uvedeného trestného činu jsou dány i po stránce materiální. Vycházejí z kritérií § 3 odst. 4 tr. zák., okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby (škoda značná) pro svou závažnost podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost (§ 88 odst. 1 tr. zák.).

Vrchní soud proto k odvolání obžalované napadený rozsudek z důvodů § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. v celém rozsahu zrušil a za splnění podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. rozhodl tak, že obžalovanou na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozsudku v podstatě správně zjištěn (sporný a nikoliv bez důvodných pochybností prezentovaný údaj o spolupachatelství I. Š. je pro stávající právní posouzení nadbytečný, došlo jen k formálním úpravám skutkových zjištění), uznal vinnou trestným činem poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák. Dále pak na vrchním soudě bylo, aby znovu rozhodl o otázce trestu a náhradě škody, poněvadž tyto výroky měly ve výroku o vině svůj podklad.

Souhlas poškozeného s trestním stíháním obžalovaného musí být určitým a srozumitelným projevem jeho vůle adresovaným orgánu činnému v trestním řízení; význam vyjádření poškozeného nelze vyvozovat implicitně (např. z okolností případu, jeho vztahu k obžalovanému, z výpovědi svědků apod.).

(Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 7. 2002, sp. zn. 5 To 31/02)

Vrchní soud v Praze k odvolání obžalovaného O. R. proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2001, sp. zn. 4 T 8/2001, napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze, aby ji znovu v potřebném rozsahu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Městského soudu v Praze byl obžalovaný O. R. uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. a odsouzen k trestu odnětí svobody na pět let, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obžalovaný trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. dopustil tím, že dne 16. 12. 1996 v P. prodal Ing. M. K. na základě kupní smlouvy dům v P., zapsaný u Katastrálního úřadu P. pro obec P., Katastrální úřad K. na LV 326, jehož hodnota byla znaleckým posudkem stanovena na 3 405 580 Kč za částku 824 000 Kč přesto, že věděl, že k uzavření smlouvy o prodeji není zmocněn majitelem domu V. R., který dne 28. 5. 1999 zemřel, neboť mu byla dne 12. 6. 1996 platně vypovězena předchozí plná moc, která ho k prodeji opravňovala, čímž poškozenému V. R. způsobil škodu ve výši 3 405 580 Kč.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě obžalovaný odvolání, které směřovalo proti všem jeho výrokům. V odůvodnění podaného odvolání obžalovaný sám prostřednictvím svého obhájce namítal, že soud prvního stupně se důsledně nezabýval jeho obhajobou. Nevypočítal se se skutečností, že prodal nemovitost, která byla předmětem jednání, za trvání platné plné moci, a že nemovitost byla zavkládována v katastru nemovitostí. Nemohl tedy poškodit otce tím, že prodal nemovitost, ať k tomu nebyl oprávněn. Soud prvního stupně se podle jeho přesvědčení nezabýval ani okolností, že dědicem nemovitosti by byl on a jeho bratr M. R. a že by se tedy dopustil podvodu vlastně sám na sobě. Soud (stejně jako orgány činné v přípravném řízení) se nezabýval otázkou platné smlouvy s B., a. s., která jednoznačně prokazuje, že nikoho nemohl poškodit, a zcela nezáleží na tom, z jakého důvodu byla smlouva uzavřena. Trestní stíhání si vysvětluje jako projev nepřátelství rodiny a její msty. Navrhoval, aby byl napadený rozsudek zrušen a on obžaloby zproštěn, protože bylo prokázáno, že jeho čin není trestným činem, případně aby věc byla vrácena Městskému soudu v Praze, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Vrchní soud ve smyslu podmínek § 259 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům: Proti obžalovanému O. R. je vedeno trestní stíhání a byla na něj podána obžaloba pro již uvedený skutek, kterým měl spáchat trestný čin podvodu podle § 250 tr. zák. Významné je, že skutkem obžalovaného měl být poškozen jeho již zemřelý otec V. R., podle stávajícího spisového materiálu však právě této okolnosti nebyla věnována náležitá pozornost ani orgány činnými v přípravném řízení, ani soudem prvního stupně. Podle dikce § 163 odst. 1 tr. ř. (§ 163a odst. 1 tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2001) lze trestní stíhání mimo jiné i pro trestný čin podvodu podle § 250 tr. zák. proti tomu, kdo je ve vztahu k poškozenému osobou, vůči níž by měl poškozený jako svědek právo odepřít výpověď (§ 100 odst. 2 tr. ř.), zahájit a v již zahájeném trestním stíhání pokračovat pouze se souhlasem poškozeného. Je-li poškozených jedním skutkem několik, postačí souhlas být jen jednoho z nich.

Není pochyb o tom, že V. R. byl výlučným vlastníkem domu v P., zapsaného u Katastrálního úřadu P. pro obec P., Katastrální úřad K. na LV 326, a že jako otec obžalovaného by měl procesní postavení svědka s právem odepřít vypovídat podle § 100 odst. 2 tr. ř., protože by svojí výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání svému synovi – příbuznému v pokolení přímém. Poškozený V. R. byl tedy jedinou osobou, s jejímž souhlasem bylo možno zahájit a vést trestní stíhání proti obžalovanému. Dne 28. 5. 1999 poškozený zemřel a z obsahu spisu nelze učinit spolehlivý závěr o tom, že by do té doby svůj souhlas s trestním stíháním předložil státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu písemně, nebo že by byl jeho obsah zaznamenán do protokolu (§ 163 odst. 2 tr. ř.). Ustanovení § 163 tr. ř. o trestním stíhání se souhlasem poškozeného je přitom vybudováno na principech, z nichž vyplývá, že souhlas poškozeného s trestním stíháním vyjmenované kategorie trestných činů těch osob, vůči nimž by měl poškozený jako svědek právo odepřít vypovídat podle § 100 odst. 2 tr. ř., se nepresumuje, musí být vyjádřen způsobem, který nevzbuzuje pochybnosti (srovnej též nově § 163a odst. 2 tr. ř.).

Případy, kdy souhlasu poškozeného s trestním stíháním pro některý z trestných činů uvedených v § 163 tr. ř. není třeba, jsou vyjmenovány v ustanovení § 163a odst. 1 tr. ř. a ze znění tohoto ustanovení je zřejmé, že smrt poškozeného, nebyla-li způsobena posuzovaným činem (§ 163a odst. 1 písm. a/ tr. ř.), nezakládá důvod, pro který by souhlasu poškozeného nebylo třeba. Pro tyto případy nelze souhlas poškozeného nahradit případnými souhlasy jeho dědiců, jak se o to posléze orgány činné v přípravném snažily při výslechu svědka M. R., syna poškozeného a bratra obžalovaného. Udělení souhlasu k trestnímu stíhání osob pro trestné činy uvedené v § 163 tr. ř. je právem spojeným výlučně s osobou poškozeného, odrážející zpravidla jeho citový vztah a vazbu, a nemůže proto přecházet ani na jeho dědice; smrtí poškozeného zaniká (srovnej rozh. č. 54/1998 Sb. rozh. tr.).

Protože nebyl zjištěn ani žádný další z důvodů uvedených v § 163a odst. 1 písm. b)–d) tr. ř. – nebylo zjištěno, že by poškozený nebyl schopen dát souhlas pro duševní chorobu nebo poruchu, pro kterou by byl zbaven způsobilosti k právním

úkonům, nebo pro kterou by byla jeho způsobilost k právním úkonům omezena, že by byl osobou mladší 15 let, či že by z okolností bylo zřejmé, že souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět v tísní vyvolané výhrůžkami, nátlakem, závislostí nebo podřízeností, bylo nutno soustředit pozornost na zodpovězení otázky, zda stávající spisový materiál dovoluje závěr o takovém vyjádření poškozeného, z něhož by bylo bez důvodných pochybností zřejmé, že souhlas s trestním stíháním obžalovaného byl dán.

Jedinou listinou, která by mohla po splnění dalších předpokladů splňovat podmínky písemně vyjádřeného souhlasu s trestním stíháním obžalovaného, je tzv. oznámení o podezření ze spáchání trestného činu ze 16. 12. 1997, v němž je jako oznamovatel uveden V. R., zastoupený JUDr. S. D. Z obsahu listiny přímo nevyplývá, že by oznamovatel dal též souhlas s trestním stíháním obžalovaného, listina jím není ani podepsaná (podpis, jímž je opatřena, je podpisem JUDr. S. D.). Oznámení o podezření ze spáchání trestného činu, zpracované za poškozeného advokátem, které neobsahuje vyjádření poškozeného, jímž dává souhlas s trestním stíháním, a které není ani poškozeným podepsáno, nesplňuje předpoklady jeho vyjádření a souhlasu ve smyslu § 163 odst. 2 tr. ř. Nedostatkem je, že součástí spisu není plná moc, která by rozsah zastoupení poškozeného advokátem JUDr. S. D. konkretizovala. Bylo-li by součástí plné moci relevantně učiněné vyjádření o souhlasu s trestním stíháním obžalovaného, pak by ani podle názoru odvolacího soudu nebylo důvodných pochybností o zákonnosti trestního stíhání obžalovaného. Tyto podmínky však jistě nesplňuje plná moc udělená poškozeným V. R. advokátovi JUDr. S. D. dne 17. 12. 1997 k jeho zastupování ve sporu o určení neplatnosti prodeje předmětného domu.

Na soudu prvního stupně proto bude, aby advokáta JUDr. S. D. vyzval k předložení plné moci, zmocňující ho k podání oznámení o podezření ze spáchání trestného činu, případně aby ho k této okolnosti vyslechl a nebude-li plná moc obsahující souhlas poškozeného s trestním stíháním obžalovaného advokátem předložena, nelze než uzavřít, že souhlas poškozeného s trestním stíháním obžalovaného nebyl dán. Souhlas poškozeného s trestním stíháním musí být určitým a srozumitelným projevem jeho vůle adresovaným kvalifikovaným orgánům, význam vyjádření poškozeného nelze implicitně vyvozovat (např. z okolností případu, vztahu k obžalovanému, z výpovědí svědků apod.). Teprve po objasnění sporné otázky bude na soudu prvního stupně, aby posoudil, zda jsou splněny podmínky pro pokračování v trestním stíhání obžalovaného, či zda nemusí trestní stíhání obžalovaného z důvodu uvedeného v ustanovení § 11 odst. 1 písm. i) tr. ř. zastavit s důsledky předvídanými v ustanovení § 11 odst. 3 tr. ř.

Vrchní soud si byl vědom, že potřebné doplnění dokazování svým rozsahem nevěděli pro závěr, aby věc byla po zrušení napadeného rozsudku vrácena soudu prvního stupně, aby ji znovu projednal a rozhodl podle § 259 odst. 1 tr. ř. Přesto je ale přesvědčen, že věc bylo nutno vrátit soudu prvního stupně, poněvadž vytýkanou vadu nelze účinně, při důsledném respektování práv obžalovaného a principů spravedlivého procesu odstranit v odvolacím řízení. Bylo-li by totiž zjištěno, že souhlas poškozeného s trestním stíháním obžalovaného nebyl dán, bylo by třeba napadený rozsudek podle

§ 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. zrušit a trestní stíhání zastavit, aniž by byla obžalovanému dána možnost v zákonem stanovené lhůtě prohlásit, že na projednání věci trvá. Podle § 257 odst. 3 tř. ř. v řízení před odvolacím soudem náleží toto právo obžalovanému toliko tenkrát, když některá z okolností vyjmenovaných v ustanovení § 257 odst. 2 tr. ř., mezi něž patří i okolnost uvedená v ustanovení § 11 odst. 1 písm. i) tr. ř., nastala až po vyhlášení napadeného rozsudku, což ale v posuzovaném případě splněno nebylo.

Odhlédne-li se od vytýkané podstatné vady řízení, která může mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, nelze skutkovým závěrům soudu prvního stupně nic vytknout. O skutkovém stavu věci, jak byl zjištěn a popsán ve výroku napadeného rozsudku, nejsou ani podle přesvědčení odvolacího soudu důvodné pochybnosti. V odůvodnění napadeného rozsudku soud prvního stupně v souladu s § 125 tr. ř. vyložil, které skutečnosti vzal za prokázané, o které důkazy svá skutková zjištění opřel, jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, jak se vypořádal s obhajobou obžalovaného, která je v zásadních bodech totožná s námitkami uplatněnými v jeho odvolání. Soud prvního stupně nepochybil, vystavil-li svá skutková zjištění na usvědčujících výpovědích svědků M. R., V. R. a J. J., na jím specifikovaných listinách (mj. i obsahu spisu Obvodního soudu pro Prahu 8 sp. zn. 12 C 234/97, v němž je založen protokol s výpovědí O. R. coby účastníka řízení). Vyznění těchto důkazů v odůvodnění napadeného rozsudku v míře potřebné pro přesvědčivost svého rozhodnutí reprodukoval a způsob, jakým byly provedené důkazy zhodnoceny, zcela koresponduje zásadám hodnocení důkazů dle § 2 odst. 6 tr. ř. Námitka obžalovaného, že výpovědi svědků (rodinných příslušníků) jsou projevem jejich nepřátelství, nemá oporu v provedeném dokazování.

Soud prvního stupně nepochybil ani v tom, posoudil-li skutek obžalovaného jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. Bylo prokázano, že obžalovaný ke škodě cizího majetku sebe obohatil tím, že uvedl někoho v omyl, a způsobil-li škodu 3 405 580 Kč, pak v době rozhodování soudu prvního stupně šlo o škodu velkého rozsahu ve smyslu § 89 odst. 11 tr. zák. účinného v době spáchání činu a rozhodování soudu prvního stupně. Dnem 1. 1. 2002 však vstoupila v činnost novela trestního zákona (zák. č. 265/2001 Sb.) a posouzení trestnosti činu obžalovaného podle tohoto zákona je pro obžalovaného příznivější (§ 16 odst. 1 tr. zák.), poněvadž škodou velkého rozsahu se podle § 89 odst. 11 tr. zák. ve znění zák. č. 265/2001 Sb. rozumí škoda dosahující nejméně 5 000 000 Kč a skutek obžalovaného by bylo možno posoudit – byly-li by splněny podmínky pro vedení trestního stíhání – jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. Nutno ovšem dodat, že posledně uvedené závěry odvolacího soudu o závěrech soudu prvního stupně jsou okrajové a stanou se zcela nadbytečnými pro případ, že nebude spolehlivě prokázano, že poškozený V. R. dal souhlas s trestním stíháním obžalovaného.

K odvolání obžalovaného O. R. odvolací soud napadený rozsudek z důvodů zvrubně uvedených v tomto usnesení zrušil podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c), d) tr. ř. a věc podle § 259 odst. 1 tr. ř. vrátil Městskému soudu v Praze, aby ji v intencích jeho pokynů znovu projednal a rozhodl.

ROZHODNUTÍ VE VĚCECH OBČANSKOPRÁVNÍCH, OBCHODNÍCH A SPRÁVNÍCH

Pro závěr, zda se adresát v místě doručování zdržuje, je rozhodný stav, jaký zde byl v době pokusu doručovatele o doručení písemnosti. Tvzení adresáta, že se v místě doručení nezdržoval teprve v průběhu doby od uložení zásilky na poště do dne, kdy nastala fikce doručení zásilky, je proto bez významu.

Okolnost, zda advokát, jemuž se písemnost doručuje na adresu jeho sídla nebo na adresu, kterou sdělil soudu, se v místě doručení zdržuje, není pro závěr o řádném doručení písemnosti významná (§ 48b o. s. ř.).

Jestliže věřitel v návrhu na prohlášení konkursu na majetek dlužníka neuvede okolnosti, z nichž vyplývá, že dlužník má více věřitelů, jde o podání, které neobsahuje všechny zákonem stanovené náležitosti (§ 1 odst. 2 a 3, § 4 odst. 2 zákona č. 328/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů, § 43 odst. 1 o. s. ř.). Není-li návrh na prohlášení konkursu přes výzvu soudu o tuto náležitost doplněn, soud jej odmítne (§ 43 odst. 2 o. s. ř.).

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2003, sp. zn. 29 Odo 327/2002)

K r a j s k ý s o u d v Brně usnesením ze dne 19. 6. 2001 – odkazuje na ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „ZKV“) a na ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. – odmítl návrh věřitelky na prohlášení konkursu na majetek dlužníka. Soud poukázal na to, že věřitelka přes výzvu (usnesením z 30. 4. 2001, doručeným 14. 5. 2001) a poučení, že jinak bude návrh odmítnut, nedoplnila návrh o okolnosti, které osvědčují úpadek dlužníka, a pro absenci těchto údajů nelze v řízení pokračovat.

K odvolání věřitelky V r c h n í s o u d v Olomouci usnesením ze dne 28. 2. 2002 usnesení soudu prvního stupně potvrdil, přisvědčuje v něm formulovaným závěrům. Přitom (po prošetření okolností, za kterých došlo k doručení výzvy, výsledkem poštovní doručovatelky), uzavřel, že výzva (usnesení) byla zástupci věřitelky doručena řádně.

Věřitelka podala proti usnesení odvolacího soudu včas dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 239 odst. 3 o. s. ř., namítajíc, že je dán dovolací důvod dle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., tedy, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Konkrétně dovolatelka uvádí, že odvolací soud se nevyjádřil k její námitce, že zásilka s výzvou k doplnění návrhu nebyla jejímu zástupci ponechána u pošty k vyzvednutí po běžnou dobu patnácti dnů od oznámení, nýbrž – dle pokynu soudu – pouze tři dny (od 11. 5. do 14. 5. 2001). Při běžné patnáctidenní době ponechání u pošty, by zástupci dovolatelky (který byl ve dnech 11. 5. až 14. 5. 2001 mimo Prahu) nic nebránilo zásilku v dalších dnech převzít, byť s tím, že lhůta k doplnění návrhu by běžela již od 15. 5. 2001. Pokyn soudu, aby zde zásilka byla ponechána pouze tři dny, nemá zákonnou oporu v usta-

noveních občanského soudního řádu a závěrům soudů obou stupňů o správně provedeném doručení zásilky odporuje i závěr rozhodnutí uveřejněného v časopise Právní rozhledy č. 3, ročník 1996, podle kterého „Zjistí-li soud dodatečně, že se adresát v místě doručování v rozhodné době ve skutečnosti nezdržoval, pak platí, že písemnost nebyla řádně doručena.“ Podle dovolatelky byly navíc už v návrhu uvedeny okolnosti osvědčující úpadek dlužníka, a to jak zastavení plateb a neschopnost plnit delší dobu splatné závazky, tak dlužníkuv majetek. Dalšími věřiteli dlužníka jsou pak Finanční úřad B. I. a Finanční úřad B. III. Proto dovolatelka požaduje, aby Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

S přihlédnutím k době vydání obou usnesení se pro dovolací řízení uplatní – v souladu s body 1., 15. a 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony – občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2001.

Dovolání je ve smyslu ustanovení § 239 odst. 3 o. s. ř. přípustné.

N e j v ý š š í s o u d dovolání jako nedůvodné zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Jelikož jiné dovolací důvody uplatněny nebyly, a vady, k nimž je dovolací soud povinen přihlížet u přípustného dovolání (i nad rámec dovolání) z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se ze spisu nepodávají, zabýval se Nejvyšší soud tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelkou.

Se zřetelem k době podání návrhu na prohlášení konkursu (31. 5. 2000) je pro zkoumání obsahových náležitostí takového návrhu rozhodný výklad zákona o konkursu a vyrovnání ve znění zákonů č. 122/1993 Sb., č. 42/1994 Sb., č. 74/1994 Sb., č. 117/1994 Sb., č. 156/1994 Sb., č. 224/1994 Sb., č. 84/1995 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 151/1997 Sb., č. 12/1998 Sb., č. 27/2000 Sb. a č. 105/2000 Sb.

Podle ustanovení § 4 odst. 2 ZKV, jde-li o návrh věřitele, musí navrhovatel doložit, že má proti dlužníkovi splatnou pohledávku, a uvést okolnosti, které osvědčují úpadek dlužníka. K návrhu je navrhovatel povinen připojit listiny, kterých se v návrhu dovolává.

Z ustanovení § 1 ZKV se pak podává, že dlužník je v úpadku, jestliže má více věřitelů a není schopen po delší dobu plnit své splatné závazky. Jestliže dlužník zastavil plnění, má se za to, že není schopen po delší dobu plnit své splatné závazky (odstavec 2). Fyzická osoba, je-li podnikatelem, a právnická osoba je v úpadku i tehdy, jestliže je předlužená. O předlužení jde tehdy, jestliže tato osoba má více věřitelů a jestliže její splatné závazky jsou vyšší než její majetek; do ocenění dlužníkova majetku se zahrne i očekávaný výnos z pokračující podnikatelské činnosti, lze-li příjem převyšující náklady při pokračování podnikatelské činnosti důvodně předpokládat (odstavec 3).

Ukládá-li ustanovení § 4 odst. 2 ZKV věřiteli, aby v návrhu na prohlášení konkursu uvedl okolnosti, které osvědčují, že dlužník je v úpadku, vymezuje tím obsahové náležitosti návrhu (to, co má být v návrhu tvrzeno, aby byl způsobily k věcné-

mu projednání). Jinak řečeno, v návrhu musí být tvrzeny takové okolnosti, z nichž závěr o úpadku dlužníka logicky vzato vyplývá. Vedle charakteristiky vlastní splatné pohledávky proti dlužníkovi (§ 4 odst. 2, věta první, ZKV) tedy musí věřitel v návrhu uvést konkrétní údaje o dalším věřiteli (dalších věřitelích) se splatnou pohledávkou proti dlužníku nebo údaje, z nichž usuzuje, že dlužník zastavil platby, případně konkrétní okolnosti, které jej vedou k závěru o předlužení dlužníka. Pouhé konstatování, že „dlužník je v úpadku“ nebo že „je insolventní“ anebo „je předlužen“, není uvedením okolností, které úpadek osvědčují (shodný závěr Nejvyšší soud formuloval již ve stanovisku svého občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 17. 6. 1998 uveřejněném pod číslem 52/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek pod bodem VII., str. 174 /350/ a nevidí důvodu se od něj odchýlit ani v této věci).

Z návrhu na prohlášení konkursu je zjevné, že dovolatelka požadavkům kladebným na obsah návrhu nedostála. Návrh totiž pod bodem I. obsahuje pouze údaje charakterizující pohledávku navrhující věřitelky vůči dlužníku ve výši 250 115 Kč, splatnou v roce 1997, včetně poukazu na to, že dlužník přes uznání dluhu a urgencye na této částce věřitelce ničeho nezaplatil. Pod bodem II. návrhu se již jen tvrdí, že „uvedené skutečnosti nasvědčují tomu, že dlužník je v úpadku, protože své platby zastavil a není schopen plnit po delší dobu své splatné závazky,“ a odkazuje se zde na existující majetek dlužníka, zahrnující movité věci včetně vybavení kanceláře pro podnikání a jeho prostředky na účtech u peněžních ústavů, jako na majetek postačující k úhradě nákladů konkursního řízení. Bod III. obsahuje pouze požadavek, aby soud vzhledem k výše uvedenému prohlásil konkurs „proti dlužníku“. Jinak řečeno, návrh na prohlášení konkursu neobsahuje všechny zákonem požadované náležitosti, neboť dovolatelka v něm ani netvrdila, že by dlužník měl jiné věřitele, natož jiné věřitele se splatnými pohledávkami (shodně srov. též usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. 1 Ko 195/2002, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 11, ročník 2002, pod číslem 218). Dovolání (v němž dovolatelka tvrdí, že již v návrhu na prohlášení konkursu požadavkům na jeho obsahové náležitosti vyhověla), tedy potud důvodné není.

Podle ustanovení § 43 o. s. ř., jež je i pro konkursní řízení přiměřeně použitelné (srov. § 66a odst. 1 ZKV), platí, že předseda senátu usnesením vyzve účastníka, aby bylo opraveno nebo doplněno podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčitě. K opravě nebo doplnění podání určí lhůtu a účastníka poučí, jak je třeba opravu nebo doplnění provést (odstavec 1). Není-li přes výzvu předsedy senátu podání řádně opraveno nebo doplněno a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud usnesením podání, kterým se zahajuje řízení, odmítne. K ostatním podáním soud nepřihlíží, dokud nebudou řádně opravena nebo doplněna. O těchto následcích musí být účastník poučen (odstavec 2).

Jak se podává z obsahu spisu, usnesením ze dne 30. 4. 2001 (jež neobsahuje odůvodnění), soud prvního stupně dovolatelku vyzval, aby své podání (návrh na prohlášení konkursu) do patnácti dnů od doručení usnesení opravila a doplnila tak, že uve-

de okolnosti, které osvědčují úpadek dlužníka ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2 (eventuálně odst. 3) ZKV. Podle dodejky byla zásilka s usnesením (výzvou), adresovaná zástupci dovolatelky advokátu JUDr. Z. J., uložena na poště dne 10. 5. 2001 (nešlo – ve smyslu § 45a o. s. ř. v tehdy platném znění – o zásilku určenou do vlastních rukou adresáta). Dodejku, která byla opatřena razítkem s textem „Uložit do tří dnů“, vrátila pošta 17. 5. 2001 zpět soudu s poznámkou, že zásilka nebyla vyzvednuta v odběrní lhůtě.

V době rozhodné pro doručení výzvy (květen 2001) upravoval doručování soudních písemností především občanský soudní řád, dále vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění vyhlášek č. 584/1992 Sb., č. 194/1993 Sb., č. 246/1995 Sb., č. 278/1996 Sb., č. 234/1997 Sb. a č. 482/2000 Sb. (dále též jen „JŘ“) a (v rozsahu, v němž předchozí dva předpisy nestanoví jinak) vyhláška č. 28/2001 Sb., kterou se stanoví poštovní podmínky základních služeb a základní požadavky kvality při jejich zajišťování držitelem poštovní licence (vyhláška o základních službách držitele poštovní licence).

Podle ustanovení § 48b o. s. ř. advokátům se písemnost doručuje na adresu jejich sídla. Jestliže advokát o to požádá, doručuje se mu písemnost na adresu, kterou sdělil soudu (odstavec 1). Nebyl-li na adrese uvedené v odstavci 1 zastížen advokát ani jiná osoba, která by mohla písemnost převzít, písemnost se uloží a advokát se vhodným způsobem vyzve, aby si písemnost vyzvedl. Nevyzvedne-li si advokát nebo jiná oprávněná osoba zásilku do tří dnů nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do deseti dnů od uložení, považuje se poslední den lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl (odstavec 3).

Z dikce § 48b o. s. ř. se podává, že argument založený na citaci rozhodnutí uveřejněného v časopise Právní rozhledy v roce 1996 zjevně nemůže obstát. V první řadě je nutno poznamenat, že úprava doručování soudních písemností advokátům, jež platila v květnu 2001, se od úpravy platné v roce 1996 výrazně liší, a to především v tom, že podmínku nezbytnou pro náhradní doručení jiné fyzické osobě, tedy že se v místě doručení zdržuje, má zákon u advokáta (od 1. 1. 2001) za splněnu vždy. Vychází přitom z předpokladu (výslovně vyjádřeného i v důvodové zprávě k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony), že je věcí řádného výkonu advokacie, aby v místě sídla advokáta byla v době doručování zásadně přítomna osoba oprávněná písemnost převzít. Jestliže i přes tento předpoklad nebyl v době doručení zastížen ani advokát, ani jiná osoba oprávněná k převzetí písemnosti, zásilka se uloží u soudu nebo na poště. Ostatně, pro závěr, že se příslušná osoba (adresát) skutečně zdržuje v místě doručení, je rozhodný stav, jaký zde byl v době pokusu doručovatele (pošty) o doručení písemnosti. Tento pokus se uskutečnil 10. 5. 2001, kdy byla zásilka též uložena na poště. Tvrzení dovolatelky, že se její zástupce nezdržoval v místě doručení až v době od 11. 5. do 14. 5. 2001 (tedy v době, s jejímž uplynutím zákon spojuje fikci doručení zásilky), je tedy pro závěr o doručení zkoumané zásilky zcela bez významu.

Z ustanovení § 50 vyhlášky č. 28/2001 Sb., opatřené rubrikou „Zkrácení lhůty pro vyzvednutí poštovní zásilky“, pak vyplývá, že v případě této doplňkové služby bude lhůta patnácti dnů, po kterou je poštovní zásilka při dodání připravena k vyzvednutí v příslušné poštovní provozovně, zkrácena podle přání odesílatele a) na tři dny ode dne, kdy byla poštovní zásilka připravena k vyzvednutí, nebo b) na deset dní ode dne, kdy byla poštovní zásilka připravena k vyzvednutí (odstavec 1). Odesílatel opatří předmět služby poznámkou nebo nálepkou „Uložit jen 3 dny“, resp. „Uložit jen 10 dní“.

Ustanovení § 28d JŘ určuje, že není-li dále stanoveno jinak, musí doručenko obsahovat označení doručované písemnosti, den doručení, jméno doručovatele a jeho podpis, popřípadě též úřední razítko, jméno osoby, která písemnost převzala, a její podpis (odstavec 1). Byla-li písemnost uložena, musí doručenko obsahovat označení doručované písemnosti, jméno doručovatele a jeho podpis, popřípadě též úřední razítko a den uložení (odstavec 3).

Podle ustanovení § 28f odst. 4 JŘ, nevyzvedne-li si písemnost adresát, popřípadě osoba oprávněná za něj písemnost převzít, do 5 dnů ode dne, kdy se zásilka považuje za doručenu, vrátí se písemnost soudu do soudního oddělení, které ji odevzdalo k doručení.

Z výše uvedeného je zřejmé, že zkrácení úložní doby zásilky mělo (oproti mínění dovolatelky) oporu v právních předpisech, konkrétně v ustanovení § 50 vyhlášky č. 28/2001 Sb., podpůrně platném i pro doručování soudních písemností. Bez zřetele k tomu, zda z údaje na dodejce je takový pokyn odesílatele odvoditelný (poznámka „Uložit do tří dnů“ neodpovídá beze zbytku požadavku kladenému na text pokynu odesílatele v § 50 odst. 2 vyhlášky – „Uložit jen 3 dny“), však uvedené k závěru o existenci tvrzené vady řízení nevede. Nebyl-li důvod k postupu podle § 50 vyhlášky č. 28/2001 Sb., pak pošta byla povinna postupovat podle § 28f odst. 4 JŘ. To by v konkrétním případě znamenalo, že pokládala-li se písemnost uložená ve čtvrtek 10. 5. 2001 za doručenu v pondělí 14. 5. 2001, mohla by pošta písemnost vrátit odesílateli (soudu) nejdříve v úterý 22. 5. 2001 (v pondělí 21. 5. 2001 by vypršel poslední den pětidenní lhůty stanovené v § 28f odst. 4 JŘ). Skutečnost, že zásilka byla vrácena soudu již 17. 5. 2001, neměla sice žádný vliv na závěr, že k jejímu doručení došlo již 14. 5. 2001, bez procesního významu však není, že se tento nesprávný postup uskutečnil v době, kdy dovolatelce běžela (od 14. 5. 2001) patnáctidenní lhůta k odstranění vad návrhu na prohlášení konkursu. Závěr, že se tím dovolatelce minimálně ztížila možnost na výzvu včas reagovat, by však byl namístě, kdyby dovolatelka tvrdila, že se její právní zástupce v době, po kterou zásilka měla být uložena u pošty (do 21. 5. 2001 včetně), o její vyzvednutí alespoň pokusil. Takové tvrzení však neobsahuje ani odvolání ani dovolání. Ani prostřednictvím argumentů spočívajících ve vadném postupu při uložení zásilky, se tedy dovolatelce napadené rozhodnutí zpochybnit nepodařilo.

Jelikož se dovolatelce prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů správnost napadeného usnesení zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud dovolání, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), jako nedůvodné usnesením zamítl (§ 243b odst. 1 a 6 o. s. ř.).

Shodná tvrzení účastníků může soud vzít podle ustanovení § 120 odst. 4 o. s. ř. za svá skutková zjištění, jen jestliže obsahují údaje (poznatky) o skutkové stránce věci, které by se jinak – kdyby se účastníci ve svých tvrzeních rozcháze-li – musely prokazovat pomocí důkazních prostředků.

Soud nemůže ve smyslu ustanovení § 120 odst. 4 o. s. ř. vzít za svá skutková zjištění shodná prohlášení účastníků o tom, kolik činí výše náhrady mzdy poskytované zaměstnanci při neplatném rozvázání pracovního poměru podle ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 3. 2003, sp. zn. 21 Cdo 1478/2002)

Dopisem ze dne 19. 11. 1999 žalovaná sdělila žalobci, že mu dává výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zák. práce; současně v něm uvedla, že vzhledem k tomu, že nemá pro žalobce „nadále žádné pracovní úkoly, kterými by ho pověřila“, není „po předání funkce vhodné“, aby se žalobce „dostavoval na své dosavadní pracoviště“.

Žalobce se (žalobou změněnou se souhlasem soudu prvního stupně) domáhal, aby bylo určeno, že uvedená výpověď z pracovního poměru je neplatná, a aby mu žalovaná zaplatila na náhradu mzdy „za období šesti měsíců po 31. 3. 2000“ částku 278 583 Kč s 11% úrokem od 15. 10. 2000 do zaplacení. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že ve výpovědi z pracovního poměru, která mu byla doručena dne 22. 11. 1999, žalovaná nevymezila skutkově důvod výpovědi, že žalovaná „neučinila žádné rozhodnutí o snížení stavu zaměstnanců a ani fakticky nebyl počet zaměstnanců snížen“, že místo ekonomického ředitele, které žalobce u žalované zastával, „nebylo zrušeno“ a že mu žalovaná před podáním výpovědi nenabídla jinou práci, ačkoliv měla několik volných pracovních míst. Dopisem ze dne 30. 3. 2000, který byl žalované doručen dne 31. 3. 2000, žalobce sdělil, že trvá na tom, aby ho žalovaná dále zaměstnávala. Žalovaná ani poté žalobci neumožnila výkon práce.

O b v o d n í s o u d pro Prahu I rozsudkem ze dne 6. 3. 2001 určil, že „výpověď žalované ze dne 19. 11. 1999, podle níž měl pracovní poměr žalobce u žalované skončit ke dni 29. 2. 2000, je neplatná“, žalobu o zaplacení částky 278 583 Kč s 11% úrokem od 15. 10. 2000 do zaplacení zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Při svém rozhodování vycházel ze zjištění, že žalovaná provedla ke dni 10. 11. 1999 „řádnou organizační změnu“, v důsledku které se žalobce stal po zrušení jeho funkce pro žalovanou nadbytečným zaměstnancem, a že v dopise ze dne 19. 11. 1999 byl výpovědní důvod „dostatečně skutkově vymezen“. V době podání výpovědi měla žalovaná „volné minimálně jedno místo sam. referenta“, které žalobci před podáním výpovědi nenabídla, ačkoliv je mohl s ohledem na svou kvalifikaci zastávat. Žalovaná tedy v rozporu s ustanovením § 46 odst. 2 zák.

práce nesplnila vůči žalobci svou nabídkovou povinnost, a proto je výpověď z pracovního poměru neplatným právním úkonem. Žalobce sice oznámil žalované, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnávala, avšak své oznámení učinil až po uplynutí výpovědní doby. Protože „oznámení zaměstnance ve smyslu § 61 odst. 1 zák. práce“ je účinné, jen jestliže bylo učiněno během výpovědní doby, nemůže být žaloba o zaplacení náhrady mzdy podle názoru soudu prvního stupně důvodná.

K odvolání účastníků M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 9. 1. 2002 rozsudek soudu prvního soudu ve výroku o určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru potvrdil, v zamítavém výroku jej změnil tak, že žalované uložil, aby zaplatila žalobci „částku 278 583 Kč hrubé mzdy“ s 11% úrokem od 15. 10. 2000 do zaplacení, a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně 34 469 Kč a na náhradu nákladů odvolacího řízení 50 070 Kč, vše k rukám advokáta Mgr. J. H. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně v tom, že žalovaná před podáním výpovědi nenabídla žalobci volná pracovní místa, ačkoliv byla pro něho vhodná vzhledem k jeho zdravotnímu stavu, schopnostem a kvalifikaci, a že proto je výpověď z pracovního poměru neplatným právním úkonem. Na rozdíl od soudu prvního stupně však dovedl, že z ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce nevyplývá, že by zaměstnanec měl nárok na náhradu mzdy jen tehdy, jestliže oznámil zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, ve výpovědní době. Oznámení zaměstnance, že trvá na tom, aby ho jeho zaměstnavatel dále zaměstnával, je podle názoru odvolacího soudu „omezeno“ jen lhůtou stanovenou pro uplatnění neplatnosti rozvázání pracovního poměru v ustanovení § 64 zák. práce; neuplatní-li zaměstnanec v této lhůtě neplatnost rozvázání pracovního poměru, má to za následek, že pracovní poměr skončil uplynutím doby a že „ztrácí“ i nárok na náhradu mzdy. Oznámil-li zaměstnanec zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, má nárok na náhradu mzdy ode dne, kdy oznámení došlo zaměstnavateli, a to až do doby, kdy mu zaměstnavatel umožní pokračovat v práci nebo kdy dojde k platnému skončení pracovního poměru. Žalobce oznámil žalované, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnávala, dopisem doručeným žalované dne 31. 3. 2000, a proto mu náleží od 1. 4. 2000 náhrada mzdy za požadovaných 6 měsíců (měsíce duben až září 2000). Vzhledem k tomu, že výše této náhrady v částce 278 583 Kč nebyla „mezi účastníky sporná“, odvolací soud ve smyslu ustanovení § 120 odst. 4 o. s. ř. z ní vycházel a žalobci přiznal plnění v požadované výši.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Namítá v první řadě, že rozsudek odvolacího soudu je ve výroku o náhradě mzdy nepřezkoumatelný, neboť se v jeho odůvodnění neuvádí, jakým způsobem soud zjistil průměrný výdělek žalobce. Žalovaná dále odvolacímu soudu vytýká, že zjištění o tom, že nesplnila vůči žalobci svou nabídkovou povinnost, je v rozporu „se skutkovým stavem věci“. V řízení totiž bylo prokázáno, že místo, na něž byla po provedení organizační změny u žalované přijata referentka, bylo opakovaně nabídnuto žalobci, který je odmítl a teprve „dodatečně, více méně účelově“ tvrdí, že měl i o takové místo zájem.

O tom, že žalobce nechtěl být u žalované nadále zaměstnán jako „řadový referent“, svědčí podle názoru dovolatelky i to, že během výpovědní doby neoznámil, že trvá na tom, aby byl dále zaměstnáván, a že takové oznámení učinil až dopisem ze dne 30. 3. 2000. Žalovaná dále poukazuje na to, že žalobce během výpovědní doby bral mzdu, aniž by pracoval, a dovozuje, že je absurdní právní názor, že měla i za situace, kdy žalobce projevil vůli, že netrvá na tom, aby ho dále zaměstnávala, volné pracovní místo znovu nabídnout žalobci a neobsadit je jiným zaměstnancem. Podle názoru žalované odvolací soud dále nesprávně aplikoval ustanovení § 120 odst. 4 o. s. ř. na zjištění o výši náhrady mzdy. Žalovaná totiž se k této otázce za řízení nevyjádřila, žádné tvrzení v tomto směru soudu neadresovala a pouhé její „mlčení nelze považovat za skutkové tvrzení“. Žalobce navíc na náhradu mzdy nemá nárok, neboť svůj projev o tom, že trvá na dalším zaměstnávání, měl žalované doručit ve výpovědní době (tj. do 29. 2. 2000). Názor odvolacího soudu, že není „ničím ohraničena“ doba, kdy může zaměstnanec oznámit, že trvá na dalším zaměstnávání, narušuje právní jistotu zaměstnavatelů. I kdyby měl žalobci nárok na náhradu mzdy vzniknout, byl na místě postup podle ustanovení § 61 odst. 2 zák. práce a náhradu mzdy mu nepřiznat. Přípustnost dovolání žalované dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) a c) o. s. ř. a navrhuje, aby dovolací soud rozsudky soudů obou stupňů zrušil a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobce navrhl, aby dovolací soud dovolání žalované zamítl. Uvedl, že v řízení bylo „nesporně“ zjištěno, že žalovaná před podáním výpovědi nenabídla žalobci žádné volné místo. Pochybné je, zda mu bylo volné místo nabídnuto v průběhu výpovědní doby, avšak zjištění o tom nemá pro právní posouzení věci význam. Názor žalované, že zaměstnanec může učinit oznámení, v němž požaduje, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, jen ve výpovědní době, není správný, neboť ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce „takové omezení neobsahuje“ a i judikatura soudů uznává, že oznámení lze učinit nejpozději ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy měl pracovní poměr skončit neplatným rozvázáním. Ustanovení § 120 odst. 4 o. s. ř. aplikoval odvolací soud podle názoru žalobce v souladu se zákonem, neboť zástupce žalované „opakovaně před soudem prvního stupně a druhého stupně výslovně prohlásil, že vůči výši náhrady mzdy nemá námitek a považuje ji za nespornou“.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti rozsudku odvolacího soudu jsou obsaženy v ustanovení § 237 o. s. ř.

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé (§ 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.), nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně roz-

hodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil (§ 237 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.), anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.); to neplatí ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20 000 Kč a v obchodních věcech 50 000 Kč, přičemž se nepřihlíží k příslušenství pohledávky (§ 237 odst. 2 písm. a/ o. s. ř.), a ve věcech upravených zákonem o rodině, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovské zodpovědnosti nebo pozastavení jejího výkonu, o určení (popření) rodičovství nebo o nezrušitelné osvojení (§ 237 odst. 2 písm. b/ o. s. ř.).

Předmětem rozhodování odvolacího soudu byly v projednávaném případě dva nároky se samostatným skutkovým základem, a to jednak určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, jednak náhrada mzdy poskytovaná při neplatném rozvázání pracovního poměru. Předpoklady přípustnosti dovolání je třeba ve vztahu k oběma nárokům posuzovat samostatně.

Ve věci určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí ve věci samé, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání žalobce proti výroku rozsudku odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně o určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru potvrzen, tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat pouze takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Při rozhodování o neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, kterou dala žalovatelka žalobci dopisem ze dne 19. 11. 1999 podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zák. práce, řešil odvolací soud též otázku výkladu ustanovení § 46 odst. 2 zák. práce.

Otázku platnosti uvedené výpovědi z pracovního poměru je třeba i nyní řešit podle právních předpisů účinných v době výpovědi, a to zejména podle zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 88/1968 Sb., č. 153/1969 Sb., č. 100/1970 Sb., č. 20/1975 Sb., č. 72/1982 Sb., č. 111/1984 Sb., č. 22/1985 Sb., č. 52/1987 Sb., č. 98/1987 Sb., č. 188/1988 Sb., č. 3/1991 Sb., č. 297/1991 Sb., č. 231/1992 Sb., č. 264/1992 Sb., č. 590/1992 Sb., č. 37/1993 Sb., č. 74/1994 Sb., č. 118/1995 Sb., č. 287/1995 Sb., č. 138/1996 Sb. a č. 167/1999 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 30. 11. 1999.

Podle ustanovení § 46 odst. 2 zák. práce zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď, pokud nejde o výpověď pro porušení pracovní kázně nebo z důvodu, pro který lze okamžitě zrušit pracovní poměr, pouze tehdy, jestliže

- a) nemá možnost ho dále zaměstnávat v místě, které bylo sjednáno jako místo výkonu práce, ani v místě jeho bydliště, a to ani po předchozí průpravě,
- b) zaměstnanec není ochoten přejít na jinou pro něho vhodnou práci, kterou mu zaměstnavatel nabídl v místě, které bylo sjednáno jako místo výkonu práce, nebo v jeho bydlišti, nebo podrobit se předchozí průpravě pro tuto jinou práci.

Ustanovení § 46 odst. 2 zák. práce zakotvuje tzv. nabídkovou povinnost zaměstnavatele, jejíž splnění je hmotněprávní podmínkou platnosti výpovědi. Nabídková povinnost zaměstnavatele představuje svojí povahou „přímus“ zaměstnavatele učinit ofertu směřující k uzavření dohody o převedení na jinou práci (ke změně sjednaných pracovních podmínek) ve smyslu ustanovení § 36 odst. 1 zák. práce. Jestliže zaměstnavatel v místě, které bylo sjednáno jako místo výkonu práce, nebo v místě bydliště zaměstnance má volné takové pracovní místo, které je pro zaměstnance vhodné (srov. § 37 odst. 5 zák. práce), je povinen tuto práci zaměstnanci nabídnout, a to i za předpokladu, že by se musel podrobit přiměřené předchozí průpravě (§ 46 odst. 2 písm. b/ zák. práce). Rozhodnutí, zda této nabídky bude využito, závisí výlučně na zaměstnanci, který může tuto pracovní příležitost odmítnout. Výpověď z důvodů uvedených v ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) až d) zák. práce může zaměstnavatel v takovém případě dát platně jen tehdy, odmítne-li zaměstnanec na takové místo přejít nebo odmítne-li se podrobit předchozí průpravě pro tuto jinou vhodnou práci.

Splnění povinností zaměstnavatele vyplývajících z ustanovení § 46 odst. 2 zák. práce soud zkoumá podle stavu v době výpovědi (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 1997 sp. zn. 2 Cdon 829/97, uveřejněný pod č. 54 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1998).

Z uvedených východisek – jak je zřejmé z odůvodnění napadeného rozsudku – odvolací soud (stejně jako soud prvního stupně) vycházel. Z důvodu výkladu ustanovení § 46 odst. 2 zák. práce proto nemůže mít napadený rozsudek odvolacího soudu ve svém potvrzovacím výroku po právní stránce zásadní význam.

Dovolání může být podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. – jak uvedeno již výše – přípustné, jen jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé zásadní význam po právní stránce. Dovolání v tomto případě (má-li dovolatel za to, že rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam) lze podat jen z důvodu, že řízení je postiženo vadou, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, nebo z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (srov. § 241a odst. 2 o. s. ř.). Z důvodu, že vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, lze rozhodnutí odvolacího soudu napadnout, jen je-li dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř., popřípadě podle obdobného užití těchto ustanovení podle ustanovení § 238 a § 238a o. s. ř. (srov. § 241a odst. 3 o. s. ř.). Dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. totiž neslouží k řešení právních otázek, ale k nápravě případného pochybení, spočívajícího v tom, že odvolací soud dospěl ke skutkovému zjištění (a na něm založil své rozhodnutí), které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování. Protože pouze posouzení právních otázek, které byly v rozhodnutí odvolacího soudu řešeny, může vést k závěru o zásadním významu napadeného rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce, není dovolatelem uplatněný dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. způsobilým podkladem pro úvahu dovolacího soudu, zda napadené rozhodnutí má ve věci samé ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. po právní stránce zásadní význam, a tedy ani pro posouzení, zda je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.; k okolnostem uplatněným dovolacím důvodem podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. proto nemůže být při posouzení, zda je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., přihlédnuto.

Dovolatelka v projednávané věci rovněž zpochybňuje správnost zjištění o tom, že žalovaná nenabídla žalobci před podáním výpovědi jinou práci, ačkoliv měla volné místo, které by žalobce vzhledem k jeho zdravotnímu stavu, schopnostem a kvalifikaci mohl zastávat. I když v dovolání uvedla, že napadá právní posouzení věci, z obsahu dovolání je nepochybné, že v uvedeném směru podrobuje kritice skutková zjištění soudů. Podstatou jejích námitek je, že nesouhlasí s tím, jak odvolací soud (a soud prvního stupně) hodnotil provedené důkazy a k jakým skutkovým závěrům z provedených důkazů dospěl. Žalovaná současně vychází z odlišných skutkových závěrů než odvolací soud (činí z provedených důkazů vlastní skutkový závěr o tom, že žalobci byla jiná práce nabídnuta a že ji nepřijal, a na něm pak buduje i své vlastní a od odvolacího soudu odlišné právní posouzení věci). Tím, že na odlišných skutkových závěrech buduje odlišný právní názor na věc, nezpochybňuje právní posouzení věci odvolacím soudem, ale skutková zjištění, která byla pro právní posouzení věci odvolacím soudem rozhodující; žalovaná tedy neuplatňuje dovolací důvod uvedený v ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., ale dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř., který – jak uvedeno výše – nemůže být způsobilým podkladem pro závěr o přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu ve výroku, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně o určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru potvrzen, nemá po právní stránce zásadní význam a že tedy proti němu není dovolání přípustné ani podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Nejvyšší soud proto dovolání žalované proti tomuto rozhodnutí – aniž by se mohl věci dále zabývat – podle ustanovení § 243b odst. 5, věty první, a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

Po zjištění, že proti rozsudku odvolacího soudu ve výroku, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé změněn, je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., Nejvyšší soud přezkoumal ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. rozsudek odvolacího soudu v tomto výroku bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je zčásti opodstatněné. Proto rozsudky soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobce požaduje náhradu mzdy „za období šesti měsíců po 31. 3. 2000“. Jeho nárok je proto třeba i v současné době posoudit podle v té době účinných právních předpisů, a to zejména podle zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 88/1968 Sb., č. 153/1969 Sb., č. 100/1970 Sb., č. 20/1975 Sb., č. 72/1982 Sb., č. 111/1984 Sb., č. 22/1985 Sb., č. 52/1987 Sb., č. 98/1987 Sb., č. 188/1988 Sb., č. 3/1991 Sb., č. 297/1991 Sb., č. 231/1992 Sb., č. 264/1992 Sb., č. 590/1992 Sb., č. 37/1993 Sb., č. 74/1994 Sb., č. 118/1995 Sb., č. 287/1995 Sb., č. 138/1996 Sb., č. 167/1999 Sb. a č. 225/1999 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 30. 6. 2000.

Nároky účastníků z neplatného rozvázání pracovního poměru se řídí ustanoveními § 61 až § 64 zák. práce (srov. nadpis nad těmito ustanoveními). Ustanovení § 61 až § 64 zák. práce upravují – jak vyplývá z jejich znění – práva a povinnosti účastníků pracovního poměru v období, v němž jsou jejich vztahy sporné v důsledku rozvázání pracovního poměru, které učinil jeden účastník pracovního poměru a jehož platnost druhý účastník neuznává, a v němž panuje nejistota, zda pracovní poměr účastníků skutečně skončil (podle učiněného rozvázání pracovního poměru), nebo zda bude (může) pokračovat. Byla-li neplatnost rozvázání pracovního poměru určena pravomocným soudním rozhodnutím a trvá-li pracovní poměr účastníků i nadále, je tím stav nejistoty ve vztazích účastníků pracovního poměru (spor o neplatnost rozvázání pracovního poměru a o jeho další trvání) odstraněn; jejich vztahy se proto po právní moci rozhodnutí řídí opět jen pracovní smlouvou a příslušnými pracovněprávními předpisy. Jestliže byl neplatně rozvázán pracovní poměr se zaměstnancem a pracovní poměr nadále trvá a jestliže zaměstnavatel po právní moci soudního rozhodnutí o neplatnosti rozvázání pracovního poměru nepřiděluje v rozporu s ustanovením § 35 odst. 1 písm. a) zák. práce zaměstnanci práci, má zaměstnanec nárok na náhradu mzdy podle ustanovení § 130 odst. 1 zák. práce, popřípadě též na náhradu škody podle ustanovení § 187, § 205a a § 205b zák. práce (srov. též právní názor uvedený v Rozboru a zhodnocení rozhod-

vání soudů o skončení pracovního poměru a o nárocích z toho vyplývajících, uveřejněném ve Sborníku stanovisek, závěrů, rozborů a zhodnocení soudní praxe, zpráv o rozhodování soudů a soudních rozhodnutí Nejvyššího soudu III na str. 147).

Podle ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce, dal-li zaměstnavatel zaměstnanci neplatnou výpověď nebo zrušil-li s ním neplatně pracovní poměr okamžitě nebo ve zkušební době a oznámil-li zaměstnanec zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, jeho pracovní poměr trvá i nadále a zaměstnavatel je povinen poskytnout mu náhradu mzdy. Tato náhrada přísluší zaměstnanci ve výši průměrného výdělku ode dne, kdy oznámil zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, až do doby, kdy mu zaměstnavatel umožní pokračovat v práci nebo kdy dojde k platnému skončení pracovního poměru.

Podle ustanovení § 61 odst. 2 zák. práce přesahuje-li celková doba, za kterou by měla být zaměstnanci poskytnuta náhrada, šest měsíců, může soud na žádost zaměstnavatele jeho povinnost k náhradě mzdy za další dobu přiměřeně snížit, popřípadě náhradu mzdy zaměstnanci vůbec nepřiznat; soud při svém rozhodování přihlédne zejména k tomu, zda byl zaměstnanec mezitím jinde zaměstnán, jakou práci tam konal a jakého výdělku dosáhl nebo z jakého důvodu se do práce nezapojil.

Podle ustanovení § 61 odst. 3 písm. a) zák. práce rozvázal-li zaměstnavatel pracovní poměr neplatně, avšak zaměstnanec netrvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, platí, pokud se nedohodne se zaměstnavatelem písemně jinak, že jeho pracovní poměr skončil dohodou, byla-li dána neplatná výpověď, uplynutím výpovědní doby.

Rozvázání pracovního poměru výpovědí nebo jiným zákonem stanoveným způsobem je neplatné, jen jestliže byla jeho neplatnost určena pravomocným soudním rozhodnutím (srov. například právní názor uvedený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 1997 sp. zn. 2 Cdon 475/96, uveřejněný pod č. 75 v časopise Soudní judikatura, ročník 1997). I když byla pravomocným rozhodnutím soudu vyslovena neplatnost rozvázání pracovního poměru zaměstnavatelem, nemusí pracovní poměr dále pokračovat; pracovní poměr účastníků – jak vyplývá z výše uvedených ustanovení – nadále trvá jen tehdy, jestliže zaměstnanec oznámil zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával. Netrvá-li zaměstnanec na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával (tj. neoznámí-li zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, nebo sdělí-li zaměstnavateli, že na dalším zaměstnávání netrvá), nastává – ačkoliv byla pravomocným rozhodnutím soudu vyslovena neplatnost rozvázání pracovního poměru – právní fikce rozvázání pracovního poměru dohodou (§ 61 odst. 3 zák. práce).

Při neplatném rozvázání pracovního poměru ze strany zaměstnavatele má zaměstnanec vždy nárok na náhradu mzdy. Rozsah náhrady mzdy je odvislý od toho, zda zaměstnanec oznámil, že trvá na tom, aby byl dále zaměstnáván. V případě, že takové oznámení učiní, přísluší mu náhrada mzdy ode dne, kdy oznámil zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, až do doby, kdy mu zaměstnavatel umožní pokračovat v práci nebo kdy dojde k platnému skončení pracovního poměru. Jestliže

zaměstnanec netrvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, a pracovní poměr skončil na základě právní fikce podle ustanovení § 61 odst. 3 zák. práce, přísluší mu náhrada mzdy ve výši průměrného výdělku pouze za dobu výpovědní doby.

Oznámení zaměstnance, že trvá na tom, aby ho zaměstnavatel po neplatném rozvázání pracovního poměru výpovědí, okamžitým zrušením nebo zrušením ve zkušební době dále zaměstnával, je jednostranným právním úkonem zaměstnance, adresovaným zaměstnavateli, který ke své platnosti nevyžaduje písemnou formu; projev vůle zaměstnance tu může být učiněn jednáním nebo opomenutím, může se tak stát výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, co chtěl zaměstnanec projevit (srov. například právní názor uvedený v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 12. 1995 sp. zn. 6 Cdo 63/95, uveřejněném pod č. 24 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1996). V soudní praxi nejsou pochybnosti o tom, že zaměstnanec může své stanovisko o tom, zda trvá na dalším zaměstnávání, změnit a například sdělit zaměstnavateli, že netrvá na tom, aby ho dále zaměstnával, ačkoliv mu původně sdělil, že trvá na dalším zaměstnávání (srov. například Rozbor a zhodnocení rozhodování soudů o skončení pracovního poměru a o nárocích z toho vyplývajících, uveřejněný ve Sborníku stanovisek, závěrů, rozborů a zhodnocení soudní praxe, zpráv o rozhodování soudů a soudních rozhodnutí Nejvyššího soudu III na str. 145–146).

S názorem žalované (a soudu prvního stupně), že zaměstnanec musí při neplatném rozvázání pracovního poměru výpovědí oznámit – má-li mít oznámení sledované právní účinky – zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, během (před uplynutím) výpovědní doby, nelze souhlasit. V ustanovení § 61 zák. práce a ani v žádném jiném zákonném ustanovení není výslovně určena lhůta, během které by zaměstnanec musel oznámit zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, aby jeho oznámení mělo právní následky; zaměstnanec proto může právní úkon v tomto směru učinit kdykoliv, kdy jeho oznámení může mít z hlediska ustanovení § 61 zák. práce právní význam. Vzhledem k tomu, že smyslem ustanovení § 61 zák. práce je – jak uvedeno výše – upravit práva a povinnosti účastníků v pracovním poměru v době ode dne, kdy měl pracovní poměr skončit na základě neplatného rozvázání pracovního poměru, a nejpozději do dne, kdy byla rozhodnutím soudu určena neplatnost rozvázání pracovního poměru, že zaměstnanec může své stanovisko k otázce, zda trvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, změnit a že náhrada mzdy přísluší zaměstnanci – jak uvádí ustanovení § 61 odst. 1, věta druhá, zák. práce – ode dne, kdy oznámil zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, dospěla soudní praxe již dříve při výkladu ustanovení § 61 odst. 1 a 3 zák. práce za přihlédnutí k ustanovením § 154 odst. 1 a § 167 odst. 2 o. s. ř., podle něhož je pro rozhodnutí (rozsudek nebo usnesení) soudu rozhodující stav v době jeho vyhlášení, k závěru (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 10. 2001 sp. zn. 21 Cdo 2905/2000, uveřejněný pod č. 77 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2002), že zaměstnanec může oznámit zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával (§ 61 odst. 1 a 3 zák. práce), kdykoliv poté, co mu zaměstnavatel dal neplatnou výpověď nebo co s ním neplatně okamžitě zrušil pra-

covní poměr okamžitě nebo ve zkušební době, nejpozději však do rozhodnutí soudu, jímž bylo řízení o žalobě zaměstnance na určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru pravomocně skončeno a kterým byla určena neplatnost rozvázání pracovního poměru. V tomto období je totiž učiněné oznámení zaměstnance, že trvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, významné z hlediska ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce, které umožňuje přiznat zaměstnanci náhradu mzdy nejdříve ode dne, kdy oznámil zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, a nejpozději do rozhodnutí soudu, kterým byla určena neplatnost rozvázání pracovního poměru (samozřejmě za předpokladu, že dříve nedošlo k platnému skončení pracovního poměru nebo že dříve zaměstnavatel neumožnil zaměstnanci pokračovat v práci).

V projednávané věci bylo soudy zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů v tomto směru dovolatelka nezpochybňuje), že výpověď z pracovního poměru, kterou žalovaná dala žalobci dopisem ze dne 19. 11. 1999 podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zák. práce, byla žalobci doručena dne 22. 11. 1999, že žalobce dopisem ze dne 30. 3. 2000, který byl žalované doručen dne 31. 3. 2000, oznámil, že trvá na tom, aby ho žalovaná dále zaměstnávala, a že žalobu na určení neplatnosti uvedené výpovědi podal žalobce u soudu dne 26. 4. 2000. Protože oznámení učinil v době do rozhodnutí soudu, jímž bylo řízení o žalobě na určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru pravomocně skončeno a kterým byla určena její neplatnost, dospěl odvolací soud ke správnému závěru, že žalobci náleží náhrada mzdy podle ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce.

Námítka dovolatelky, že odvolací soud měl žalobci postupem podle ustanovení § 61 odst. 2 zák. práce požadovanou náhradu mzdy nepřiznat, rovněž není důvodná.

Žalovaná přehlíží, že podle ustanovení § 61 odst. 2 zák. práce může soud na žádost zaměstnavatele přiměřeně snížit, popřípadě náhradu mzdy zaměstnanci vůbec nepřiznat, jen – jak vyplývá z jeho znění – přesahuje-li celková doba, za kterou by měla být zaměstnanci poskytnuta náhrada, šest měsíců; přiměřeně snížit, popřípadě nepřiznat náhradu mzdy je možné jen za „další dobu“, tj. za dobu, která přesahuje šest měsíců. Protože žalobce požadoval náhradu mzdy jen za dobu 6 měsíců, nepřicházelo nepřiznání nebo snížení náhrady mzdy postupem podle ustanovení § 61 odst. 2 zák. práce vůbec v úvahu.

Dovolatelce je však třeba přisvědčit v tom, že odvolací soud v projednávané věci chybně aplikoval ustanovení § 120 odst. 4 o. s. ř.

Podle ustanovení § 120 odst. 4 o. s. ř. soud může též vzít za svá skutková zjištění shodná tvrzení účastníků.

Zákon v ustanovení § 120 odst. 4 o. s. ř. soudu umožňuje, aby činil svá skutková zjištění nejen prostřednictvím důkazních prostředků vyjmenovaných příkladem v ustanovení § 125 o. s. ř., ale i ze shodných tvrzení účastníků a aby tedy skutkový stav věci zjišťoval též na základě shodných tvrzení účastníků. Shodná tvrzení účastníků jsou prostředkem, na jehož základě soud může učinit zjištění o skutkových okolnostech věci, která by jinak – kdyby se účastníci ve svých tvrzeních rozcházel – musel objasňovat dokazováním. Z uvedeného vyplývá, že shodná tvrzení účastníků

může soud vzít za svá skutková zjištění, jen jestliže obsahují údaje (poznatky) o skutkové stránce věci, které by se jinak musely prokazovat pomocí důkazních prostředků. Údaje účastníků, které představují právní hodnocení pro rozhodnutí významných skutečností nebo právní posouzení věci, nejsou způsobilým prostředkem ke zjištění skutkového stavu věci a tedy ani zdrojem pro skutková zjištění soudu.

Závěr o tom, jak vysoká je náhrada mzdy, kterou je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnanci, jenž mu oznámil, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, závisí – jak vyplývá z ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce – na tom, kolik činil průměrný výdělek zaměstnance. Průměrný výdělek zaměstnance se zjišťuje způsobem uvedeným v ustanovení § 17 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku (ve znění pozdějších předpisů). Objasnění, jaký měl zaměstnanec průměrný výdělek, závisí nejen na zjištění rozhodných skutkových poznatků, ale také na jejich právním posouzení podle ustanovení § 17 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku (ve znění pozdějších předpisů); závěr o tom, jaký měl zaměstnanec průměrný výdělek, tedy není skutkovým zjištěním, ale výsledkem aplikace právního předpisu, tj. právním posouzením (právním závěrem).

Při objasňování průměrného výdělků zaměstnance nemůže soud ve smyslu ustanovení § 120 odst. 4 o. s. ř. vycházet z údajů zaměstnance a zaměstnavatele o tom, kolik podle jejich názoru průměrný výdělek činil, i kdyby se obsahově shodovaly; za svá skutková zjištění může soud vzít jen shodná tvrzení zaměstnance a zaměstnavatele o skutečnostech, rozhodných pro zjištění průměrného výdělku. Nepředstavuje-li závěr o průměrném výdělku zaměstnance skutkové zjištění, ale právní posouzení věci, jde o právní závěr také tehdy, závisí-li požadované plnění na výši průměrného výdělku zaměstnance, jako je tomu též u nároku na náhradu mzdy podle ustanovení § 61 zák. práce.

I kdyby žalobce a žalovaný v projednávané věci před soudy shodně prohlásili, kolik činí výše náhrady mzdy žalobce podle ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce za období „šesti měsíců po 31. 3. 2000“, nemohly soudy z těchto údajů ve smyslu ustanovení § 120 odst. 4 o. s. ř. vycházet, neboť z nich nevyplývala skutková zjištění, ale jen jejich právní názor na tuto otázku. Odvolací soud proto postupoval nesprávně, jestliže svůj závěr založil jen na údajích účastníků a když zejména pro objasnění průměrného výdělku žalobce si neobstaral potřebné poznatky a neprovedl jejich právní posouzení podle ustanovení § 17 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku (ve znění pozdějších předpisů).

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není ve výroku, kterým bylo rozhodnuto o náhradě mzdy, správný; Nejvyšší soud jej proto v tomto výroku, jakož i v akcesorickém výroku o náhradě nákladů řízení, zrušil (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř.). Protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i toto rozhodnutí (s výjimkou výroku o neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, který není nesprávností rozsudku odvolacího soudu dotčen) a věc vrátil v tomto rozsahu soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta druhá, o. s. ř.).

Vydá-li soudní exekutor více exekučních příkazů, je způsobilou obranou proti nepřiměřenému rozsahu exekuce návrh na částečné zastavení exekuce dle § 268 odst. 4, druhá část věty, o. s. ř., případně na odklad exekuce dle § 266 odst. 2 o. s. ř.

(Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2003, sp. zn. 14 Co 98/2003)

Napadeným usnesením ze dne 14. 1. 2003 **O b v o d n í s o u d** pro Prahu 6 zamítl návrh povinného na odklad exekuce k uspokojení pohledávky oprávněné nařízené exekučními příkazy č. Ex 186/02 – 35 na prodej nemovitostí výrobního a správního celku v P. 6 – R., č. Ex 186/02 – 37 na prodej nemovitosti povinného v katastrálním území L. v P. a č. Ex 186/02 – 39 příkazáním pohledávky ze všech účtů povinného, jak jsou vedeny u peněžního ústavu Č. banky, a. s., a to na dobu do uspokojení pohledávky na základě exekučních příkazů č. Ex 186/02 – 36, č. Ex 186/02 – 38 a č. Ex 186/02 – 40 s tím, že jedině pro případ, kdy nebude pohledávka oprávněné uspokojena na základě exekučních příkazů č. Ex 186/02 – 36, č. Ex 186/02 – 38 a č. Ex 186/02 – 40, bude přistoupeno k exekuci na základě exekučních příkazů č. Ex 186/02 – 35, č. Ex 186/02 – 37 a č. Ex 186/02 – 39. Oprávněné soud prvního stupně nepřiznal náhradu nákladů řízení. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že návrh povinného na odklad výkonu rozhodnutí není důvodný, neboť nejsou splněny podmínky § 266 odst. 1 o. s. ř. Soud může na návrh odložit provedení exekuce jen tehdy, pokud se povinný ocitl přechodně v nepříznivém postavení bez své viny. Tato podmínka však v daném případě nebyla splněna. Povinný jen popsál, jaké nepříznivé následky může pro něj exekuce mít, ale neprokázal a dokonce ani netvrdil, že se do tohoto nepříznivého postavení dostal bez své viny. Nelze ani dovodit, že by takovým nepříznivým postavením bylo „zmrazení“ jeho majetku v důsledku exekučních příkazů, když povinný nikterak nezpochybňoval usnesení soudu prvního stupně o nařízení exekuce na majetek povinného. Bylo na povinném, aby svou pohledávku uhradil před nařízením exekuce, zejména, když podle svého tvrzení disponuje movitým majetkem, který by mohl sám zpeněžit. O nákladech rozhodnutí bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř.

Proti tomuto usnesení podal povinný v zákonné lhůtě odvolání. Namítal, že soud prvního stupně nepřihlédl ke skutečnostem, které povinný tvrdil ve svém návrhu na odklad exekuce. Povinný prokázal, že rozsah exekučních příkazů je neúměrný výši uplatňované pohledávky oprávněné a exekuce se stává nepřiměřenou. Exekuce tak s sebou nese vznik neúměrných škod a je na úvaze, zda není v rozporu s dobrými mravy a nezasahuje zbytečně do oprávněných zájmů třetích osob. Exekutor v daném případě nepostupoval v souladu s § 58 odst. 2 e. ř. Povinný maximálně využívá možností podnikatelsky využít svůj majetek, např. nájmem nebytových prostor, a do nepříznivé situace se nedostal vlastní vinou. Povinný navrhl, aby odvolací soud změnil napadené

usnesení soudu prvního stupně tak, že odkládá exekuci na uspokojení pohledávky oprávněné nařízené exekučními příkazy č. Ex 186/02 – 35 na prodej nemovitostí výrobního a správního celku v P. 6 – R., č. Ex 186/02 – 37 na prodej nemovitosti povinného v katastrálním území L. v P. a č. Ex 186/02 – 39 příkazáním pohledávky ze všech účtů povinného, jak jsou vedeny u peněžního ústavu Č. banky, a. s., a to na dobu do uspokojení pohledávky oprávněné na základě exekučních příkazů č. Ex 186/02 – 36, č. Ex 186/02 – 38 a č. Ex 186/02 – 40 a jedině v případě, kdy pohledávka oprávněné nebude uspokojena na základě exekučních příkazů č. Ex 186/02 – 36, č. Ex 186/02 – 38 a č. Ex 186/02 – 40, bude přistoupeno k exekuci na základě exekučních příkazů č. Ex 186/02 – 35, č. Ex 186/02 – 37 a č. Ex 186/02 – 39.

Oprávněná ve svém vyjádření k odvolání požadovala potvrzení napadeného usnesení jako věcně správného. K nepříznivému postavení povinného nelze přihlížet, pokud nastalo ještě před vydáním exekučního titulu, nepříznivé postavení povinného musí mít současně přechodnou povahu. Nelze uvěřit tvrzení povinného, že vyvinul veškerou snahu ke splnění dluhů, pokud za dva roky z částky přesahující 20 miliónů Kč vymáhaných v této exekuci nezaplátil sebemenší část. Největším zásahem do oprávněných zájmů je především to, že povinný neuhradil oprávněné tak značnou částku a způsobuje jí potíže při podnikání. Zákonné podmínky pro odklad exekuce nejsou v daném případě splněny, neboť povinný neprokázal, že se v nepříznivém postavení ocitl bez své viny, že jeho postavení je jen přechodné. Odkladem exekuce by byla vážně poškozena oprávněná, není zřejmé, kdy by se měl stav povinného zlepšit. Účetní hodnota části majetku povinného nevypovídá o jeho tržní ceně. Oprávněná dále uvedla, že způsob provedení exekuce určuje soudní exekutor a oprávněné není známo, že by postup exekutora nebyl v souladu s právními předpisy.

M ě s t s k ý s o u d v Praze přezkoumal napadené usnesení podle § 212 a § 212a o. s. ř. a, aniž věci nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.), dospěl k názoru, že usnesení soudu prvního stupně nelze ani změnit, ani potvrdit. Proto usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Podle § 52 odst. 1 e. ř. se použijí pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li exekuční řád jinak.

Podle § 266 odst. 1 o. s. ř. může soud na návrh odložit provedení výkonu rozhodnutí, jestliže se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlelný výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen.

Odvolací soud souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že v tomto případě nejsou dány podmínky pro odklad provedení exekuce dle § 266 odst. 1 o. s. ř.

Povinný požaduje odklad provedení exekuce z pohledu § 266 odst. 1 o. s. ř. v podstatě proto, že vydáním exekučních příkazů exekutora po nařízení exekuce byla ochromena jeho podnikatelská činnost. V takovém postavení se ovšem povinný ocitl

vlastní vinou. Pokud by dobrovolně splnil to, co mu ukládá exekuční titul, nebyl by podroben režimu exekuce dle zákona č. 120/2001 Sb. Navíc nepříznivé postavení povinného nemá jen přechodný charakter, pokud povinný namítá paralyzování podnikatelských aktivit, jež jsou předmětem jeho podnikatelské činnosti, tedy činnosti trvalého rázu. Naposledy je třeba připomenout, že omezení dispozičních oprávnění s majetkem povinného je přímým a zákonem předpokládaným důsledkem exekuce dle ustanovení § 44 odst. 7 e. ř., vyjma běžné obchodní činnosti, jež právě povinný uvádí jako důvod pro odklad provedení exekuce.

Povinný však požaduje odklad provedení exekuce i z toho důvodu, že rozsah exekučních příkazů je neúměrný výši uplatňované pohledávky oprávněného a exekuce se tak stává nepřiměřenou.

V případě exekuce dle zákona č. 120/2001 Sb. (e. ř.) exekuční soud nepřezkoumává při nařizování exekuce prováděné soudními exekutory, zda-li k vydobytí pohledávky oprávněného nepostačuje výkon rozhodnutí nařízený nebo navržený jiným způsobem a zda-li navržený způsob exekuce není zřejmě nevhodný (a contrario § 263 a § 264 o. s. ř.). Výrazem této doktríny je skutečnost, že způsob provedení exekuce určuje výhradně exekutor v příkazu k provedení exekuce dle § 47 a násl. e. ř. Jeho oprávněním je dle § 58 odst. 2 e. ř. rozhodnout i o tom, že exekuce bude provedena více způsoby, a to jak současně, tak postupně.

Při respektování ustanovení § 47 odst. 3 e. ř., dle kterého proti exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek, lze dosáhnout přezkumu postupu exekutora z pohledu přiměřenosti způsobů provedení exekuce jen prostřednictvím institutů odkladu či zastavení exekuce. Oba tyto instituty lze aplikovat i u jednotlivých způsobů exekuce, tedy u jednotlivých exekučních příkazů.

Dle § 268 odst. 4 o. s. ř. lze zastavit exekuci zčásti, byla-li nařízena v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného. Jedná se o posouzení, zda některý z exekutorem zvolených způsobů provedení exekuce postačí k uspokojení pohledávky oprávněného v přiměřeném čase, takže by se provedení exekuce i jinými způsoby jevílo pro povinného již jako nepřiměřené a nedůvodné. V tomto směru je nutno mít na zřeteli i ustanovení § 58 odst. 2 e. ř., které sice umožňuje exekutorovi vydat více exekučních příkazů, tedy příkazů k provedení exekuce i dalšími ze způsobů v zákoně uvedenými, ale jen tehdy, nepostačuje-li jeden ze zvolených způsobů exekuce k uspokojení oprávněného.

Při částečném zastavení exekuce je však nutno zohlednit, že zastavením exekuce exekuční řízení končí a oprávněný nedosáhne uspokojení své pohledávky. Zejména tehdy a navíc i pokud v tomto řízení není dosud zřejmé, zda exekuce je prováděna skutečně v nepřiměřeném rozsahu, tedy zda je možnost uspokojení oprávněného ze zbylých exekučních příkazů opravdu velmi pravděpodobná (rozpor mezi hodnotou exekuovaných věcí uváděnou oprávněným a povinným), je namístě aplikovat nejprve ustanovení § 266 odst. 2 o. s. ř., neboť dle § 266 odst. 2 o. s. ř. může být odloženo provedení exekuce, lze-li očekávat, že exekuce bude zastavena.

Odvolací soud proto dospěl k závěru, že obranou proti nepřiměřenému rozsahu exekuce po jejím nařízení více exekučními příkazy může být odklad exekuce dle § 266 odst. 2 o. s. ř., případně návrh na částečné zastavení exekuce dle § 268 odst. 4, druhá část věty, o. s. ř.

Na základě shora uvedeného postupoval odvolací soud dle § 221 odst. 1 o. s. ř., napadené usnesení zrušil a dle § 221 odst. 2 písm. a) o. s. ř. věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nyní bude na soudu prvního stupně zabývat se důvodem odkladu provedení exekuce navrženého povinným a spočívajícím v námitce neúměrnosti rozsahu exekučních příkazů výši uplatňované pohledávky oprávněného a nepřiměřenosti exekuce z pohledu ustanovení § 268 odst. 4 a § 266 odst. 2 o. s. ř. Zejména posoudí, zda skutečně exekuční příkazy povinným nerozporované postačí k uspokojení pohledávky oprávněného v přiměřeném čase. Důkazní povinnost je na povinném.

Pokud občan, upravující pozemek či stavbu, nesplní svoji povinnost provést dostatečná zajišťovací opatření ve smyslu ustanovení § 127 odst. 1, věta druhá, obč. zák. a jestliže v důsledku toho vznikne škoda, má ten, jehož (sousední) stavba nebo pozemek byly poškozeny, právo na náhradu škody, kterou takto utrpěl.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1754/2001)

Žalobkyně jako vlastnice pozemku par. č. 260 v kat. území H. B., na němž je postaven dům čp. 04, uplatnila nárok na náhradu škody představující náklady na obnovení zdroje pitné vody a funkčnosti studny postavené na tomto pozemku, z níž je dům zásobován. Žalobu odůvodnila tím, že v důsledku činnosti žalovaného, který neodborně prováděl stavební práce na parc. č. 259 s domem čp. 18 sousedícím s nemovitostí žalobkyně, došlo na jaře 1997 k výraznému úbytku vody ve studni žalobkyně, vybudované ve vzdálenosti asi 5,7 m od obvodové zdi domu žalovaného. V srpnu 1999 došlo k dalšímu poklesu hladiny podzemní vody a ke znehodnocení zařízení na její čerpání ze studny, takže dům žalobkyně zůstal bez vody. Za účelem zjištění příčin tohoto stavu si žalobkyně nechala zpracovat firmou H. v P., Ing. K., hydrogeologický posudek, ze kterého vyplývá, že pokles hladiny podzemní vody byl způsoben neodborným provedením stavebních úprav na parc. č. 259; za účelem obnovení funkčnosti studny muselo dojít k jejímu prohloubení, což si vyžádalo finanční náklady ve výši 24 750 Kč za vrtné práce, ve výši 37 361,20 Kč za její vystrojení a dále žalobkyně požadovala náklady za posudek ve výši 7000 Kč a 6500 za závěrečnou zprávu a za správní poplatek za stavební povolení ve výši 300 Kč, celkem 75 911,20 Kč.

O k r e s n í s o u d v Benešově rozsudkem ze dne 16. 1. 2001 uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni 75 911,20 Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že na jaře 1997 započal žalovaný na základě žádosti o povolení k provedení opravy svého rodinného domku adresovaného obci s přestavbou domku tak, že vyhloubil výkop o rozměrech 4x4m a hloubce 2m, aniž se předem seznámil s okolními stavebními a hydrogeologickými poměry, stavební práce prováděl na základě zjednodušené stavební dokumentace a bez předchozí odborné porady. V důsledku této jeho činnosti vznikla žalobkyni škoda ve výši výdajů (celkem v částce 75 911,20 Kč, jak ji specifikovala v žalobě) na obnovení dodávky vody do její nemovitosti v takovém rozsahu, který byl obvyklý před započatím stavebních prací žalovaným. Soud prvního stupně s ohledem na výsledky dokazování dovodil příčinnou souvislost mezi porušením právní povinnosti žalovaného a vzniklou škodou, neboť ze závěru hydrogeologického posudku zpracovaného Ing. P. K. ze dne 18. 11. 1999, předloženého žalobkyní, vyplývá, že k trvalému poklesu hladiny a narušení stability podzemní vody ve studni žalobkyně došlo vlivem neodborného zásahu do horninového podloží na pozemku žalovaného, a tento předpoklad obecné odpovědnosti žalovaného za škodu byl prokázán i výpověď-

mi slyšených svědků a zprávou Českého hydrometeorologického ústavu o měsíčním úhrnu srážek v předmětné lokalitě v letech 1994–1999. Při právním posouzení věci vycházel okresní soud z ustanovení § 127 odst. 1, § 415 a § 420 obč. zák. a dospěl k závěru, že žalovaný za škodu vzniklou žalobkyni odpovídá, neboť při provádění přestavby svého rodinného domku v průběhu roku 1997 porušil právní povinnost tím, že ohrozil stavbu studny žalobkyně na jejím pozemku a nepočínal si tak, aby nedošlo ke škodě na jejím majetku, a že se žalovanému nepodařilo prokázat, že škodu nezavinil (§ 420 odst. 3 obč. zák.). Námitky žalovaného ohledně nadbytečnosti prohloubení studny žalobkyně o 7,5 m a o nepřiměřeně vysoké ceně nákladů vynaložených žalobkyní na obnovení zdroje pitné vody nepovažoval soud za opodstatněné a stejně tak nepřisvědčil ani námitce žalovaného o promlčení uplatněného nároku. Jestliže ke znemožnění čerpání vody došlo v průběhu měsíců září, resp. října 1999, vznikla právě v tomto období žalobkyni škoda, a o tom, kdo za ni odpovídá, se dozvěděla až z posudku Ing. K. zpracovaného v listopadu 1999. Byla-li žaloba podána dne 3. 4. 2000, stalo se tak před uplynutím promlčecí lhůty uvedené v ustanovení § 106 odst. 1 obč. zák. Soud prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí dále uvedl, že „dohodu o nápravě škod“ uzavřenou mezi účastníky dne 22. 5. 1997 – již se žalovaný zavázal k provedení určitých konkrétních stavebních opatření a v níž dále prohlásil, že si je vědom své odpovědnosti za škody vzniklé na pozemku žalobkyně způsobené jeho neodborným zásahem do podloží a že je povinen uhradit žalobkyni vzniklé náklady v případě, že dohodnutými stavebními úpravami nedojde ke zlepšení a k navrácení vody do studny žalobkyně, a pro takový případ se zavázal zaplatit žalobkyni náklady vzniklé vybudováním nové studny, či přivedením vody do stávajícího vodovodního řádu, obojí ve lhůtě do 30. 6. 1997 – považuje za neplatný právní úkon podle § 37 odst. 1 obč. zák., neboť „neobsahuje konkrétní závazek žalovaného zaplatit žalobkyni náhradu škody v dohodnuté výši“.

K o d v o l á n í ž a l o v a n é h o K r a j s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 14. 6. 2001 změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl, a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud vycházel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, neztotožnil se však s jeho závěry právními. Podle názoru krajského soudu je sice nepochybné, že žalobkyni vznikla škoda, když žalovaný svojí stavební činností „tzv. strhl pramen“, který zásoboval vodou studnu žalobkyně, přičemž tato škoda nemusela spočívat jen v nákladech vynaložených na dovoz a nákup užitkové a pitné vody, ale i v nákladech na prohloubení studny a na zpracování hydrogeologického posudku ke zjištění příčin vzniklé škody, a že ke škodě došlo v příčinné souvislosti s jednáním žalovaného, tedy se stavební činností, kterou prováděl ve své nemovitosti. Žalovaný se však nedopustil „žádného“ protiprávního úkonu ve smyslu porušení tehdy platného stavebního zákona, protože zamýšlené práce (včetně předložení technické zprávy a nákresu) ohlásil v souladu s ustanovením § 57 odst. 1 zákona č. 50/1976 Sb, ve znění pozdějších předpisů, stavebnímu úřadu, jež je vzal na vědomí a nevyžadoval vydání stavebního povolení, a od rozsahu stavebních prací se neodchýlil (opak žalobkyně netvrdila ani neprokázala). Stejně tak žalovaný neporušil ani obecnou

prevenční povinnost zakotvenou v ustanovení § 415 obč. zák., jež lze aplikovat pouze tehdy, nelze-li použít ustanovení zvláštní, tj. ustanovení § 420 a násl. obč. zák. Dále uvedl, že „po žalovaném jako laikovi nelze požadovat, aby se při provádění stavebních prací zabýval tím, zda může či nemůže dojít ke změně v hydrogeologických poměrech v daném místě. To je otázka natolik odborná, že mohla být řešena pouze ve stavebním řízení vyvolaném žádostí o vydání stavebního povolení, zvláště když při zakládání staveb musí být zohledněna i případná změna režimu podzemních vod, což vyplývá z vyhlášky č. 87/1976 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, ve znění pozdějších předpisů“. S názorem soudu prvního stupně, že žalobkyně svůj nárok uplatnila včas, se odvolací soud ztotožnil.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2001. Namítá, že žalovaný neprokázal, že „žádost o povolení k provedení opravy rodinného domku“ podal před zahájením stavebních prací, jak to vyžaduje stavební zákon v ustanovení § 57 odst. 2, a v této souvislosti poukazuje na zprávu starosty Obce Č. Ú. ze dne 24. 10. 1999, ze které vyplývá, že na této žádosti není uvedeno datum a že ani nebyla zanesena v podacím deníku obce. Dovolatelka nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že žalovaný neporušil žádnou právní povinnost. Má za to, že se dopustil nejen porušení povinností vyplývajících ze stavebního zákona, nýbrž i povinností uvedených v ustanovení § 127 odst. 1, § 415 a § 420 obč. zák., neboť při své stavební činnosti si nepočínal tak, aby nedošlo ke škodě na majetku žalobkyně, a vyslovuje názor, že i v případě splnění povinností podle stavebního zákona vyplývá jeho odpovědnost z občanského zákoníku, když ke škodě žalobkyně došlo právě v důsledku porušení povinností v tomto zákoně stanovených. Navrhla, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a aby mu věc byla vrácena k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem ve smyslu ustanovení § 241 odst. 1 o. s. ř., přezkoumal rozsudek odvolacího soudu podle § 242 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2001, je opodstatněné. Proto rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Zamítavé rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze závěru, že za stavu, kdy provedenými důkazy bylo prokázáno, že žalovaný zamýšlené stavební práce na nemovitosti ohlásil stavebnímu úřadu a od rozsahu těchto prací se neodchýlil, neporušil žádnou právní povinnost, i když výkopové práce byly provedeny neodborně a měly za násle-

dek tzv. „stržení pramene“ ve studni žalobkyně. S odvolacím soudem je třeba souhlasit potud, pokud právní nárok žalobkyně posuzuje z hlediska ustanovení o obecné odpovědnosti za škodu (§ 420 obč. zák.). S dalšími závěry se však ztotožnit nelze.

Podle § 420 odst. 1 obč. zák. každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti. Podle § 420 odst. 3 obč. zák. odpovědnosti se zprostit ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil.

Předpokladem vzniku obecné odpovědnosti za škodu podle ustanovení § 420 odst. 1 obč. zák. je protiprávní úkon, tj. jednání, které je v rozporu s objektivním právem (s právním řádem), dále existence škody (majetková újma) a příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním škůdce a vznikem škody. Zavinění se předpokládá, avšak za podmínek ustanovení § 420 odst. 3 obč. zák. se škůdce může odpovědnosti zprostit.

Porušením právní povinnosti je míněn objektivně vzniklý rozpor mezi tím, jak právníká (či fyzická) osoba skutečně jednala (případně opomenula jednat), a tím, jak jednat měla, aby dostála povinnosti ukládané jí právním předpisem či jinou právní skutečností. Protiprávní jednání musí být poškozeným prokázáno stejně jako vznik škody a příčinná souvislost (kauzální nexus) mezi porušením právní povinnosti jako příčinou a škodou a jejím rozsahem jako následkem těchto příčin.

Podle § 127 odst. 1 obč. zák. vlastník věci se musí zdržet všeho, čím by nad míru přiměřenou poměrům obtěžoval jiného nebo čím by vážně ohrožoval výkon jeho práv. Proto zejména nesmí ohrozit sousedovu stavbu nebo pozemek úpravami pozemku nebo úpravami stavby na něm zřízené bez toho, že by učinil dostatečné opatření na upevnění stavby nebo pozemku, nesmí nad míru přiměřenou poměrům obtěžovat sousedy hlukem, pachem, popílkem, kouřem, plyny, parami, pachy, pevnými a tekutými odpady, světlem, stíněním a vibracemi, nesmí nechat chovná zvířata vznikat na sousedící pozemek a nešetřit, popřípadě v nevhodné roční době odstraňovat ze své půdy kořeny stromu nebo odstraňovat větve stromu přesahující na jeho pozemek.

Při výkladu § 127 odst. 1 obč. zák. je třeba vycházet z toho, že obě věty zařazené v tomto ustanovení tvoří jednu normu; první věta je obecné ustanovení a druhá uvozená slovy „proto zejména“ příkladmo uvádí činnosti, jimiž by mohlo dojít k ohrožení sousední nemovitosti.

Účelem této právní úpravy (zakotvující omezení práv vlastníka) je občanskoprávní zákaz určité činnosti směřující k ochraně pozemku nebo stavby souseda v jejich samé podstatě. Pojem „vážné ohrožení výkonu práv“ vyjadřuje vztahové meze ochrany práv vlastníka jedné věci v poměru k ochraně, jež náleží právům vlastníka druhé věci, což platí i při činnosti povolené, neboť i v takovém případě musí vlastník věci uvedených činností, jež toto ustanovení zakazuje. Úpravy stavby nebo pozemku jsou rušebním aktem tehdy, jestliže lze seznat ohrožení sousední stavby nebo pozemku a přitom nebyla provedena potřebná zajišťovací opatření, přičemž musí jít o vážné ohrožení výkonu práv vlastníka sousední stavby nebo pozemku (§ 127 odst. 1, věta první, citovaného ustanovení).

Za nesplnění povinnosti učinit dostatečná opatření na vlastním pozemku při jeho úpravách je odpovědný ten, kdo pozemek nebo stavbu upravuje (srov. stanovisko Nejvyššího soudu SSR, sp. zn. Pls 1/85, publikované pod R 37/1985 Sb. rozh., které je nadále uplatnitelné, neboť obsah ustanovení § 127 odst. 1, věta druhá, obč. zák. je téměř totožný s obsahem ustanovení § 130a obč. zák. před novelou provedenou zákonem č. 509/1991 Sb.). Pokud občan upravující pozemek či stavbu nesplní svoji povinnost provést dostatečná zajišťovací opatření ve smyslu ustanovení § 127 odst. 1, věta druhá, obč. zák. a jestliže v důsledku toho vznikne škoda, má ten, jehož (sousední) stavba nebo pozemek byly poškozeny, právo na náhradu škody, kterou takto utrpěl.

V projednávané věci je uplatněn nárok na náhradu škody spočívající v nákladech na obnovení zdroje pitné vody a funkčnosti studny žalobkyně a v dalších specifikovaných nákladech skutkově odůvodněný tím, že žalovaný neodborně prováděnou stavební činností způsobil ztrátu vody ve studni žalobkyně. Jestliže nutnost vynaložení těchto nákladů představujících škodu vzniklou žalobkyni na uvedení věci do původního stavu je v příčinné souvislosti s činností žalovaného na jeho pozemku, jak odvolací soud dovodil (což ostatně žalovaný uznal i v tzv. „dohodě o nápravě škod“ ze dne 22. 5. 1997), pak již samu skutečnost, že žalovaný, aniž provedl potřebná zajišťovací opatření ve smyslu ustanovení § 127 odst. 1, věta druhá, obč. zák. (jež by vzniklému následku mohla zabránit), tzv. strhl pramen ve studni žalobkyně, je třeba považovat za protiprávní jednání žalovaného, neboť jím došlo k zásahu do práv žalobkyně jako vlastníka sousedního pozemku a stavby.

Odvolací soud spatřoval nedostatek protiprávnosti jednání žalovaného v tom, že zamýšlené stavební práce, jež hodlal na své nemovitosti provádět, ohlásil stavebnímu úřadu, a od těchto prací se neodchýlil; tím se podle krajského soudu nedopustil „žádného protiprávního úkonu ve smyslu porušení stavebního zákona“. Tato úvaha odvolacího soudu není správná, neboť otázka, zda žalovaný jednal v souladu se stavebněprávními předpisy, či nikoliv, není z hlediska jeho občanskoprávních povinností jako vlastníka sousední nemovitosti podle § 127 odst. 1 obč. zák. sama o sobě významná, protože příčinou vzniku škody byla v daném případě činnost žalovaného související se stavebními úpravami na jeho pozemku, a nikoliv okolnost, zda stavební práce ohlásil stavebnímu úřadu (či mu bylo vydáno stavební povolení). Případné jednání žalovaného v souladu se stavebními předpisy proto jeho odpovědnost za vzniklou škodu podle § 420 odst. 1 obč. zák. nemůže vyloučit, neboť i v takovém případě měl žalovaný dostát svým povinnostem zdržet se určitých činností, jež ustanovení § 127 odst. 1 obč. zák. zakazuje. Nelze proto než uzavřít, než že jeden ze základních předpokladů pro vznik odpovědnosti žalovaného za škodu ve smyslu § 420 odst. 1 obč. zákoníku, a to porušení právní povinnosti, byl splněn.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není z hlediska ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. správný. Nejvyšší soud jej proto podle § 243b odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř. zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení (§243b odst. 3 o. s. ř.).

Mezi běžné věci ve smyslu ustanovení § 701 odst. 1 obč. zák., které by mohl vyřizovat jeden z manželů (společných nájemců bytu), nepatří uzavření smlouvy, již by měl být podstatně změněn obsah společného práva manželů k bytu potud, že by se z nájmu na dobu neurčitou měl stát nájem na dobu určitou. Takový právní úkon musí být učiněn ve vzájemné shodě oběma manžely.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2001, sp. zn. 26 Cdo 64/2000)

K r a j s k ý s o u d v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 12. 10. 1999 potvrdil rozsudek O k r e s n í h o s o u d u v Českých Budějovicích ze dne 16. 7. 1999, kterým byla zamítnuta žaloba na vyklizení žalované z bytu II. kategorie o velikosti 3+1 s příslušenstvím, ve třetím poschodí domu č. p. 41 v Č. B. (dále „předmětný byt“), a rozhodnuto o nákladech řízení. Dále odvolací soud rozhodl o nákladech odvolacího řízení a připustil proti svému rozhodnutí dovolání. Odvolací soud dospěl ve shodě se soudem prvního stupně k závěru, že žaloba není důvodná, neboť žalované svědčí k předmětnému bytu právo nájmu. Dovodil, že žalované a jejímu tehdejšímu manželovi J. Z. vzniklo za trvání jejich manželství k předmětnému bytu právo společného užívání, které se následně ze zákona změnilo na právo společného nájmu bytu manžely (na dobu neurčitou). Na existenci tohoto práva neměla vliv ani skutečnost, že se žalobce (v roce 1992) stal vlastníkem domu, v němž se předmětný byt nachází, neboť vstoupil do právního postavení předchozího pronajímatele, aniž bylo třeba, aby se stávajícími nájemci uzavřel nájemní smlouvu. Pokud pak žalobce opakovaně (v letech 1992 až 1996) uzavíral s bývalým manželem žalované smlouvy o nájmu předmětného bytu na dobu určitou, shledal je odvolací soud relativně neplatnými. Vycházel přitom z názoru, že právo společného nájmu bytu manžely je právem nedílným a že ke změně nájemního vztahu na dobu neurčitou na nájemní vztah na dobu určitou (jako tomu bylo v případě těchto smluv) je třeba souhlasu obou manželů. V řízení však nebylo prokázáno, že by J. Z. měl k těmto smlouvám souhlas žalované, a tato se v průběhu řízení dovolala jejich neplatnosti. V roce 1998, kdy tehdejší manžel žalované (k 1. dubnu tohoto roku) trvale opustil společnou domácnost (za trvání jejich manželství), se žalovaná stala výlučnou nájemkyní předmětného bytu. Pokud následně (v červnu roku 1998) uzavřela se žalobcem smlouvu o nájmu předmětného bytu, je – dle názoru odvolacího soudu – i tato smlouva neplatná, neboť žalovaná byla při jejím uzavírání uvedena žalobcem v omyl, když jí tento řekl, že po odstěhování manžela bydlí v bytě bez právního důvodu. Odvolací soud uzavřel, že žalovaná užívá předmětný byt na základě práva nájmu, přičemž otázku zásadního právního významu spatřoval v tom, zda ke změně nájemního vztahu na dobu neurčitou v nájemní vztah na dobu určitou je nutný souhlas obou manželů, společných nájemců bytu.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost opřel o „§ 239 o. s. ř.“, a v němž uplatněný dovolací důvod podřadil § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. Odvolacímu soudu vytýká, že vycházel z nesprávného právního posouzení věci a nesprávně hodnotil provedené důkazy, zejména nesprávně posoudil platnost nájemní smlouvy uzavřené mezi účastníky. Poukazuje na to, že opakovaně uzavřel v šesti po sobě jdoucích letech nájemní smlouvy s manželem žalované (i s jinými nájemci bytů), že tyto smlouvy přebíral po dvou měsících od jejich předání nájemcům, takže „těžko může paní odpůrkyně tvrdit, že nevěděla o tom, že její manžel uzavírá smlouvy na dobu neurčitou“. Uvádí, že „dle komentáře občanského zákoníku není nájemní smlouva podepsaná pouze jedním z manželů neplatná“, a že se žalovaná během uplynulých šesti let nedovolala relativní neplatnosti některé ze šesti nájemních smluv, uzavřených jejím manželem. Z tohoto důvodu se navrhopatel domnívá (uvádí se v dovolání), že smlouva uzavřená po odstěhování pana Z. mezi žalobcem a žalovanou je platná, neboť nájemní vztah mezi žalobcem a manželem žalované byl 6x uzavřen na dobu určitou. Z obsahu dovolacího návrhu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) se podává, že žalobce se domáhá zrušení napadeného rozsudku odvolacího soudu. Vyjádření k dovolání nebylo podáno.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17. zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 1. 2001).

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení dovolatele (§ 241 odst. 1 a 2 o. s. ř.) a je podle § 239 odst. 1 o. s. ř. přípustné. Nejvyšší soud dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Vady vyjmenované v § 237 odst. 1 o. s. ř. (§ 241 odst. 3 písm. a/ o. s. ř.), ani tzv. jiné vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241 odst. 3 písm. b/ o. s. ř.), nebyly v dovolání namítány a jejich existence se z obsahu spisu nepodává. V souzené věci byla přípustnost dovolání založena výrokem rozsudku odvolacího soudu (§ 239 odst. 1 o. s. ř.); tím je současně vymezen i dovolací důvod, neboť dovolání, jehož přípustnost se opírá o ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř., lze – vedle dovolacích důvodů podle § 241 odst. 3 písm. a) a b) o. s. ř. – odůvodnit toliko nesprávným právním posouzením věci odvolacím soudem (§ 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř.).

Vzhledem k tomu, že odvolací soud nevymezil ve výroku svého potvrzujícího rozsudku právní otázku, pro kterou bylo dovolání přípustné, je dovolání přípustné pro řešení těch právních otázek, jež měly pro rozhodnutí odvolacího soudu zásadní význam (srov. též nález Ústavního soudu ze dne 20. 2. 1997, III. ÚS 253/96, uveřejněný pod pořadovým číslem 19 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR, svazek 7),

a jejichž řešení bylo dovoláním zpochybněno. Ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1 a odst. 3, věty první, o. s. ř. je přitom dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil.

Se zřetelem k tomu, jak věc právně posoudil odvolací soud, se tak v souzené věci otevírá dovolacímu přezkumu posouzení správnosti právního názoru odvolacího soudu (z pohledu námitek obsahově konkretizovaných v dovolání) na otázku, zda k uzavření smlouvy o nájmu bytu ve společném nájmu manželů, kterou má být změněn stávající nájemní vztah na dobu neurčitou v nájemní vztah na dobu určitou, je nutný souhlas obou manželů, společných nájemců bytu. Právo společného nájmu bytu manžely je zvláštním případem společného nájmu bytu, jehož podstata spočívá v tom, že svědčí oběma manželům společně a nedílně; to se projevuje jak pokud jde o výkon tohoto práva, tak pokud jde o jeho zánik (srov. též rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. 2 Cdon 37/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 7/1997, pod pořadovým číslem 55). Výkon tohoto práva se řídí ustanovením § 701 obč. zák. Podle § 701 odst. 1 obč. zák. běžné věci, týkající se společného nájmu bytu, může vyřizovat každý ze společných nájemců. V ostatních věcech je třeba souhlasu všech; jinak je právní úkon neplatný. Ve smyslu ustanovení § 40a obč. zák. zakládá důvod neplatnosti uvedený v § 701 odst. 1 obč. zák. relativní neplatnost právního úkonu.

Mezi běžné věci ve smyslu ustanovení § 701 odst. 1 obč. zák., které by mohl vyřizovat jeden z manželů, společných nájemců bytu, rozhodně nepatří uzavření smlouvy o nájmu bytu, resp. smlouvy, již by měl být podstatně změněn obsah společného nájemního práva manželů k bytu v tom směru, že by se z nájemního vztahu na dobu neurčitou měl stát nájemní vztah na dobu určitou. Takovýto právní úkon musí být učiněn ve vzájemné shodě společně oběma manžely. Jeden z nich tak může učinit toliko v zastoupení druhého, to jest na základě plné moci od druhého manžela; jinak by šlo o právní úkon relativně neplatný. V tomto směru lze též odkázat na výklad zastávaný v právní praxi za účinnosti právní úpravy účinné do 31. 12. 1991, jež byla co do podstaty shodná s úpravou stávající (srov. rozhodnutí, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1983, pod pořadovým číslem 34, str. 224, dále též Občanský zákoník, Komentář, Praha, Panorama 1987, díl I., str. 602, str. 609).

Z uvedeného je zřejmé, že odvolací soud nepochybil, pokud – na základě skutkového stavu, zjištěného soudy obou stupňů, a dovoláním, jehož přípustnost se opírá o ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř., nezpochybnitelného – dovodil, že nájemní smlouvy na dobu určitou uzavírané v letech 1992 až 1996 mezi žalobcem a J. Z. (bývalým manželem žalované) jsou relativně neplatné. S přihlédnutím k tomu nemůže obstát ani dovolací námitka, že další nájemní smlouva uzavřená mezi žalobcem a žalovanou v roce 1998, je platná, opírá-li se o závěr, že předchozí nájemní smlouvy, uzavřené mezi žalobcem a bývalým manželem žalované, jsou platné.

Protože rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. správný, Nejvyšší soud dovolání žalobce podle § 243b odst. 1, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.

Právo účastníků hospodářské smlouvy o sdružení finančních prostředků (§ 360a hosp. zák.), sjednané v této smlouvě, vybírat úhradu za užívání bytů, jichž se týkalo přidělovací právo jednotlivých účastníků smlouvy o sdružení, zrušením hospodářského zákoníku a prováděcích předpisů k němu nezaniklo, ale transformovalo se v právo vybírat (přijímat) nájemné od dosavadních nájemců těchto bytů.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2001, sp. zn. 26 Cdo 1892/98)

Okresní soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 3. 12. 1996 zamítl žalobu, kterou se žalobkyně S. v B., a. s., domáhala přivolení k výpovědi dané žalovanému z nájmu bytu č. 5, sestávajícího z kuchyně a dvou pokojů „s úplným příslušenstvím“ I. kategorie ve 2. poschodí domu č. p. 892 ve F. ulici v N. B. (dále též jen „předmětný byt“ nebo „byt“) z důvodu uvedeného v § 711 odst. 1 písm. d) obč. zák. Vyslovil také, že žádnému z účastníků se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení.

Soud prvního stupně vzal za prokázáno, že předmětný byt se nachází v domě, který byl postaven na základě hospodářské smlouvy o sdružení finančních prostředků na výstavbu 68 bytových jednotek s kotelnou v N. B., uzavřené dne 4. 4. 1970 mezi investorem JS, n. p., v D., a „několika dalšími podniky, mezi nimiž figuruje PML v N. B.“ (dále též jen „smlouva ze dne 4. 4. 1970“, „smlouva o sdružení“ nebo „smlouva“), že investor si ponechal 30 bytových jednotek, že na PML v N. B. připadlo 12 bytových jednotek, mezi nimi i předmětný byt, že účastníci smlouvy o sdružení si v ní mj. ujednali, že byty se odevzdáním účastníkům smlouvy stávají byty podnikovými a každý účastník si je bude sám obsazovat a vybírat úhradu za užívání. Okresní soud rovněž učinil zjištění, že žalovaný „má uzavřenu nájemní smlouvu s podnikem PMV v N. B.“, že jeho právnímu nástupci (PML-MLP, a. s.) platí pravidelně nájemné, a že mezi žalobkyní (akciovou společností založenou dle § 172 obch. zák. Fondem národního majetku, na kterou přešel majetek státního podniku S. v B.), a zaměstnavatelem žalovaného (společností PML-MLP, a. s.), nedošlo ke změně smlouvy ze dne 4. 4. 1970.

Soud prvního stupně také učinil závěr, že žalobkyně získala „privatizací vlastnictví ke spornému domu“, vyslovil však názor, že spolu s ním převzala i omezení vyplývající ze smlouvy o sdružení, která nebyla zrušena ani „změnou charakteru bytů, zrušením zákona č. 41/1964 Sb., zrušením hospodářského zákoníku, ani privatizací“. Protože nedošlo k dohodě mezi žalobkyní a zaměstnavatelem žalovaného o změně této smlouvy, žalobkyně je smlouvou i nadále vázána a zaměstnavatel žalovaného pak „vybíráním nájemného realizuje svá oprávnění z uvedené smlouvy“. Okresní soud tak uzavřel, že pokud žalovaný řádně plní své povinnosti z nájmu bytu, není žalobkyně k podání žaloby na přivolení k výpovědi z nájmu bytu aktivně legitimována.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 19. 5. 1998 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a zavázal žalobkyni nahradit žalovanému náklady řízení. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně ve zjištění, že žalobkyně je vlastníci domu, v němž se nachází předmětný byt, a že žalovaný i přes její výzvu stále hradí nájemné společnosti PML-MLP, a. s., jež je právním nástupcem P, st. p., v N. B., s jehož „právním předchůdcem PMV, k. p., v H. K., závod N. B.“ uzavřel žalovaný dne 30. 4. 1985 dohodu o užívání předmětného bytu, který mu byl přidělen rozhodnutím z téhož data. Odvolací soud se pak zabýval povahou a obsahem smlouvy ze dne 4. 4. 1970 a uvedl, že šlo o smlouvu uzavřenou podle § 352 hospodářského zákoníku „v tehdejší znění“, podle vyhlášky č. 86/1968 Sb., o sdružování prostředků socialistických organizací, podle § 85 vládního nařízení č. 100/1966 Sb., a podle § 4 vyhlášky č. 104/1966 Sb., že správcem objektu se staly JS, n. p., v D., jako investorská organizace, avšak aby zůstalo zachováno dispoziční právo i podnikům, které se na stavbě finančně podílely, ale nestaly se správcem objektu (mezi ně patřil i PMV, n. p., N. B.), smlouva umožňovala, aby taková „příspěvající“ organizace mohla byty, které pro ni „byly vyčleněny“, nezávisle přidělovat „budoucím uživatelům“ a vybírat také úhradu za užívání bytu. Po účinnosti zákona č. 509/1991 Sb., jímž byl mj. zrušen i zákon č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty, se byty již nepřidělují, ale nájemní právo vzniká na základě nájemní smlouvy, uzavřené mezi pronajímatelem a nájemcem (§ 685 odst. 1 obč. zák.), přičemž pronajímatelem bytu je vlastník domu nebo subjekt, který má oprávnění uzavírat nájemní smlouvy na základě svého věcného práva k nemovitosti. Po změně vlastníka nemovitosti – pokračoval odvolací soud – zaniklo sice akciové společnosti PML-MLP právo s bytem nadále disponovat (tj. přidělovat jej dalším nájemníkům), podle jeho názoru však „nelze jednoznačně uzavřít, že tím zaniklo i právo vybírat s ohledem na znění hospodářské smlouvy od dosavadních nájemců nájemné“. Krajský soud se ztotožnil s právním názorem soudu prvního stupně, že žalobkyně není k podání žaloby aktivně legitimována, a uvedl dále, že žaloba není důvodná také pro rozpor s ustanovením § 3 odst. 1 obč. zák. (podle něhož výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy), protože „žalovaný jako nájemník ... nemůže být brán jako nástroj pro vyřešení sporu o úhradu nájemného mezi žalobcem a společností PML-MLP, a. s., neboť nemůže být schopen posoudit, kdo je oprávněn nájemné vybírat“. Z těchto důvodů tedy odvolací soud shledal rozsudek okresního soudu věcně správným a proto o odvolání rozhodl dle § 219 o. s. ř.

Proti svému potvrzujícímu rozsudku připustil odvolací soud dovolání, když zásadní význam ve smyslu § 239 odst. 1 o. s. ř. – jak v odůvodnění uvedl – přikládal posouzení „otázky dispozičního práva žalobce k bytu žalovaného s ohledem na novelu občanského zákoníku a znění hospodářské smlouvy“.

Žalobkyně (tehdy zastoupená advokátem JUDr. R. F.) podala proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, jehož přípustnost opřela o ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř., a v němž dovolací důvody podřadila ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. Namítá

nesprávnost právního závěru odvolacího soudu, že změnou vlastnictví nemovitosti nezaniká (s ohledem na znění smlouvy o sdružení) právo účastníka smlouvy o sdružení vybírat nájemné. Nesouhlasí s tím, že by při privatizaci majetku nebyla zrušena smlouva ze dne 4. 4. 1970, a má za to, že k tomuto zrušení došlo i s ohledem na rozhodnutí ministra průmyslu ČR č. 60/1991 z 25. února 1991 o založení „státního podniku SB, a. s.“. Označuje za absurdní, aby „tímto aktem – privatizací národního majetku“ – nadále platila smlouva o sdružení finančních prostředků z roku 1970; v takovém případě – pokračuje dovolatelka – by privatizace „nebyla smyslná“, neboť vlastník privatizovaného majetku by neměl možnost nakládat se svým majetkem podle svého uvážení a byl by omezován ve svých právech, což odporuje všem zásadám o vlastnictví. Dovolatelka tedy dovozuje, že se změnou vlastnictví zaniklo nejen právo společnosti PML-MLP, a. s., disponovat s bytem, ale i její oprávnění vybírat nájemné od nájemců bytů v předmětném domě. V této souvislosti poukazuje na ustanovení § 680 odst. 2 obč. zák., podle kterého, dojde-li ke změně vlastnictví k pronajaté věci, vstupuje nabyvatel do právního postavení pronajímatele, a nájemce je oprávněn zprostit se svých závazků vůči dřívějšímu vlastníku, jakmile mu byla změna oznámena nebo nabyvatelem prokázána. Jelikož dovolatelka písemně upozornila žalovaného na změnu vlastnictví a tento nereagoval, setrvává nadále na tom, že žalovaný hrubě porušil své povinnosti vyplývající z nájmu bytu zejména tím, že neplatil nájemné za užívání bytu po dobu delší než tři měsíce, čímž naplnil zákonné znaky pro přivolení k výpovědi z nájmu bytu podle § 711 odst. 1 písm. d) obč. zák. Svým dovoláním žalobkyně zpochybňuje i právní názor, že žaloba není důvodná i pro rozpor s dobrými mravy (§ 3 odst. 1 obč. zák.); namítá, že „žalovaný jako nájemník bytového domu ve vlastnictví žalobce byl řádně a včas upozorněn na změnu vlastníka a požádán, aby nadále uhrazoval nájemné žalobci“. Vycházejíc z těchto argumentů dovolatelka navrhl, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný v dovolacím vyjádření navrhl zamítnutí dovolání a „potvrzení napadeného rozsudku odvolacího soudu“, neboť považuje toto rozhodnutí za věcně správné a dovolání naopak za nedůvodné. Uvedl, že z právních předpisů i z judikatury vyplývá, že změna v osobě vlastníka nemá vliv na platnost nájemních smluv. Privatizační rozhodnutí, na které se žalobkyně odvolává, je podle žalovaného „natolik vágní“, že lze jen obtížně identifikovat celý majetek. Navíc žalobkyně jako bývalý „správce“ objektu jednala a jedná nemorálně, když si přivlastnila tyto věci pořízené ze společných prostředků, aniž by se jakýmkoliv způsobem vypořádala se subjekty, které tyto prostředky poskytly, a rovněž i v současnosti zneužívá svého postavení vlastníka.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17. zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu, vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 1. 2001).

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas osobou k tomu oprávněnou (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) za splnění zákonné podmínky řízení (advokátního zastoupení dovolatelky podle § 241 odst. 1 a 2 o. s. ř.), má formální i obsahové znaky uvedené v § 241 odst. 2 o. s. ř. a označuje také způsobilý dovolací důvod odpovídající § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. Dovolatelka nenamítá, že v řízení došlo k vadám uvedeným v § 237 odst. 1 o. s. ř. (§ 241 odst. 3 písm. a/ o. s. ř.) nebo že řízení bylo postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241 odst. 3 písm. b/ o. s. ř.), a ani z obsahu spisu nevyplývá existence některé z uvedených vad, k nimž dovolací soud přihlédne z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3, věta druhá, o. s. ř.). Přípustnost dovolání plyne z § 239 odst. 1 o. s. ř., neboť odvolací soud ji vyslovil ve výroku potvrzujícího rozsudku. Ne j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Je-li přípustnost dovolání založena výrokem odvolacího soudu o připuštění dovolání (§ 239 odst. 1 o. s. ř.), jsou tím současně vymezeny i dovolací důvody. Dovolání, jehož přípustnost se opírá o ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř., lze totiž odůvodnit – vedle dovolacích důvodů podle § 241 odst. 3 písm. a) a b) o. s. ř. – jen dovolacím důvodem podle § 241 odst. 3 písm. d/) o. s. ř., tj. tvrzením, že napadený rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci (nezpůsobilým je naopak dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř., jehož prostřednictvím se uplatňuje námitka, že skutková zjištění soudu nemají v podstatné části oporu v provedeném dokazování). Nevymezil-li ale odvolací soud právní otázku, pro kterou připustil dovolání, ve výrokové části svého rozsudku (její vymezení provedl toliko v odůvodnění), je dovolání přípustné pro řešení všech právních otázek, na jejichž posouzení spočívalo rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže bylo toto řešení dovoláním zpochybněno.

Nesprávným právním posouzením věci ve smyslu § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. je pochybení soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy případ, kdy tento skutkový stav byl posouzen podle jiného právního předpisu, než který měl být správně použit, nebo byl-li sice aplikován správně určený právní předpis, ale soud jej nesprávně interpretoval (vyložil nesprávně podmínky obecně vyjádřené v hypotéze právní normy a v důsledku toho nesprávně aplikoval vlastní pravidlo, stanovené její dispozicí). Nesprávné právní posouzení věci je způsobilým dovolacím důvodem jen tehdy, bylo-li rozhodující pro výrok rozhodnutí odvolacího soudu, jinými slovy jestliže napadené rozhodnutí na tomto (nesprávném) právním posouzení spočívalo. Vzhledem k tomu, jak dovolatelka obsahově vymezila uplatněný dovolací důvod, půjde v dovolacím řízení jednak o přezkoumání správnosti právního názoru, vysloveného odvolacím soudem, že změnou vlastníka předmětného domu nezaniklo právo akciové společnosti PML-MLP vybírat nájemné od dosavadních nájemců (právo opírající se o smlouvu o sdružení finančních prostředků), a že žalobkyně proto není aktivně legitimována k podání žaloby na přivolení k výpovědi z nájmu bytu, jednak i o přezkoumání správnosti aplikace ustanovení § 3 odst. 1 obč. zák. na zjištěný skutkový stav.

Dům, postavený společně z vlastních volných prostředků několika podniků, které k tomu uzavřely dne 4. 4. 1970 smlouvu o sdružení finančních prostředků podle § 352 zákona č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, podle § 1 vyhlášky č. 86/1968 Sb., o sdružování prostředků socialistických organizací, podle § 85 vládního nařízení č. 100/1966 Sb., o plánovém řízení národního hospodářství, a podle vyhlášky č. 104/1966 Sb., o správě národního majetku, musel být ve správě jen jednoho subjektu, neboť tehdy neexistovalo ustanovení o společné správě národního majetku (institut správy národního majetku byl s účinností od 1. 7. 1988 nahrazen institutem práva hospodaření s národním majetkem, upraveným ve vyhlášce č. 119/1988 Sb., o hospodaření národním majetkem, a od téhož data se připouštělo právo společného hospodaření podle § 64 odst. 3 hosp. zák., ve znění zákona č. 98/1988 Sb.). Šlo-li o smlouvu o sdružení, uzavřenou státními organizacemi, byl dům, postavený z takto sdružených prostředků, ve vlastnictví státu. O tom, který ze subjektů smlouvy o sdružení bude mít vybudované zařízení ve správě, musely se podle § 4 vyhlášky č. 104/1966 Sb., o správě národního majetku, organizace písemně dohodnout před zahájením výstavby. Podniku, který se finančně podílel na výstavbě, ale správcem postaveného domu se podle smlouvy nestal, umožňovala smlouva o sdružení, aby přiděloval byty, které pro něho byly touto smlouvou vyčleněny, budoucím uživatelům (podle § 25 odst. 1 zákona č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty) nezávisle na organizaci, která byla podle smlouvy správcem domu, a aby od těchto uživatelů vybíral úhradu za užívání bytu a za služby s užíváním spojené.

V rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 11. 1998, sp. zn. 29 Cdo 154/98, které bylo usnesením občanskoprávního i obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 4. 4. 2001 v souladu s ustanovením článku 13 odst. 1 písm. d) a článku 21 Jednacího řádu Nejvyššího soudu (k zajištění zákonitosti a jednotnosti rozhodování soudů) zařazeno do Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, byla řešena otázka, zda smlouvy o sdružení finančních prostředků jsou po zrušení hospodářského zákoníku a prováděcích předpisů k němu, podle nichž byly uzavřeny, platné, popřípadě zda a jak se změnil obsah závazků z nich vyplývajících. S odkazem na ustanovení § 763 odst. 1 obč. zák., podle něhož se právní vztahy, které vznikly přede dnem účinnosti obchodního zákoníku, a práva z nich vzniklá, řídí dosavadními předpisy, přisvědčil Nejvyšší soud odvolacímu soudu v jeho závěru, že k zániku smluv o sdružení nedošlo, a vyslovil právní názor, že právo účastníka smlouvy o sdružení rozhodovat o přidělování bytů, postavených na základě sdružení prostředků k jejich výstavbě, se ke dni 1. 1. 1992 transformovalo v právo rozhodovat, s kým bude uzavřena nájemní smlouva k těmto bytům (jinak řečeno, že toto právo ani v důsledku zrušení hospodářského zákoníku a prováděcích předpisů k němu, ani v důsledku jiných právních skutečností nezaniklo). Dovolací soud z tohoto právního názoru vychází a dále dovozuje, že stejně tak nezaniklo ani právo účastníků smlouvy o sdružení, sjednané v této smlouvě, vybírat úhradu za užívání bytů, jichž se týkalo přidělovací právo jednotlivých účastníků smlouvy o sdružení („podílníků“), ale že se transformovalo v právo vybírat (přijímat) nájemné od dosavadních nájemců

těchto bytů. S ohledem na ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, nemohlo k zániku těchto práv dojít ani privatizací státního podniku S. v B., jehož majetek přešel na žalobkyni, neboť zákon zde výslovně stanovil, že s vlastnickým právem k privatizovanému majetku přecházejí na jeho nabyvatele i jiná práva a závazky související s privatizovaným majetkem.

Jak již bylo uvedeno, odvolací soud se zabýval především otázkou, zda účastníkům smlouvy o sdružení (odlišným od správce nemovitosti) zaniklo „dispoziční právo“ k bytům (odvolacím soudem chápáné jako právo tyto byty přidělovat dalším nájemcům), zde dovodil, že se tak stalo, a správnost tohoto závěru dovoláním zpochybňována není. Zkoumal dále, zda trvá právo „dalších“ účastníků smlouvy vybírat nájemné, a ve vztahu k této otázce vyslovil názor, že „nelze jednoznačně uzavřít, že ... s ohledem na znění hospodářské smlouvy“ toto právo zaniklo. Dovolací soud nesdílí názor dovolatelky, že posledně uvedený úsudek je nesprávný – uvedl již, že právo vybírat úhradu za užívání bytu, sjednané účastníky smlouvy o sdružení, nezaniklo, ale transformovalo se v právo vybírat nájemné. Vzhledem k tomu pozbývá významu zabývat se dovolacím přezkumem správnosti závěru odvolacího soudu, že žaloba je nedůvodná (také) podle § 3 odst. 1 obč. zák.; řešení této právní otázky by totiž bylo na místě pouze tehdy, jestliže by měl žalovaný povinnost platit nájemné žalobkyni, a nikoliv akciové společnosti PML-MLP.

Pokud ale krajský soud dospěl k právnímu závěru, že žalobkyně není k podání žaloby aktivně legitimována, zaměnil zde nesprávně – stejně jako soud prvního stupně – otázku aktivní legitimace k podání žaloby na přivolení k výpovědi z nájmu bytu (opírající se o oprávnění, založené hmotným právem, dát výpověď z nájmu bytu) s otázkou důvodnosti takové žaloby, tedy s otázkou, zda uplatněný důvod výpovědi z nájmu bytu – v tomto případě důvod podřazený § 711 odst. 1 písm. d) obč. zák. – byl použit opodstatněně. Pro posouzení, zda smlouva o sdružení ze dne 4. 4. 1970 světovala jednotlivým účastníkům smlouvy také oprávnění podávat žaloby na zrušení práva osobního užívání bytů, scházejí odpovídající skutková zjištění z obsahu této smlouvy. Přesto ale dovolací soud neshledal důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí v postupu podle § 243b odst. 1, věty za středníkem, o. s. ř. Jak již uvedl, výpověď z nájmu bytu, kterou dala žalobkyně žalovanému a k níž by měl soud dát přivolení, se opírá výlučně o výpovědní důvod podle § 711 odst. 1 písm. d) obč. zák., tedy o tvrzení, že žalovaný hrubě porušuje své povinnosti vyplývající z nájmu bytu tím, že nezaplatil nájemné nebo úhradu za plnění poskytovaná s užíváním bytu za dobu delší než tři měsíce. Jestliže byl v dovolacím řízení shledán správným právní názor, že žalovaný má povinnost platit nájemné a úhradu za plnění poskytovaná s užíváním bytu jinému subjektu než žalobkyni, a zároveň není zpochybňováno – a v řízení o dovolání, jehož přípustnost je založena na aplikaci § 239 o. s. ř., ani zpochybňováno být nemůže – skutkové zjištění, že tuto povinnost plní, nemohlo by zrušení odvolacího rozsudku vést k příznivějšímu výsledku řízení pro dovolatelku. Nejvyšší soud proto dovolání žalobkyně podle § 243b odst. 1, věty před středníkem, o. s. ř. jako nedůvodné zamítl.

Byl-li prohlášen konkurs na majetek konkursního věřitele, stává se správce konkursní podstaty dnem prohlášení konkursu bez dalšího namísto konkursního věřitele účastníkem konkursního řízení vedeného na majetek jeho dlužníka (úpadce).

(Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 11. 2002, sp. zn. 1 Ko 397/2002)

Usnesením z 23. 7. 1997 prohlásil **M ě s t s k ý s o u d** v Praze konkurs na majetek společnosti s ručením omezeným H. P. a správcem konkursní podstaty ustavil advokáta JUDr. M. L. Toto rozhodnutí nabylo právní moci 13. 8. 1997.

Napadeným usnesením z 3. 7. 2002 soud prvního stupně vyhověl návrhu konkursního věřitele FCZ, a. s., z 25. 3. 2002, jenž podepsal P. O. jako předseda představenstva, aby do řízení vstoupil na jeho místo věřitel F., s. r. o., jemuž původní věřitel svou pohledávku za úpadcem postoupil. V odůvodnění tohoto rozhodnutí soud prvního stupně uvedl, že rozhodl za použití § 66a odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání (dále též ZKV) dle § 107a odst. 2 o. s. ř., neboť postupník s návrhem, k němuž byla připojena smlouva o postoupení pohledávky z 8. 2. 2001, souhlasil.

Usnesení z 3. 7. 2002 napadl odvoláním správce konkursní podstaty úpadce FCZ, a. s., Mgr. L. V. (dále též odvolatel) a namítal především, že úpadce – původní věřitel FCZ, a. s., s ním nespolupracuje a není tedy možné posoudit, zda smlouva o postoupení pohledávky byla uzavřena v souladu se zákonem. Odvolatel tuto smlouvu nemá k dispozici a nemůže ani posoudit, zda se nejedná o odporovatelný právní úkon. Dále poukázal na to, že návrh podepsal za postupitele P. O., jehož funkční období však skončilo 25. 6. 2001, tedy před podáním návrhu.

V r c h n í s o u d v Praze přezkoumal usnesení soudu prvního stupně i řízení jeho vydání předcházející a shledal, že odvolání je důvodné. Proto napadené usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Z výpisu z obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze odvolací soud zjistil, že na majetek akciové společnosti FCZ (původní obchodní jméno P., a. s., později L. I., a. s.), byl usnesením Městského soudu v Praze z 25. 6. 2002 prohlášen konkurs a správcem konkursní podstaty byl ustaven Mgr. L. V.

Z obsahu spisu odvolací soud mimo jiné zjistil, že podáním došlým soudu 25. 3. 2002 navrhla akciová společnost L. I., aby soud připustil záměnu účastníků tak, že z řízení vedeného pod sp. zn. 93 K 73/94 postupitel vystoupí a na místo něj vstoupí společnost s ručením omezeným F. Spolu s tímto návrhem byl mimo jiné založen souhlas postupníka. Soud prvního stupně 18. 4. 2002 vyrozuměl postupitele i postupníka, že k návrhu nebyly připojeny listiny prokazující skutečnost, se kterou prá-

vo přechod pohledávky spojuje, že je chybně označen postupitel (co do názvu a sídla) a že není zřejmé, zda návrh podepsala osoba k tomuto úkonu oprávněná, neboť předsedou představenstva postupitele je dle obchodního rejstříku V. S. Podáním došlým soudu 27. 6. 2002 sdělil postupník, že předkládá listiny potřebné k prokázání přechodu pohledávky – návrh věřitele na výměnu účastníků, smlouvu o postoupení pohledávek z 8. 2. 2001, souhlas nového věřitele, výpis z obchodního rejstříku navrhujícího věřitele, oznámení o změně názvu a sídla firmy (postupitele), usnesení a výpis z obchodního rejstříku původního věřitele a plnou moc z 25. 5. 2002, již k jednání za FCZ, a. s., udělil P. O. jako člen představenstva J. K. a P. O. jako předseda představenstva FCZ, a. s.

Při posuzování důvodnosti odvolání nutno nejprve zohlednit zákonný dopad účinků prohlášení konkursu na postupitelův majetek. Je třeba vyjít z toho, že prohlášením konkursu na majetek žalobce nastávají v nalézacím řízení (i v tzv. řízení incidenčním dle § 23 a 24 ZKV) mimo jiné účinky uvedené v § 14 odst. 1 písm. c) ZKV, dle něhož se přerušují řízení o nárocích, které se týkají majetku podstaty, zde míněno konkursní podstaty žalobce. Zákon o konkursu a vyrovnání však v § 66b odst. 3 stanoví, že přerušování konkursního řízení není přípustné, pokud zvláštním právním předpisem (tedy jiným předpisem než zákonem o konkursu a vyrovnání) není stanoveno jinak. Prohlášením konkursu na majetek konkursního věřitele proto při neexistenci předpisu, jenž by obsahoval odlišnou úpravu, nedochází k přerušování konkursu vedeného na majetek jeho dlužníka (popř. konkursního řízení) a – pro úplnost to buď uvedeno – ani k dílčímu přerušování konkursu v části týkající se postupitelem uplatněné pohledávky, neboť tu od vlastního konkursu oddělit nelze. Přesto ale prohlášení konkursu na majetek konkursního věřitele nemůže být bez následků pro konkurs vedený na majetek jeho dlužníka, neboť takový výklad by v rozporu s účelem zákona a smyslem konkursu paradoxně umožnil, aby se věřitel, na jehož majetek byl prohlášen konkurs, sám domáhal splnění své pohledávky, ač je k tomu výlučně povolán správce konkursní podstaty (§ 27 odst. 4 ZKV). Přechod oprávnění nakládat s majetkem konkursního věřitele na správce proto nutně musí vést ke vzniku účastenství správce v konkursu vedeném na majetek dlužníka ke dni prohlášení konkursu, aniž by však přitom došlo k přerušování tohoto konkursu.

Odvolací soud je dále přesvědčen, že nebyly dány podmínky pro rozhodnutí dle § 107a o. s. ř., když dosud nebylo postaveno najisto, zda návrh, o němž soud prvního stupně s odkazem na § 107a o. s. ř. rozhodl, podala osoba oprávněná za postupitele jednat. Tento návrh podepsal dle jeho znění P. O. z titulu funkce předsedy představenstva, avšak z obsahu spisu neplyne, že by jmenovaný ke dni podání návrhu či později tuto funkci zastával. Soud prvního stupně, ač nejprve správně vyzval postupitele k doložení této skutečnosti, již v odůvodnění svého rozhodnutí neuvedl, na základě čeho dospěl k závěru, že jím postupiteli důvodně vytýkaná vada podání byla v průběhu řízení odstraněna. Listiny doručené postupníkem soudu přitom neumožňují přijmout závěr o tom, že by P. O. byl předsedou představenstva, neboť v předložených

výpisech z obchodního rejstříku tato skutečnost zachycena není a nevyplývá ani z ostatních písemností. V podstatě totéž lze uvést i o postavení na plné moci spolupo-depsaného J. K., jenž by měl být členem představenstva. Odstranění těchto pochybností měla být přitom věnována pozornost za situace, kdy byl již prohlášen konkurs na majetek postupitele a kdy tedy účastníkem konkursu v postavení konkursního věřitele byl odvolatel, při vědomí toho, že postupník se účastníkem může stát až právní mocí rozhodnutí vydaného za podmínek uvedených v § 107a o. s. ř.

S ohledem na vyslovené názory stran toho, že dosud nebylo doloženo oprávnění P. O. jednat za konkursního věřitele, odvolací soud postupoval dle § 221 odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř., napadené usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. V jeho rámci soud, jak již naznačeno výše, bude jednat s odvolatelem, jenž je účastníkem konkursu.

Má-li dlužník splnit dluh manželům společně a nerozdílně, jde o jediný závazek, který neosvědčuje dlužníkuv úpadek ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2, věty první, zákona č. 328/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

(Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 1. 2002, sp. zn. 1 Ko 559/2001)

K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové usnesením z 29. 8. 2001 prohlásil konkurs na majetek Ing. R. B. (dále jen dlužník), správcem konkursní podstaty ustavil Ing. Mgr. J. D., vyzval věřitele, aby do třiceti dnů od prohlášení konkursu přihlásili své nároky vůči dlužníkovi, a osoby, které mají vůči dlužníkovi závazky, vyzval, aby místo dlužníkovi poskytl plnění správci konkursní podstaty.

V odůvodnění tohoto rozhodnutí soud prvního stupně uvedl, že navrhovatelé A) a B) mají za dlužníkem pohledávku každý ve výši 155 000 Kč, neboť s dlužníkem uzavřeli smlouvu o smlouvě budoucí, na jejímž základě se dlužník zavázal navrhovatelům prodat byt. Uvedení navrhovatelé, kteří jsou manželé, zaplatili dle smluvního ujednání dlužníku zálohu celkem ve výši 311 000 Kč. Dlužník však v mezidobí předmětný byt prodal třetí osobě a zaplacenou zálohu přes výzvu nevrátil. Dále se prohlášení konkursu domáhal navrhovatel C) a tvrdil, že mu dlužník dluží 722 466 Kč za neuhrazené stavební práce.

Dlužník se k pohledávkám navrhovatelů A) a B) nevyjádřil, pohledávku navrhovatele C) zpochybnil tvrzením, že vyúčtování provedených prací obsahuje smyšlené údaje a smlouva, jež byla uzavřena, není dosud skončena, takže navrhovatel C) nabíhá smluvní penále. Při kolaudačním řízení bylo zjištěno, že práce byly provedeny nekvalitně a s vážnými technickými nedostatky. Soud prvního stupně „i přes námitky dlužníka vůči pohledávce navrhovatele C) došel k závěru, že bylo prokázáno, že dlužník má více věřitelů (tedy alespoň dva), kterým neplní po delší dobu své splatné závazky“. Protože soud neshledal žádné překážky, pro které by konkurs nemohl prohlásit, postupoval dle § 12a odst. 2 zákona o konkursu a vyrovnání (dále též ZKV) a návrhu na prohlášení konkursu vyhověl, když dovodil, že dlužník je v úpadku ve formě insolvence.

Proti tomuto usnesení se dlužník včas odvolal a požadoval, aby odvolací soud napadené usnesení zrušil. Uváděl, že navrhovatelé A) a B) jsou manželé a není tak splněna podmínka mnohosti věřitelů. Manželé P. nemohou samostatně uplatňovat své pohledávky, neboť se jedná o pohledávku jedinou, vyplývající ze společného jmění manželů. Věřitel C) pak není aktivně legitimován, protože svou pohledávku postoupil třetí osobě. Konečně dlužník vytýkal soudu, že nezkoumal jeho majetkové poměry. Dlužník v současné době nevlastní než osobní věci a jeho jediným příjmem je invalidní důchod. Jeho majetek proto nebude postačovat k úhradě nákladů konkursu. Návrh měl být proto z tohoto důvodu zamítnut.

Navrhovatelé navrhli potvrzení napadeného usnesení z důvodu jeho věcné správnosti. Zaujímali též stanovisko, že odvolání proti usnesení o prohlášení konkursu podal nelze.

V r c h n í s o u d v Praze přezkoumal napadené usnesení i řízení jeho vydání předcházející, a to dle § 212 a § 212a o. s. ř., aniž nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání je přípustné a důvodné. Usnesení soudu prvního stupně proto zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Pokud se týká posouzení přípustnosti odvolání, vyšel odvolací soud z toho, že občanský soudní řád v § 202 stanoví, proti kterým rozhodnutím soudu odvolání přípustné není. Usnesení o prohlášení konkursu zde uvedeno není, rovněž tak nemožnost napadnout je odvoláním neuvádí ani jiné ustanovení občanského soudního řádu či zákona o konkursu a vyrovnání. Posledně uvedený právní předpis vylučuje podání odvolání toliko v případě, že návrh na prohlášení konkursu podal dlužník sám nebo osoba za dlužníka povinná ho podat. Tak tomu ale v souzené věci není, proto má odvolací soud za to, že dlužník se odvolat mohl.

Podle ustanovení § 12a odst. 2 zákona o konkursu a vyrovnání soud bez zbytečného odkladu prohlásí konkurs, bude-li k návrhu věřitele osvědčeno, že dlužník je v úpadku (§ 1), a budou-li splněny ostatní zákonem stanovené podmínky (§ 1a, § 12a odst. 3 a § 67c odst. 1).

Dlužník je v úpadku ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2 nebo 3 zákona o konkursu a vyrovnání, pokud má více věřitelů a není schopen po delší dobu plnit své splatné závazky, fyzická osoba, je-li podnikatelem, a právnická osoba je v úpadku i tehdy, jestliže je předložena. Podle ustanovení § 4 odst. 2 téhož zákona je věřitel, který podal návrh na prohlášení konkursu, mimo jiné povinen doložit, že má proti dlužníkovi splatnou pohledávku.

V daném případě soud prvního stupně správně dovodil, že dlužník neplnil po delší dobu svůj splatný závazek vůči více věřitelům, jimiž v době prohlášení konkursu jistě byli navrhovatelé A) a B). Tato zjištění soudu prvního stupně stojící na obsahu spisu dlužník kvalifikovaně nepopíral a závěr o tom, že tito navrhovatelé jsou jeho věřiteli, ničím nezpochybnil. Existence těchto věřitelů však sama o sobě prohlášení konkursu neumožňuje, neboť zákon v § 1 odst. 2 výslovně stanoví, že v úpadku je ten, kdo není schopen plnit po delší dobu své splatné závazky. V daném případě není pochyb o tom, že vůči manželům P. má dlužník toliko jeden závazek, jenž vyplývá z plnění poskytnutého dlužníku na základě smluvního ujednání o převodu vlastnictví k bytu. Pokud takto byly dlužníku poskytnuty prostředky ze společného jmění navrhovatelů A) a B), jedná se o pohledávku jedinou, byť jsou k jejímu vymáhání oprávněni oba manželé (§ 145 obč. zák.). Lze proto uzavřít, že dlužníkův úpadek nelze mít za osvědčený tam, kde jeho věřiteli jsou toliko manželé s jedinou pohledávkou patřící do jejich společného jmění.

Veden odlišným právním názorem se soud prvního stupně již v písemném vyhotovení svého rozhodnutí nezabýval tím, zda dlužník má splatný závazek i vůči navrhovateli C), a nezdůvodnil, jak nahlíží na dlužníkovu tvrzení pohledávku tohoto věřitele zpochybňující. Pokud by tuto pro věc zásadní otázku týkající se tvrzeného dlužníkovu úpadku řešil přímo odvolací soud, porušil by princip dvojinstančnosti řízení a ve svých důsledcích by takovým postupem účastníkům odpíral právo řádného opravného prostředku.

Za této situace postupoval odvolací soud dle § 221 odst. 1 o. s. ř., napadené usnesení ve výroku o prohlášení konkursu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení soudu prvního stupně, na němž nyní bude, aby se opětovně důvodností návrhu zabýval. Pro úplnost budiž v té souvislosti uvedeno, že v případě osvědčení pohledávky, jež původně měla svědčit P. Z., lze při splnění ostatních zákonných podmínek prohlásit konkurs bez toho, že by bylo nutné zkoumat, zda její nositel je účastníkem tohoto řízení, neboť úpadek dlužníka by v takovém případě byl dán již samou existencí dalšího věřitele (lhostejno zda postupníka či postupitele).

S fyzickou osobou, na niž dopadá zákaz sjednání pracovního poměru na dobu určitou podle ustanovení § 30 odst. 2 zák. práce, může být sjednán pracovní poměr na dobu určitou (§ 30 odst. 3 zák. práce), jen jestliže požádá zaměstnavatele o sjednání takového pracovního poměru písemně, a to dříve, než došlo k uzavření pracovní smlouvy nebo dohody o změně pracovní smlouvy.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2001, sp. zn. 21 Cdo 2645/2000)

Žalobce se domáhal, aby bylo určeno, že jeho pracovní poměr k žalované, vzniklý na základě pracovní smlouvy ze dne 2. 11. 1995, „trvá i po 1. 1. 1999 a je uzavřen na dobu neurčitou“. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že na základě pracovní smlouvy ze dne 2. 11. 1995 mu vznikl k žalované pracovní poměr na dobu určitou do 30. 4. 1996 a že je osobou se změněnou pracovní schopností, neboť rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 7. 1996 mu byl přiznán s účinností od 1. 11. 1995 částečný invalidní důchod. Pro žalovanou pracoval i po uplynutí sjednané doby (po 30. 4. 1996), aniž by mezi účastníky došlo k další písemné dohodě o změně pracovní smlouvy, kterou by byl znovu sjednán pracovní poměr na dobu určitou; podle názoru žalobce se proto pracovní poměr účastníků ve smyslu ustanovení § 56 odst. 2 zák. práce změnil v pracovní poměr uzavřený na dobu neurčitou. Vzhledem k tomu, že žalobce je osobou se změněnou pracovní schopností, nelze s ním sjednat pracovní poměr na dobu určitou nebo prodloužovat již sjednaný pracovní poměr na dobu určitou. Žalobce sice nebyl osobou se změněnou pracovní schopností již v době uzavření pracovní smlouvy, ale stal se jí k tomuto dni zpětně, což „ovlivňuje pozdější možnost sjednání změny pracovní smlouvy na dobu určitou“.

Žalovaná namítala, že dne 2. 11. 1995 uzavřela se žalobcem pracovní smlouvu na dobu určitou do 30. 4. 1996 a že s ním dne 5. 4. 1996, dne 28. 11. 1996 a 1. 12. 1997 dohodla „časově omezené prodloužení pracovního poměru na dobu určitou, nejprve do 31. 12. 1996, poté do 31. 12. 1997 a následně do 31. 12. 1998“; v posléze uvedeném případě žalobce sám podal dne 2. 12. 1997 žádost o prodloužení pracovního poměru do 31. 12. 1998. O tom, že žalobce je osobou se změněnou pracovní schopností, se žalovaná dozvěděla dne 20. 2. 1997, kdy jí žalobce předal rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 7. 1996 o přiznání částečného invalidního důchodu. Pracovní poměr účastníků skončil podle názoru žalované uplynutím sjednané doby dne 31. 12. 1998.

O b v o d n í s o u d pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 29. 9. 1999 žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení 4225 Kč k rukám „jeho právní zástupkyně“. Soud prvního stupně dovodil, že žalobce má na požadovaném určení naléhavý právní zájem (§ 80 písm. c/ o. s. ř.). Ve věci samé vycházel ze zjištění, že od uzavření pracovní smlouvy ze dne 2. 11. 1995 nedošlo k dal-

ší písemné dohodě o změně pracovní smlouvy v tom směru, že se pracovní poměr sjednává na dobu určitou, a že rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 7. 1996 byl žalobci přiznán se zpětnou platností od 1. 11. 1995 částečný invalidní důchod. Vzhledem k tomu, že žalobce je ve smyslu ustanovení § 21 zákona č. 1/1991 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) osobou se změněnou pracovní schopností, že o pracovní poměr na dobu neurčitou jde i v případě, kdy ujednání v pracovní smlouvě o pracovním poměru na dobu určitou je pro rozpor s ustanovením § 30 odst. 2 zák. práce neplatné, a že žalobce byl osobou se změněnou pracovní schopností již v době uzavírání dodatku k pracovní smlouvě ze dne 16. 4. 1996 (i když žalovaná o tom nevěděla a ani vědět nemohla, neboť částečný invalidní důchod byl žalobci přiznán zpětně od 1. 11. 1995 až rozhodnutím ze dne 22. 7. 1996), platí podle názoru soudu prvního stupně domněnka, že pracovní poměr účastníků, vzniklý na základě pracovní smlouvy ze dne 2. 12. 1995, se změnil na pracovní poměr sjednaný na dobu neurčitou a že trvá i po 1. 1. 1999. Dodatky k pracovní smlouvě ze dne 16. 4. 1996, 16. 12. 1996 a 4. 12. 1997 jsou pro rozpor s ustanovením § 30 odst. 2 písm. d) zák. práce neplatné a ze žádosti žalobce ze dne 2. 12. 1997, kterou požádal o prodloužení pracovního poměru do 31. 12. 1998, nelze „dovozovat, že žalobce písemně požádal žalovanou o sjednání pracovního poměru na dobu určitou, jak má na mysli ustanovení § 30 odst. 3 zák. práce“.

K odvolání žalované M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 14. 6. 2000 rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl a že žalobci uložil zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení 3225 Kč k rukám její „právní zástupkyně“, a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradu nákladů odvolacího řízení 2725 Kč k rukám její „právní zástupkyně“. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně v tom, že žalobce má na požadovaném určení naléhavý právní zájem, ve věci samé však po doplnění skutkových zjištění soudu prvního stupně dospěl k odlišným právním závěrům. Odvolací soud zdůraznil, že pro uzavření pracovní smlouvy a dohody o změně pracovní smlouvy zákoník práce sice vyžaduje písemnou formu, avšak s jejím nedodržením nespojuje neplatnost právního úkonu; pracovní smlouvu a dohodu o změně pracovní smlouvy lze tedy platně uzavřít i jinak než písemně (tj. ústně nebo konkludentně). Vzhledem k tomu, že žalobce je osobou se změněnou pracovní schopností, že ustanovení § 30 odst. 2 písm. d) zák. práce vylučovalo možnost uzavřít s takovou osobou pracovní poměr na dobu určitou a že ustanovení § 30 odst. 3 zák. práce připouštělo z tohoto zákazu výjimku v případě, že osoba se změněnou pracovní schopností sama požádá zaměstnavatele o uzavření takového pracovního poměru, je pro posouzení této věci rozhodující, zda žalobce sám požádal o uzavření pracovního poměru na dobu určitou a zda došlo k platné změně (platným změnám) pracovní smlouvy ve vymezení doby trvání pracovního poměru. V odpovědi na uvedenou otázku odvolací soud přihlédl k tomu, že rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu bylo vydáno dne 22. 7. 1996 (o platnosti sjednání pracovního poměru na dobu určitou do 30. 4. 1996 tedy nemohou být pochybnosti) a že v době, kdy byly

sjednávány dodatky k pracovní smlouvě, žalobce byl osobou se změněnou pracovní schopností, i když se o tom žalovaná dozvěděla až dne 20. 2. 1997. Vzhledem k tomu, že jednání o prodloužení doby trvání pracovního poměru probíhala tak, že je „iniciována pracovnice osobního oddělení“, která sepsala na „interním formuláři“ žádost o vyjádření k dalšímu prodloužení pracovního poměru se žalobcem a adresovala ji „pracovníkovi oprávněnému rozhodnout o této personální otázce“, že žalobce ve všech případech s tímto postupem souhlasil, což vyjádřil svým podpisem na příslušném „interním formuláři“, a že v posledním případě sám žádostí ze dne 2. 12. 1997 požádal o prodloužení pracovního poměru do 31. 12. 1998, bylo podle názoru odvolacího soudu „naplněno ustanovení § 30 odst. 3 zák. práce“, nepožádal-li žalobce „výslovně vlastní žádostí o sjednání (případně prodloužení) pracovního poměru na dobu určitou, byl s takovým ujednáním srozuměn, což se promítlo v jeho podpisu na žádosti adresované „vedoucímu pracovníkovi“, která byla podkladem pro změnu pracovní smlouvy ve stanovení doby trvání pracovního poměru“. Žaloba proto nemůže být důvodná, neboť pracovní poměr účastníků skončil dnem 31. 12. 1998.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Namítá, že prodloužení pracovního poměru sjednaného na dobu určitou je změnou pracovní smlouvy. Závěr odvolacího soudu, podle kterého o prodloužení pracovního poměru rozhodoval zaměstnanec žalované, který byl oprávněn rozhodovat o této personální otázce, nemá oporu ve výsledcích dokazování, neboť nebyl proveden žádný důkaz, z něhož by vyplývalo, že by vedoucí lékař, který podepisoval formulář žádosti o vyjádření k dalšímu prodloužení pracovního poměru, byl osobou oprávněnou činit za žalovanou právní úkony v pracovněprávních vztazích. Podle ustanovení § 30 odst. 3 zák. práce neplatí zákaz sjednávat pracovní poměr na dobu určitou s osobou se změněnou pracovní schopností, jen jestliže tato osoba písemně požádá zaměstnavatele o sjednání pracovního poměru na dobu určitou. Z podpisů žalobce na formulářích žádosti o vyjádření k dalšímu prodloužení pracovního poměru nelze dovozovat, že by žalobce podal žádost ve smyslu ustanovení § 30 odst. 3 zák. práce. Žalobce dále odvolacímu soudu vytýká, že náležitě nepřihlédl k tomu, že žádost o vyjádření k dalšímu prodloužení pracovního poměru ze dne 1. 12. 1997 odporuje ustanovení § 30 odst. 2 písm. d) zák. práce. Žalovaná si byla vědoma protiprávnosti svého jednání a „vylákala na žalobci“ žádost o prodloužení pracovního poměru ze dne 2. 12. 1997; odvolací soud „ponechal bez povšimnutí“, že žalobce sepsal tuto žádost „na nátlak“ žalované, aby byla formálně splněna podmínka uvedená v ustanovení § 30 odst. 3 zák. práce, i když bylo jeho povinností se vypořádat s tím, zda žádost ze dne 2. 12. 1997 byla žalobcem učiněna svobodně a zda není dán důvod neplatnosti žádosti podle ustanovení § 242 odst. 1 písm. b) zák. práce. Žalobce navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) věc projednal podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2000 (srov. část dvanáctou, hlavu I, bod 17. zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní

řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou v zákoně lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) a že jde o rozsudek, proti kterému je dovolání podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné, přezkoumal věc bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je zčásti opodstatněné. Proto rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – vzhledem k tomu, že ke změnám pracovního poměru účastníků, vzniklého na základě pracovní smlouvy ze dne 2. 11. 1995, mělo dojít v dubnu 1996, v listopadu či prosinci 1996 a v prosinci 1997 – podle zákoníku práce v té době účinného, tj. podle zákona č. 65/1965 Sb. ve znění zákonů č. 88/1968 Sb., č. 153/1969 Sb., č. 100/1970 Sb., č. 20/1975 Sb., č. 72/1982 Sb., č. 111/1984 Sb., č. 22/1985 Sb., č. 52/1987 Sb., č. 98/1987 Sb., č. 188/1988 Sb., č. 3/1991 Sb., č. 297/1991 Sb., č. 231/1992 Sb., č. 264/1992 Sb., č. 590/1992 Sb., č. 37/1993 Sb., č. 74/1994 Sb., č. 118/1995 Sb., č. 287/1995 Sb. a č. 138/1996 Sb. (dále jen „zák. práce“) a podle zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákonů č. 305/1991 Sb., č. 578/1991 Sb., č. 231/1992 Sb., č. 307/1993 Sb., č. 39/1994 Sb., č. 118/1995 Sb. a č. 160/1995 Sb. (dále jen „zákon o zaměstnanosti“).

Podle ustanovení § 30 odst. 1 zák. práce pracovní poměr je sjednán na dobu neurčitou, pokud nebyla v pracovní smlouvě výslovně určena doba jeho trvání, nebo jestliže v pracovní smlouvě nebo při její změně nebyly splněny podmínky uvedené v odstavcích 2 a 3.

Podle ustanovení § 30 odst. 2 písm. d) zák. práce pracovní poměr na dobu určitou nelze sjednat s fyzickými osobami se ZPS a ZPS s TZP.

Podle ustanovení § 30 odst. 3 zák. práce zákaz podle odstavce 2 neplatí v případech, kdy fyzická osoba písemně požádá zaměstnavatele o sjednání pracovního poměru na dobu určitou.

Osobou se změněnou pracovní schopností je vždy osoba, která je poživatelkou částečného invalidního důchodu, nebo osoba, která byla uznána částečně invalidní, i když jí nevznikl nárok na částečný invalidní důchod nebo jí vznikl nárok na částečný invalidní důchod, avšak tento důchod se pro souběh s příjmem z výdělečné činnosti nevyplácí (§ 21 odst. 2 zákona o zaměstnanosti).

Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno, že žalobce uzavřel se žalovanou dne 2. 11. 1995 pracovní smlouvu, na základě které vznikl mezi účastníky pracovní poměr na dobu určitou do 30. 4. 1996. V dubnu 1996 proběhlo mezi účastníky jednání (přesněji datum jednání účastníků nebylo v řízení zjištěno – žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvádí den 5. 4. 1996, žalobce a soud prvního stupně uvádějí den 16. 4. 1996), jehož výsledkem bylo „prodloužení“ pracovního poměru na dobu určitou do 31. 12. 1996. V listopadu nebo v prosinci 1996 proběhlo mezi účastníky další jednání (přesněji nebylo v řízení zjištěno ani datum toto jednání

ni účastníků – žalovaná uvádí ve svém vyjádření k žalobě den 28. 11. 1996, žalobce a soud prvního stupně uvádějí den 16. 12. 1996), jehož výsledkem bylo další „prodloužení“ pracovního poměru na dobu určitou do 31. 12. 1997. V prosinci 1997 znovu proběhlo mezi účastníky jednání (ani datum tohoto jednání účastníků nebylo v řízení přesně zjištěno – žalovaná uvádí ve svém vyjádření k žalobě den 1. 12. 1997, žalobce a soud prvního stupně uvádějí den 4. 12. 1997), jehož výsledkem bylo opětovně „prodloužení“ pracovního poměru na dobu určitou, tentokrát do 31. 12. 1998.

Je nepochybné, že dohoda o změně pracovní smlouvy v ujednání o době trvání pracovního poměru na dobu určitou představuje změnu v obsahu pracovní smlouvy. Byla-li pracovní smlouva uzavřena písemně (a tak tomu bylo v projednávané věci), musí zaměstnavatel – jak uvádí ustanovení § 36 odst. 1, věty druhé, zák. práce – provést písemně i její změnu. S nedostatkem písemné formy změny pracovní smlouvy však zákoník práce a ani jiný zákon výslovně nespojuje neplatnost právního úkonu (srov. § 242 odst. 2, větu první, zák. práce); pracovní smlouvu uzavřenou písemně lze proto platně změnit – jak správně uvádí odvolací soud – i dohodou uzavřenou jen ústně, popřípadě konkludentně.

S názorem dovolatele, že v řízení nebylo prokázáno, že by výsledkem jednání mezi účastníky, která proběhla v dubnu 1996, v listopadu či v prosinci 1996 a v prosinci 1997, nebyla změna pracovní smlouvy v ujednání o době trvání pracovního poměru na dobu určitou, nelze souhlasit. Před soudy byl proveden důkaz „vnitřními formuláři“ žalované, z jejichž obsahu vyplývá (srov. dikci „Prodlužte dále pracovní poměr do ...“), že to byl vedoucí oddělení, který byl oprávněn za žalovanou rozhodnout, zda bude se žalobcem „prodloužen“ pracovní poměr a do kdy; v návaznosti na toto „rozhodnutí“ pak žalovaná sdělila žalobci dopisy označenými jako „dodatek k pracovní smlouvě“, že s ním byl „prodloužen“ pracovní poměr a do kdy. Vedoucí oddělení žalované jsou orgány zaměstnavatele, jsou oprávněni činit jménem zaměstnavatele právní úkony vyplývající z jejich funkcí stanovených organizačními předpisy (srov. § 9 odst. 1, větu druhou, zák. práce) a jejich právní úkony zavazují zaměstnavatele, který také z těchto úkonů nabývá práv (srov. § 10 odst. 1 zák. práce). Žalobce svým podpisem na „vnitřním formuláři“ žalované – jak vyplývá z jeho textu – vyjádřil souhlas s „prodloužením“ pracovního poměru, určeným příslušným vedoucím oddělení žalované. Protože je nepochybné, že uvedeným způsobem se účastníci shodli na obsahu dohody o „prodloužení“ pracovního poměru, má závěr odvolacího soudu, podle kterého došlo ústně nebo alespoň konkludentně ke změnám pracovní smlouvy v ujednání o době trvání pracovního poměru na dobu určitou, oporu v provedeném dokazování.

Dokazováním před soudy bylo dále zjištěno, že žalobci byl rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 7. 1996 přiznán s účinností od 1. 11. 1995 částečný invalidní důchod. Soudy za této situace správně dovodily, že žalobce je ve smyslu ustanovení § 21 odst. 2 písm. a) zákona o zaměstnanosti osobou se ZPS (změněnou pracovní schopností).

Pracovní poměr je sjednán na dobu neurčitou – jak vyplývá ze znění ustanovení § 30 odst. 1 zák. práce – nejen tehdy, pokud nebyla v pracovní smlouvě výslovně určena doba jeho trvání nebo jestliže v pracovní smlouvě nebyly splněny podmínky uvedené v ustanovení § 30 odst. 2 a 3 zák. práce, ale i v případě, že podmínky uvedené v ustanovení § 30 odst. 2 a 3 zák. práce nebyly splněny při změně pracovní smlouvy. Vzhledem k tomu, že žalobce je osobou se změněnou pracovní schopností, bylo zapotřebí i při uzavření dohod o změně pracovní smlouvy ze dne 2. 11. 1995 v ujednání o době trvání pracovního poměru splnit podmínky vyplývající z ustanovení § 30 odst. 2 písm. d) a § 30 odst. 3 zák. práce. Dodržet uvedený postup bylo zapotřebí u té dohody (u těch dohod) o změně pracovní smlouvy v ujednání o době trvání pracovního poměru na dobu určitou, kterou (které) účastníci uzavřeli poté, co se žalobce stal osobou se změněnou pracovní schopností (tj. po právní moci rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu); není přitom rozhodné, zda zaměstnavatel (tj. žalovaná) o tom v té době věděl (v tomto směru srov. též právní názor o právním postavení osob se změněnou pracovní schopností vyjádřený při výkladu ustanovení § 50 zák. práce v rozsudku býv. Nejvyššího soudu ČSR ze dne 23. 7. 1971 sp. zn. 3 Cz 11/71, uveřejněném pod č. 28 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1972, jenž lze obdobně použít i v projednávané věci).

Za této situace bylo v řízení třeba zkoumat, zda byly splněny podmínky uvedené v ustanovení § 30 odst. 2 písm. d) a § 30 odst. 3 zák. práce při uzavření dohod o změně pracovní smlouvy v ujednání o době trvání pracovního poměru z listopadu nebo prosince 1996 a z prosince 1997; to platí samozřejmě za předpokladu, že v té době bylo rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 7. 1996 o přiznání částečného invalidního důchodu žalobci v právní moci (tato skutečnost nebyla dosud v řízení zjišťována).

S dovolatelem lze souhlasit v tom, že v souhlasu žalobce s uzavřením dohody o „prodloužení“ pracovního poměru na dobu určitou nelze spatřovat také podání žádosti o sjednání dohody o „prodloužení“ pracovního poměru na dobu určitou. Ustanovení § 30 odst. 3 zák. práce – jak vyplývá z jeho znění – předpokládá, že fyzická osoba, na niž dopadá zákaz sjednání pracovního poměru na dobu určitou podle ustanovení § 30 odst. 2 zák. práce, požádá zaměstnavatele o sjednání pracovního poměru na dobu určitou písemně a že o sjednání tohoto pracovního poměru požádá dříve, než bude uzavřena pracovní smlouva nebo dohoda o změně pracovní smlouvy. Ústně podaná žádost nebo písemná žádost podaná fyzickou osobou až poté, co již byla uzavřena pracovní smlouva nebo dohoda o změně pracovní smlouvy na pracovní poměr na dobu určitou, požadavkům ustanovení § 30 odst. 3 zák. práce nevyhovuje, což má mimo jiné za následek, že zákaz sjednání pracovního poměru na dobu určitou uvedený v ustanovení § 30 odst. 2 zák. práce platí i pro tuto fyzickou osobu. Souhlasil-li žalobce ústně, popřípadě konkludentně, s prodloužením pracovního poměru na dobu určitou navrženým žalovanou, nemohl tím podat zaměstnavateli písemnou žádost o sjednání pracovního poměru na dobu určitou.

V dosavadním řízení – jak vyplývá z výše uvedeného – nebylo zjištěno a ani žalovanou tvrzeno, že by žalobce při uzavření dohody o změně pracovní smlouvy v listopadu nebo prosinci 1996 písemně žalovanou požádal o sjednání pracovního poměru na dobu určitou. Vzhledem k tomu, že při uzavření této dohody nebyly splněny podmínky uvedené v ustanovení § 30 odst. 2 písm. d) a § 30 odst. 3 zák. práce, je třeba považovat – nebude-li ani v dalším řízení zjištěno něco jiného – ve smyslu ustanovení § 30 odst. 1 zák. práce pracovní poměr účastníků od účinnosti této dohody za sjednaný na dobu neurčitou. Skutečnost, že žalovaná v té době ještě nevěděla o tom, že žalobce je osobou se změněnou pracovní schopností (podle zjištění soudů se o tom dozvěděla dne 20. 2. 1997), na tento závěr – jak uvedeno výše – nemá žádný vliv.

Při uzavření dohody o změně pracovní smlouvy v prosinci 1997 žalobce dopisem ze dne 2. 12. 1997 požádal o „prodloužení“ pracovního poměru na dobu určitou do 31. 12. 1998. Z dosavadních výsledků dokazování však nelze bez pochybností dovodit, zda tuto žádost podal dříve, než byla dohoda o změně pracovní smlouvy mezi účastníky uzavřena, nebo až po uzavření této dohody; podle tvrzení žalované obsaženého v jejím vyjádření k žalobě měla být tato dohoda uzavřena dne 1. 12. 1997, podle tvrzení žalobce a zjištění soudu prvního stupně měla být dohoda uzavřena dne 4. 12. 1997, odvolací soud se k této otázce ve svém rozsudku výslovně nevyjádřil, k prokázání této skutečnosti nebyly v řízení provedeny žádné důkazy a zjištění soudu prvního stupně v tomto směru nelze pro nedostatek důvodů přezkoumat. Kdyby bylo zjištěno, že žalobce tuto žádost podal až po uzavření dohody o změně pracovní smlouvy v ujednání o době trvání pracovního poměru na dobu určitou do 31. 12. 1998, bylo by třeba považovat ve smyslu ustanovení § 30 odst. 1 zák. práce pracovní poměr účastníků i od účinnosti této dohody za sjednaný na dobu neurčitou.

K tvrzení žalobce obsaženému v dovolání, že žádost ze dne 2. 12. 1997 „neseřpsal o své svobodné vůli“, dovolací soud nepřihlédl. Žalobce totiž uvedené tvrzení dosud v řízení před soudy neuplatnil. Dovolací řízení má přezkumnou povahu, neprovádí se v něm dokazování o věci samé (srov. § 243a odst. 2 o. s. ř.) a je proto vyloučeno, aby správnost rozhodnutí odvolacího soudu byla hodnocena s přihlédnutím k novým skutečnostem, které nebyly tvrzeny či nevyšly najevo před soudem prvního stupně nebo před soudem odvolacím a které odvolací soud ani nemohl učinit podkladem svých úvah.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný. Nejvyšší soud jej proto zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, část věty za středníkem, a § 243b odst. 2, věta první, o. s. ř.).

INHALT*)

Entscheidungen in Strafsachen

- Nr. 49** I. Die Prägung des Geschädigten, dass er erhebt den Entschädigungsanspruch in der Höhe, die durch den Kenner beziffert wird, oder dass schliesst er sich zum Strafverfahren im Sinne vom § 43 der Strafordnung an, kann man nicht für die ordentliche Erhebung des Entschädigungsanspruches im Einklang mit dem § 43 Absatz 3 der Strafordnung betrachten.
II. Es ist gesetzwidrig (§ 314f Absatz 1, Buchstabe e/ der Strafordnung, § 228 Absatz 1 der Strafordnung), wenn der Strafauftrag den Spruch über die Entschädigung enthält, ohne zu der Geschädigte den Entschädigungsanspruch ordentlich erhoben hat. In solchem Falle kann man im Rahmen der Verhandlung über die Beschwerde gegen die Gesetzverletzung nur den Spruch über die Entschädigung beheben, ohne zu notwendig wäre, den ganzen Strafauftrag zu beheben.
- Nr. 50** Zur Erfüllung des Tatbestandsmerkmals der Vereitelung des Vollzuges der amtlichen Entscheidung im Einklang mit dem § 171 Absatz 1 Buchstabe b) der Strafordnung genügt nicht die Tatsache, dass der Verurteilte aufhält sich auf dem Gebiet der Tschechischen Republik nach der Erlangung der Rechtskraft des Urteiles, durch den ihm die Strafe der Abschiebung verhängt wurde, aber wird es auch notwendig werden, dass durch das bezügliche Gericht die Geschäfte durchgeführt wären, die das Gesetz mit dem Anfang des Vollzuges dieser Strafe verbindet (§ 350b der Strafordnung).
- Nr. 51** Für die Entscheidung in der Sache selbst, kann man im Sinne der Bestimmungen von § 265a Absatz 1, Absatz 2 Buchstabe a) bis h) der Strafordnung, nicht die Entscheidung des übergeordneten Gerichtes betrachten, durch die die Beschwerde gegen die Entscheidung des Gerichtes der ersten Stufe im Einklang mit dem § 148 Absatz 1 Buchstabe c) der Strafordnung in der Sache des Antrages auf die Gerichtsrehabilitation nach dem Gesetz No. 119/1990 Sb., im Wortlaut der späteren Vorschriften abgewiesen wurde.
- Nr. 52** Auch unter der Wirksamkeit des Gesetzes No. 265/2001 Sb. wird das Kreisgericht berechtigt im Einklang mit dem § 23 Absatz 2 der Strafordnung verfahren, und über die Überweisung der ausgeschlossenen Sache dem Bezirksgericht entscheiden. Vermeint das Bezirksgericht, dass es selbst zur Verhandlung dieser Sache nicht zuständig wird, es kann nach dem § 188 Absatz 1 Buchstabe a) der Strafordnung über das Vorlegen der Sache zum Entscheiden über die Zuständigkeit des Gerichtes, das der nächste gemeinsame Übergeordnete diesem Gericht und dem Gericht, das nach seinem Meinung zuständig ist (§ 24 Absatz 1 der Strafordnung), entscheiden.
- Nr. 53** Das Vorgehen des Täters, das zur Vereitelung der Befriedigung des Gläubigers führt, und das nur in der Zeit der Existenz vom Pflichtverhältnis entstand, und nicht in der Zeit der Entstehung dieses Verhältnis, kann die Merkmale des Tatbestandes der Beschädigung des Gläubigers nach dem § 256 der Strafordnung aufweisen, und nicht die Merkmale der Straftat des Betrug nach dem § 250 der Strafordnung, obwohl sich um eine Verhandlung handelt, die das Betrugcharakter hat.
- Nr. 54** Zustimmung des Beschädigten mit der Strafverfolgung des Angeklagten muss bestimmte und deutliche Kundgebung seines dem Organ tätigen im Strafverfahren adressierten Willens; die Bedeutung der Kundgebung des Beschädigten kann man nicht implizit (z.B. aus den Umständen des Falles, seiner Beziehung zum Angeklagten, Aussage der Zeugen u.s.w.) ableiten.

Entscheidungen in bürgerlichen, handelsrechtlichen und verwaltungsrechtlichen Sachen

- Nr. 75** Für den Schluss, ob der Adressat haltet sich auf der Zustellungsstelle auf, wird der Zustand massgebend, der hier zur Zeit des Briefträgersversuches das Schriftgut zustellen, war. Die Behauptung des Adressates, dass er auf der Zustellungsstelle nicht aufgehalten hat, die nur während der Zeit ab der Aufbewahrung der Sendung im Postamt bis dem Tage, wenn die Fiktion der Sendungszustellung eingetreten ist, kommt, wird folglich bedeutungslos werden.
Der Umstand, ob der Anwalt, dem das Schriftgut auf die Anschrift seines Sitzes oder auf die Anschrift, die er dem Gericht mitgeteilt hat, haltet sich auf der Zustellungsstelle auf, wird für den Schluss über die ordentliche Zustellung keine Bedeutung haben (§ 48b der Zivilgerichtsordnung).

epravo

Sbírka zákonů pro
zákazníky T-MOBILE

T-Mobile

Wird der Kreditgeber im Entwurf der Konkursöffnung auf das Eigentum des Schuldners keine Umstände angegeben, von den sich nicht ergeben wird, dass der Schuldner mehrere Kreditgeber hat, es handelt sich um eine Einreichung, die nicht alle durch das Gesetz (§ 1 Absatz 2 und 3, § 4 Absatz 2 des Gesetzes No. 328/1991 Sb. im Wortlaut der späteren Vorschriften, § 43 Absatz 1 Zivilgerichtsordnung) festgesetzten Erfordernisse enthält. Wird der Entwurf der Konkursöffnung trotz der Aufforderung des Gerichtes um dieses Erfordernis nicht ergänzt, das Gericht weist den Entwurf ab (§ 43 Absatz 2 der Zivilgerichtsordnung).

- Nr. 76** Die kongruenten Behauptungen der Teilnehmer können durch das Gericht im Einklang mit den Bestimmungen von § 120 Absatz 4 der Zivilgerichtsordnung für seine Sachverhaltsfeststellungen angenommen werden, wenn diese die Angaben (Kenntnisse) über den Tatbestand der Sache enthalten, die sonst – wenn die Teilnehmer in ihren Behauptungen differierten – müssten mit der Hilfe der Beweismittel nachgewiesen werden. Das Gericht kann im Sinne der Bestimmungen von § 120 Absatz 4 der Zivilgerichtsordnung die Sachverhaltsfeststellungen, die mit den Erklärungen der Teilnehmer kongruent werden, über die Tatsache, wie hoch der dem Arbeitnehmer gewährte Lohnersatz im Falle der ungültigen Lösung des Arbeitsverhältnisses sollte, nicht annehmen, im Einklang mit den Bestimmungen von § 61, Absatz 1 des Arbeitsgesetzbuches.
- Nr. 77** Gibt der Gerichtsexekutor mehrere Exekutionsgebote aus, dann die qualifizierte Verteidigung gegen den unangemessenen Umfang der Exekution wird der Antrag auf das teilweise Haltmachen der Exekution im Einklang mit dem § 268 Absatz 4, zweiter Teil des Satzes, der Zivilgerichtsordnung, beziehungsweise auf die Verzögerung der Exekution im Einklang mit dem § 266 Absatz 2 der Zivilgerichtsordnung.
- Nr. 78** Wenn der Bürger, der das Grundstück oder den Bau zubereitet, seine Pflicht bezüglich der Durchführung von ausreichenden sichernden Massnahmen im Sinne von den Bestimmungen von § 127 Absatz 1, Satz 2, des Bürgerlichen Gesetzbuches nicht erfüllt, und wenn infolgedessen der Schaden erwacht, die Person, dann deren (Nachbar)bau oder Grundstück beschädigt wurde, zum Ersatz von Schaden, den sie abbekommen hat, berechtigt wird.
- Nr. 79** Unter die gemeinen Angelegenheiten im Sinne der Bestimmungen von dem § 701 Absatz 1 des Bürgerlichen Gesetzbuches, die einer vom Ehepaar (gemeinschaftlichen Wohnungspächter) ausführen konnte, gehört nicht der Abschluss des Vertrages, durch den der Inhalt des gemeinschaftlichen Rechts des Ehepaares wesentlich in solchem Masse verändert sollte, dass aus der Pacht auf eine bestimmte Zeit die Pacht auf eine unbestimmte Zeit entstand. Solches Rechtsgeschäft muss im gemeinschaftlichen Einverständnis durch beiden Eheleute getan werden.
- Nr. 80** Das Recht der Teilnehmer des Wirtschaftsverbandes über die Vereinigung der finanziellen Mittel (§ 360a des Wirtschaftlichen Gesetzbuches), das in solchem Vertrag vereinbart wurde, die Vergütung für die Nutzung der Wohnungen erheben, deren das Verteilrecht einzelner Teilnehmer des Vertrages über die Vereinigung betroffen hat, erlösche durch die Behebung des Wirtschaftlichen Gesetzbuches und der Durchführungsvorschriften zu diesem Gesetzbuch nicht, aber wandelte sich ins Recht die Miete von den bisherigen Mieter dieser Wohnungen erheben (aufnehmen).
- Nr. 81** Wurde der Konkurs auf das Eigentum des Konkursgläubiger eröffnet, wird der Konkursmasseverwalter, bis auf weiteres, ab dem Tage der Konkursöffnung, anstatt des Konkursgläubigers, Teilnehmer der Konkursverhandlung, die auf das Eigentum seines Schuldners (Gemeinschuldner) geführt wird, werden.
- Nr. 82** Soll der Schuldner einem Ehepaar die Schuld gemeinschaftlich und unteilbar, es handelt sich um einige Verpflichtung, die erprobt den Bankrott des Schuldners nicht, im Sinne der Bestimmungen von dem § 1 Absatz 2, Satz 1, des Gesetzes No. 328/1991 Sb., im Wortlaut der späteren Vorschriften.
- Nr. 83** Mit der natürlichen Person, auf die das Verbot der Vereinbarung vom Arbeitsverhältnis auf die bestimmte Zeit im Einklang mit den Bestimmungen vom § 30 Absatz 2 des Arbeitsgesetzbuches fällt, konnte das Arbeitsverhältnis für die bestimmte Zeit (§ 30 Absatz 3 des Arbeitsgesetzbuches), nur dann vereinbart werden, wenn solche Person den Arbeitsgeber schriftlich um die Vereinbarung solches Arbeitsverhältnisses ersucht, und zwar früher, als zum Abschluss des Arbeitsvertrages oder der Vereinbarung über die Änderung des Arbeitsvertrages gekommen ist.

CONTENTS^{*)}

Resolution in Criminal Law Cases:

- No. 49** I. The statement of the injured person that the claim of the remuneration of damages will be implemented in full scope being expressed by the expert, or that he or she joins to the criminal proceedings in sense of the provisions of § 43 of Criminal Order, can not be considered for ordinary claiming of remuneration of damages in accordance with § 43 paragraph 3 of Criminal Order.
- II. If the criminal command includes the statement about the remuneration of damages without the ordinary claiming of such remuneration by the injured person, it contradicts to the law (§ 314 letter f/, paragraph 1 letter e/ of Criminal Order, § 228 paragraph 1 of Criminal Order). In such case could be ceased within the proceedings about the complaint against a violation of law only the finding about the remuneration of damages, without the necessity to cease entire criminal command.
- No. 50** The fact that the convicted person resides on the territory of the Czech Republic after the legal force of judgement imposing on such person the sentence of banishment is not sufficient for the accomplishment of elements of criminal act of obstructing the execution of an official decision in accordance with § 171 paragraph 1 letter b) of Criminal Code, but is also necessary that the court made the acts being referred by the law with the beginning of execution of such sentence (§ 350b of Criminal Order).
- No. 51** The decision of the superior court rejecting the complaint against the the decision of first stage court according to § 148 paragraph 1 letter c) of Criminal Order in the case of proposal for the judicial rehabilitation in accordance with the law No. 119/1990 Sb., as amended, can not be considered for the decision in the case self in accordance with provisions of § 265a paragraph 1, paragraph 2 letter a) through h) of Criminal Order.
- No. 52** Even at the effectiveness of the law No. 265/2001 Sb. Is the regional court eligible to proceed in accordance with § 23 paragraph 2 of Criminal Order and to decide about the transferring of the excluded dace to the county court. If the county court, to that the case was transferred, assumes that it self is not competent to the consideration of such case, it can to decide – in accordance with § 188 paragraph 1 letter a) of Criminal Order about the transferring of such case to the next superior court being competent, in its opinion (§ 24 paragraph 1 of Criminal Order).
- No. 53** The acts of the offender aiming to the obstruction of creditor's satisfaction made only within the period of existence of obligation relation and not in the time of rise of such relation, can show the elements of facts of case of crime of crime of damaging of creditor in accordance with § 256 of Criminal Code, and not these of case of crime of fraud in accordance with § 250 of Criminal Code, although the deal was in the act having the character of fraud.
- No. 54** The consent of the injured person with the criminal prosecution of the accused person must be the definite and understandable expression of his or her will addressed to the body responsible for criminal proceedings; the importance of vote of the injured person can not be draught implicitly (e.g. from the circumstances of case, his or her relation to the accused person, from the statements of witnesses etc.).

Resolution in Civil Law, Business Law and Administrative Law Cases:

- No. 75** For the conclusion if the addressee resides in the place of delivery will be decisive the condition being here in the time of attempt of carrier to delivery the letters. Therefore the allegation of addressee that he or she did not reside on the place of delivery only within the period since the deposit of consignment in the post office till day of fiction of consignment delivery is unfounded. The circumstance if the attorney whom the letters will be delivered on the address of his or her seat or on the address being communicated to the court, resides in the place of delivery, will have no significance for the conclusion about the orderly deliverance of letters (§ 48b of Rules of Civil Procedure). If the creditor in the bankruptcy petition for the debtor's property will mention no circumstances indicating that the debtor has more than one creditor, the deal is in the filing that does not include

- No. 76 all the essential elements required by the law (§ 1 paragraph 2 and 3, § 4 paragraph 2 of the law No. 328/1991 Sb. as amended, § 43 paragraph 1 of Rules of Civil Procedure). If the bankruptcy petition will be not supplemented with this essential element, in spite of court's invocation, it will be refused by the court (§ 43 paragraph 2 of Rules of Civil Procedure).
The congruent statements of the participants could be considered by the court – in accordance with provisions of § 120 paragraph 4 of Rules of Civil Procedure – as its judicial fact-findings only then, if they include the data (knowledge) about the factual side of case that otherwise – if the participants would differ in their statements – should be documented through the proofing means.
The court can not consider its judicial fact-findings congruent with the statements of the participants (in accordance with the provisions of § 120 paragraph 4 of Rules of Civil Procedure) about the fact, what is the size of the salary remuneration provided to the employee at the invalid termination of employment in accordance with the provisions of § 61 paragraph 1 of the Labour Code.
- No. 77 If the court distrainor issues more than one execution order, the capable defence against the unreasonable scope of execution will be the proposal for the partial ceasing of execution in accordance with § 268 paragraph 4, second part of sentence, of Rules of Civil Procedure, or the proposal for the postponement of execution in accordance § 266 paragraph 2 of Rules of Civil Procedure.
- No. 78 If the citizen modifying the location or structure does not fulfil his or her obligation to carry out sufficient security measures in sense of provisions of § 127 paragraph 1, second sentence, of the Civil Code and if there will arise any damage, the person that's (neighbouring) location or structure will be damaged, will be eligible for the remuneration of damage that he or she have sustain.
- No. 79 The conclusion of contract changing significantly the object matter of corporate right of married couple to the apartment (corporate tenants respectively) does not belong among the conventional object in sense of provisions of § 701 paragraph 1 of Civil Code, that could be transacted by one of the couple, if the lease-hold should convert into the lease-hold for a fixed term. Such legal act must be made in mutual understanding between the couple.
- No. 80 The right of the participants of an economic contract about the pooling of financial means (§ 360a of Commercial Code), agreed within such contract, to collect the remuneration for the usage of apartments referring to the allocating right for individual participants of the contract about the pooling of financial means, did not expire through the ceasing of the Commercial Code and of regulations to implement it, but it have been transformed into the right to collect (accept) the rental from the existing tenants of such apartments.
- No. 81 If there was adjudicated the bankruptcy on the property of the bankrupt's creditor without any specifications, the trustee in bankruptcy, the trustee in bankruptcy gets the participant of bankruptcy proceedings on the property of his or her debtor (insolvent debtor) instead the bankruptcy creditor, namely since the day of the adjudication of bankruptcy.
- No. 82 If the debtor should to pay his or her debt to the married couple jointly and severally, the deal is in the only obligation that does not authenticate the debtor's bankruptcy in sense of the provisions of § 1 paragraph 2, first sentence, of the law No. 328/1991 Sb. as amended.
- No. 83 With the natural person subjected to the prohibition of contract of employment for a indefinite period in accordance with the provisions of § 30 paragraph 2 of Labour Code, can be contracted the employment for the fixed term (§ 30 paragraph 3 of Labour Code), only then, if he or she asks the employer for the contracting of such employment in written, namely before the conclusion of the work contract or agreement about the change of work contract.

epravo Sbírka zákonů pro
zákazníky T-MOBILE * * * * T * Mobile *

Zveme Vás na 18. specializovanou výstavu

SFAMEX

<http://sfamex.lionline.cz/>

2003

software pro účetnictví a řízení & služby pro podnikatele

12. - 14. listopadu 2003
Veletřní palác
Praha

Informace
o doprovodném programu
a volná vstupenka
<http://sfamex.lionline.cz/>

Svaz účetních - sekce výstav, Štěpánská 28, 110 00 Praha 1

tel.: 224 041 014, 224 043 014, fax: 224 042 915

<http://www.lionline.cz/>, <http://sfamex.lionline.cz/>, e-mail: info@lionline.cz

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu České republiky je jediným pramenem, který obsahuje výlučně judikaturu vycházející z kolektivního procedury upravené předpisem, jenž se opírá o zákonem mocením. Jejím vydavatelem je Nejvyšší soud České republiky. Vybraná rozhodnutí provádějí a o zarazení rozhodnutí do Sbírky rozhodují kolegia Nejvyššího soudu.

Před projednáním jednotlivých vybraných rozhodnutí jsou tyto judikaty zasílány na připomínková místa uvedená v tišti. Rozhodnutí publikovaná v této Sbírce nepředstavují názor jednotlivce ani nevycházejí z volného uvážení nákladatelství, nýbrž jsou výsledkem kolektivního projednání a kolektivního názoru o vhodnosti zveřejnění řešení nového nebo dosud neřešeného problému.

Index 47301

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, sešit 9/2003 (ročník LV) z 10. 11. 2003

Vydává: Nejvyšší soud ČR v NAKLADATELSTVÍ ORAC, s. r. o., Limuzská 24/10/8, 100 00 Praha 10, IČO 45808937, zapsaném v OR u Městského soudu v Praze dne 1. 9. 1999, oddíl C, vložka 102303

Připomínková místa: Vrhelův soud v Praze, Vrhelův soud v Olomouci, Ministerstvo spravedlnosti ČR, Ministerstvo vnitra ČR, Česká advokátní komora, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Právnická fakulta Palackého univerzity, Právnická fakulta Západočeské univerzity, Ústav státu a práva Akademie věd ČR, Krajský soud v Ústí nad Labem, Krajský soud v Hradci Králové, Krajský soud v Plzni, Krajský soud v Brně, Krajský soud v Ostravě, Krajský soud v Českých Budějovicích, Krajský soud v Praze, Městský soud v Praze, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Nejvyšší státní zástupce ČR

Předseda redakční rady: JUDr. Pavel Kučera

Redigují: JUDr. Antonín Dášilec, JUDr. Karel Hasch, JUDr. Pavel Kásek a JUDr. Zdeněk Krémár

Adresa redakce: 657 37 Brno, Burdšova 20, tel. 541 593 111

Ročně vycházejí sešity 1–10 a sešit rejstříků

Rozšiřuje, objednávky, předplatného, půjčků a informace o prodeji a odběru podává NAKLADATELSTVÍ ORAC, s. r. o., Limuzská 8, 100 00 Praha 10

Nákladatelská redakce: JUDr. Karel Havlíček, Bohumila Wolflová

Administrace: NAKLADATELSTVÍ ORAC, tel. 274 013 260, fax 274 013 256, e-mail: orac@orac.cz

Distribuce: Česká pošta, s. p., Postserwis OZ Střední Čechy